

Samarbetsprogram inom målet Europeiskt territoriellt samarbete

CCI	2014TC16RFCB032
Rubrik	Interreg V-A SE-FI-NO Sweden-Finland-Norway (Nord)
Version	2.1
Första året	2014
Sista året	2020
Stödberättigande från	2014-jan-01
Stödberättigande till	2023-dec-31
Större ändring (kräver EG-godkännande – se artikel 96 i grundförordningen)	
Godkänt av övervakningskommitté	✓
Motivering för ändring	
Kommissionens beslut nr	C(2018)8841
Datum för kommissionens beslut	2018-dec-12
Medlemsstatens beslut om ändring nr	Dnr 304-9543-18
Datum för medlemsstatens beslut om ändring	2018-sep-20
Datum för ikraftträdande av medlemsstatens beslut om ändring	2018-sep-20
Nuts-regioner som omfattas av samarbetsprogrammet	FI1D5 - Keski-Pohjanmaa FI1D6 - Pohjois-Pohjanmaa FI1D7 - Lappi NO021 - Hedmark NO061 - Sør-Trøndelag NO062 - Nord-Trøndelag NO071 - Nordland NO072 - Troms NO073 - Finnmark SE312 - Dalarnas län SE321 - Västernorrlands län SE322 - Jämtlands län SE331 - Västerbottens län SE332 - Norrbottens län

1. STRATEGI FÖR SAMARBETSPROGRAMMETS BIDRAG TILL UNIONENS STRATEGI FÖR SMART OCH HÅLLBAR TILLVÄXT FÖR ALLA OCH FÖR ATT UPPNÅ EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING.....5

1.1 STRATEGI FÖR SAMARBETSPROGRAMMETS BIDRAG TILL UNIONENS STRATEGI FÖR SMART OCH HÅLLBAR TILLVÄXT FÖR ALLA OCH FÖR ATT UPPNÅ EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING.....5
1.2 MOTIVERING FÖR ANSLAGET 26

2. INSATSONRÅDEN 30

2.A BESKRIVNING AV INSATSONRÅDEN ANDRA ÄN TEKNISKT STÖD 30
2.A.1 INSATSONRÅDE 30
2.A.2 MOTIVERING TILL INRÄTTANDET AV ETT INSATSONRÅDE SOM OMFATTAR MER ÄN ETT TEMATISKT MÅL (I TILLÄMPLIGA FALL) 30
2.A.3 FOND OCH BERÄKNINGSUNDERLAG FÖR UNIONENS STÖD 30
2.A.4 INVESTERINGSPRIORITERING 30
2.A.5 SÄRSKILDA MÅL FÖR INVESTERINGSPRIORITERINGEN OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT 31
2.A.6 ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD INOM INVESTERINGSPRIORITERINGEN (PER INVESTERINGSPRIORITERING) 32
2.A.7 RESULTATRAM 38
2.A.8 INSATSKATEGORIER 38
2.A.9 EN SAMMANFATTNING AV DEN PLANERADE ANVÄNDNINGEN AV TEKNISKT STÖD SOM VID BEHOV OMFATTAR ÅTGÄRDER FÖR ATT STÄRKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS DE MYNDIGHETER ÄR DELAKTIGA I FÖRVALTNINGEN OCH KONTROLLEN AV PROGRAMMEN OCH STÖDMOTTAGARNA SAMT VID BEHOV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS RELEVANTA PARTER ATT DELTA I GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMEN (I TILLÄMPLIGA FALL) (I TILLÄMPLIGA FALL) 39
2.A.1 INSATSONRÅDE 40
2.A.2 MOTIVERING TILL INRÄTTANDET AV ETT INSATSONRÅDE SOM OMFATTAR MER ÄN ETT TEMATISKT MÅL (I TILLÄMPLIGA FALL) 40
2.A.3 FOND OCH BERÄKNINGSUNDERLAG FÖR UNIONENS STÖD 40
2.A.4 INVESTERINGSPRIORITERING 40
2.A.5 SÄRSKILDA MÅL FÖR INVESTERINGSPRIORITERINGEN OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT 40
2.A.6 ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD INOM INVESTERINGSPRIORITERINGEN (PER INVESTERINGSPRIORITERING) 42
2.A.7 RESULTATRAM 46
2.A.8 INSATSKATEGORIER 47
2.A.9 EN SAMMANFATTNING AV DEN PLANERADE ANVÄNDNINGEN AV TEKNISKT STÖD SOM VID BEHOV OMFATTAR ÅTGÄRDER FÖR ATT STÄRKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS DE MYNDIGHETER ÄR DELAKTIGA I FÖRVALTNINGEN OCH KONTROLLEN AV PROGRAMMEN OCH STÖDMOTTAGARNA SAMT VID BEHOV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS RELEVANTA PARTER ATT DELTA I GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMEN (I TILLÄMPLIGA FALL) (I TILLÄMPLIGA FALL) 48
2.A.1 INSATSONRÅDE 49
2.A.2 MOTIVERING TILL INRÄTTANDET AV ETT INSATSONRÅDE SOM OMFATTAR MER ÄN ETT TEMATISKT MÅL (I TILLÄMPLIGA FALL) 49
2.A.3 FOND OCH BERÄKNINGSUNDERLAG FÖR UNIONENS STÖD 49
2.A.4 INVESTERINGSPRIORITERING 49
2.A.5 SÄRSKILDA MÅL FÖR INVESTERINGSPRIORITERINGEN OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT 49
2.A.6 ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD INOM INVESTERINGSPRIORITERINGEN (PER INVESTERINGSPRIORITERING) 51
2.A.4 INVESTERINGSPRIORITERING 55
2.A.5 SÄRSKILDA MÅL FÖR INVESTERINGSPRIORITERINGEN OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT 55
2.A.6 ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD INOM INVESTERINGSPRIORITERINGEN (PER INVESTERINGSPRIORITERING) 56
2.A.4 INVESTERINGSPRIORITERING 59
2.A.5 SÄRSKILDA MÅL FÖR INVESTERINGSPRIORITERINGEN OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT 59
2.A.6 ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD INOM INVESTERINGSPRIORITERINGEN (PER INVESTERINGSPRIORITERING) 60
2.A.7 RESULTATRAM 63
2.A.8 INSATSKATEGORIER 63
2.A.9 EN SAMMANFATTNING AV DEN PLANERADE ANVÄNDNINGEN AV TEKNISKT STÖD SOM VID BEHOV OMFATTAR ÅTGÄRDER FÖR ATT STÄRKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS DE MYNDIGHETER ÄR DELAKTIGA I FÖRVALTNINGEN OCH KONTROLLEN AV PROGRAMMEN OCH STÖDMOTTAGARNA SAMT VID BEHOV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS RELEVANTA PARTER ATT DELTA I GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMEN (I TILLÄMPLIGA FALL) (I TILLÄMPLIGA FALL) 65
2.A.1 INSATSONRÅDE 66
2.A.2 MOTIVERING TILL INRÄTTANDET AV ETT INSATSONRÅDE SOM OMFATTAR MER ÄN ETT TEMATISKT MÅL (I TILLÄMPLIGA FALL) 66
2.A.3 FOND OCH BERÄKNINGSUNDERLAG FÖR UNIONENS STÖD 66

2.A.4	INVESTERINGSPRIORITERING	66
2.A.5	SÄRSKILDA MÅL FÖR INVESTERINGSPRIORITERINGEN OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT	66
2.A.6	ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD INOM INVESTERINGSPRIORITERINGEN (PER INVESTERINGSPRIORITERING)	68
2.A.7	RESULTATRAM	72
2.A.8	INSATSKATEGORIER	73
2.A.9	EN SAMMANFATTNING AV DEN PLANERADE ANVÄNDNINGEN AV TEKNISKT STÖD SOM VID BEHOV OMFATTAR ÅTGÄRDER FÖR ATT STÄRKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS DE MYNDIGHETER ÄR DELAKTIGA I FÖRVALTNINGEN OCH KONTROLLEN AV PROGRAMMEN OCH STÖDMOTTAGARNA SAMT VID BEHOV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA DEN ADMINISTRATIVA KAPACITETEN HOS RELEVANTA PARTER ATT DELTA I GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMEN (I TILLÄMPLIGA FALL) (I TILLÄMPLIGA FALL)	74
2.B	BESKRIVNING AV INSATSONRÅDEN FÖR TEKNISKT STÖD	75
2.B.1	INSATSONRÅDE	75
2.B.2	FOND OCH BERÄKNINGSUNDERLAG FÖR UNIONENS STÖD	75
2.B.3	SÄRSKILDA MÅL OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT	75
2.B.4	RESULTATINDIKATORER	75
2.B.5	EN BESKRIVNING AV ÅTGÄRDER SOM SKA FÅ STÖD OCH HUR DE FÖRVÄNTAS BIDRA TILL DE SÄRSKILDA MÅLEN (PER INSATSONRÅDE)	76
3.	FINANSIERINGSPLAN	79
3.1	MEDEL FRÅN ERUF (I EURO)	79
3.2.A	SUMMA MEDEL FRÅN ERUF OCH NATIONELL MEDFINANSIERING (I EURO)	80
3.2.B	UPPDELNING PER INSATSONRÅDE OCH TEMATISKT MÅL	81
4.	INTEGRERAT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT VID TERRITORIELL UTVECKLING	82
4.1	LOKALT LEDD UTVECKLING (I TILLÄMPLIGA FALL)	82
4.2	INTEGRERADE ÅTGÄRDER FÖR HÅLLBAR STADSUTVECKLING (I TILLÄMPLIGA FALL)	83
4.3	INTEGRERADE TERRITORIELLA INVESTERINGAR (ITI) (I TILLÄMPLIGA FALL)	83
4.4	HUR DE INOM PROGRAMMET PLANERADE INSATSERNA BIDRAR TILL MAKROREGIONALA STRATEGIER OCH HAVSONRÅDESSTRATEGIER, ENLIGT DE BEHOV FÖR PROGRAMOMRÅDET SOM FASTSTÄLLTS AV BERÖRDA MEDLEMSSTATER, OCH MED HÄNSYN TILL DE STRATEGISKT VIKTIGA PROJEKT SOM ANGES I STRATEGIERNA (I TILLÄMPLIGA FALL) (NÄR MEDLEMSSTATERNAS OCH REGIONERNAS DELTAR I MAKROREGIONALA STRATEGIER OCH HAVSONRÅDESSTRATEGIER)	83
5.	GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER FÖR SAMARBETSPROGRAMMET	85
5.1	RELEVANTA MYNDIGHETER OCH ORGAN	85
	DET ORGAN SOM KOMMISSIONEN SKA GÖRA UTBETALNINGARNA TILL:	85
5.2	FÖRFARANDE FÖR ATT INRÄTTA DET GEMENSAMMA SEKRETARIATET	85
5.3	KORTFATTAD BESKRIVNING AV FÖRVALTNINGS- OCH KONTROLLSYSTEMEN	86
5.4	ANSVARSFÖRDELNINGEN MELLAN DE DELTAGANDE MEDLEMSSTATERNAS OM DEN FÖRVALTANDE MYNDIGHETEN ELLER KOMMISSIONEN ÅLÄGGER DEM FINANSIELLA KORRIGERINGAR	92
5.5	ANVÄNDNING AV EURO (I TILLÄMPLIGA FALL)	93
5.6	PARTERNAS ENGAGEMANG	93
6.	SAMORDNING	95
7.	MINSKNING AV DEN ADMINISTRATIVA BÖRDAN FÖR STÖDMOTTAGARNA	98
8.	ÖVERGRIPANDE PRINCIPER	99
8.1	HÅLLBAR UTVECKLING	99
8.2	LIKA MÖJLIGHETER OCH ICKE-DISKRIMINERING	99
8.3	JÄMSTÄLLDHET MELLAN MÄN OCH KVINNOR	100
9.	SEPARATA DELAR	100
9.1	STÖRRE PROJEKT SOM SKA GENOMFÖRAS UNDER PROGRAMPERIODEN	100
9.2	RESULTATRAM FÖR SAMARBETSPROGRAMMET	100
9.3	BERÖRDA PARTER SOM DELTAGIT I UTFORMNINGEN AV SAMARBETSPROGRAMMET	101
9.4	TILLÄMPLIGA VILLKOR FÖR GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMET NÄR DET GÄLLER EKONOMISK FÖRVALTNING, PROGRAMPLANERING, ÖVERVAKNING, UTVÄRDERING OCH KONTROLL AV TREDJELÄNDERS DELTAGANDE I TRANSNATIONELLA OCH INTERREGIONALA PROGRAM, MED BIDRAG FRÅN EUROPEISKA GRANSKAPSINSTRUMENTET (ENI) OCH INSTRUMENTET FÖR STÖD INFÖR ANSLUTNINGEN (IPA)	103
	DOKUMENT	104

INLÄMNAD BILAGOR ENLIGT KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING, MED BESKRIVNING AV PROGRAMMETS MODELL 104
SENASTE VALIDERINGSRESULTAT 105

1. STRATEGI FÖR SAMARBETSPROGRAMMETS BIDRAG TILL UNIONENS STRATEGI FÖR SMART OCH HÅLLBAR TILLVÄXT FÖR ALLA OCH FÖR ATT UPPNÅ EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING

1.1 Strategi för samarbetsprogrammets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

1.1.1 Beskrivning av samarbetsprogrammets strategi för att bidra till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Det övergripande målet för Nordprogrammet är att förstärka programområdets konkurrenskraft och attraktivitet.

För att uppnå detta mål behöver utvecklingen av regionen ske på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt.

1.1.1 Programgeografi och programstruktur

Nordprogrammet är uppdelat i två geografiska delområden, delområde Nord och delområde Sápmi. Delområde Nord omfattar Nordlands, Troms och Finnmarks fylkeskommuner i Norge, Norrbottens län och Norsjö, Malå, Skellefteå och Sorsele kommuner i Västerbottens län i Sverige samt Lapplands, Norra Österbottens och Mellersta Österbottens landskap i Finland.

Delområde Sápmi omfattar Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sör-Trøndelag fylken samt del av Hedmark fylke (Elgå Reinbetesdistrikt) i Norge, Norrbottens län, Västerbottens län, Jämtlands län, Västernorrlands län samt del av Dalarna län (Idre samebys område) i Sverige, Lappland, Norra Österbotten samt Mellersta Österbotten i Finland. Västernorrlands län har tillagts till programområdet för delområde Sápmi, föregående programperiod räknades Västernorrland som ett 20 % område. De sydligaste samebyarna i Västerbotten samt de norra samebyarna i Jämtland använder årligen markområden i Västernorrland för vinterbete. Av hävd har det alltid flyttat och bott samer på dessa marker. Många samer har blivit fastboende i området och är idag ättlingar till de renskötande samerna.

Nordprogrammets förutsättningar och behov är unika på många sätt och programmets upplägg är i huvudsak gemensamt för de båda delområdena. De unika förutsättningarna och målen för delområde Sápmi beskrivs särskilt i programdokumentet och i de medföljande bilagorna.

I enlighet med artikel 20 i ETC-förordningen nr 1299/2013 kan maximalt 20 % av den totala budgeten för programmet användas för att genomföra hela eller delar av insatser utanför det geografiska programområdet. En förutsättning är att insatsen gynnar programgeografin.

Europa 2020 (se bilaga 1, ref 1) är EUs gemensamma utvecklingsstrategi för ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Strategin har tre inriktningar: smart tillväxt fokuserar på utvecklingen av en ekonomi baserad på kunskap och innovation; hållbar tillväxt lyfter fram behovet av en mer resurseffektiv, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi medan inkluderande tillväxt ska stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och ökad social och territoriell sammanhållning. Strategin innehåller även fem övergripande mål för sysselsättning, innovation, klimat och energi, utbildning samt social sammanhållning. Till detta har medlemsländerna antagit nationella mål inom varje område. De mål som har satts upp inom ramen för Europa 2020 utgör sålunda grunden för den nya sammanhållningspolitiken där Nordprogrammet ingår.

Nordprogrammet 2014-2020 har en viktig funktion att knyta samman Europa 2020-strategin med nationella planer och de regionala och lokala utvecklingsplanerna i norra Sverige, Finland och Norge. Nordprogrammet har även ett antal potentiella samarbetsområden som kan kopplas till EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen och strategier för den Arktiska regionen. Nordprogrammet täcker en del av det Arktiska området, ett område som erbjuder både utmaningar och möjligheter som kan komma att påverka livet för europeiska medborgare i kommande generationer. Med dessa utmaningar och möjligheter kommer också ett ansvar där EU vill bidra på ett ansvarsfullt sätt genom sina finansieringsprogram. Genom Nordprogrammet kan EU bland annat främja en hållbar utveckling av regionens miljö, natur- och kulturarv samt bidra till en god livsmiljö för invånare i regionen.

I EU:s förordning för Europa 2020-strategin, nr 1303/2013, anges elva tematiska mål för strukturfondsprogrammet (se bilaga 1, ref 2), varav tio av dessa är valbara för de mest utvecklade länderna inom EU, däribland Sverige och Finland:

1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.
2. Öka tillgången till, användningen av och kvalitén på informations- och kommunikationsteknik.
3. Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag (SMF).
4. Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer.
5. Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar.
6. Skydda miljön samt främja en hållbar användning av resurser.
7. Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinfrastruktur.
8. Främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet.

9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdomen.

10. Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande.

Innehållet i de tematiska mål som valts för Nordprogrammet ligger väl i linje med målen för Europa 2020 och delar av EU:s strategi för Östersjöregionen då programmet fokuserar på ekonomisk tillväxt baserad på kunskap, innovation och näringslivsutveckling i en miljö som är grönare och resurseffektivare och som stimulerar högre sysselsättning och ökad social och territoriell sammanhållning.

Det finns även tre horisontella kriterier som EU integrerar i sin utvecklingsstrategi av Europa, nämligen hållbar utveckling, lika möjligheter och icke-diskriminering samt jämställdhet mellan kvinnor och män. I Nordprogrammet kommer dessa kriterier att vara integrerade i samtliga prioriterade områden och valda mål. Till exempel finns en tydlig koppling mot målet om hållbar tillväxt i programmets insatsområde som handlar om Kultur och Miljö, men hållbarhetsperspektivet är en viktig aspekt som bör beaktas även inom andra insatsområden, speciellt vid åtgärder som handlar om metodutveckling, kunskapshöjande insatser, näringslivsutveckling och andra innovationsfrämjande åtgärder. Genom sitt insatsområde Kultur och miljö ger programmet möjlighet för bevarande, skyddande och stärkande insatser för regionens naturkapital. Det är också viktigt att programmet förbättrar sin miljöintegrering, dels genom riktade insatser i insatsområde Kultur och miljö, och dels som ett integrerat förhållningssätt, som är både preventivt och anpassningsbart, genom hela programmet. De andra två kriterierna, som mer handlar om människors villkor i vårt samhälle, kommer även de att genomsyra programmets samtliga mål och prioriteringar. Det är viktigt att både kvinnor och män i alla åldrar och inom alla etniska grupper får ta del av programområdets utveckling genom att vara en del av de förutsättningar som skapar, utvecklar och förbättrar regionens tillväxt. Nordprogrammet har dessutom ytterligare ett kriterium nämligen de samiska språken som har en central roll i det samiska samhället i egenskap av bärare av samernas historia.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har fått i uppdrag av Näringsdepartementet i Sverige, Arbets- och näringsministeriet i Finland och Kommunal- och moderniseringsdepartementet i Norge att samordna framtagandet av Interreg Nordprogrammet. Arbetet har skett i samråd med Samverkansorganet i Västerbottens län, Lapplands, Norra Österbottens och Mellersta Österbottens förbund, Nordlands Troms och Finnmarks fylkeskommuner samt Sametinget i Sverige, Sametinget i Finland och Sametinget i Norge. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till förvaltande och attesterande myndighet för Nordprogrammet 2014-2020.

1.1.2 Gränsregionalt mervärde

De projekt som finansieras av programmet måste ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom programgeografien. Samarbetets syfte bör vara att åtgärda gemensamt identifierade utmaningar i gränsregionerna och nyttja de vilande möjligheter som finns i gränsområdena. Samtidigt ska samarbetsprocessen stärkas i syfte att nå en övergripande harmonisk utveckling i unionen (se bilaga 1, ref 3) och dess grannländer. Det är därför

eftersträvansvärt att samarbetet sker mellan Sverige, Finland och Norge så långt det är möjligt. De identifierade mervärden som projekten kan resultera i är till exempel:

- Bygga strukturer för långsiktiga och stabila samarbeten.
- Lärande genom överföring av metoder, modeller, data, kunskap samt idéer och visioner.
- Lösningar på gemensamma problem som löses bättre eller snabbare genom ett gränsregionalt samarbete.
- Skapa kritisk massa – sammanslagning av resurser för att skapa en större gemensam potential än vad som finns inom den enskilda regionen eller landet.
- Bygga nätverk mellan lokala och regionala förvaltningar, näringsliv och forskningsinstitut.
- Utveckling av anläggningar och kluster för gränsöverskridande forskning och innovation, gränsöverskridande integrering på arbetsmarknaden, samarbete mellan universitet och näringsliv.
- Bygga upp gemensamma förutsättningar för att regionen kan utvecklas vidare mot ett resurseffektivt, grönt, konkurrenskraftigt och koldioxidsnålt samhälle.
- Skapa ett gemensamt syn- och arbetssätt för att kunna bevara och skydda våra naturområden. Detta ger oss bättre förutsättningar för att tillsammans kunna bemöta klimatförändringar i regionen.

1.1.3 Regionens förutsättningar

För att se vilka förutsättningar programområdet har att skapa tillväxt har en SWOT-analys gjorts, vilket innebär att de styrkor (Strengths), svagheter (Weaknesses), möjligheter (Opportunities) och hot (Threats) som gäller för regionen inför programperiod 2014-2020 har identifierats och sammanställts. Både delområde Nord och delområde Sápmi ingår i analysen som återfinns i bilaga 2 med en mer detaljerad beskrivning och analys.

Den ökade globaliseringen kräver ett regionalt samarbete mellan små länder för att dessa ska vara mer konkurrenskraftiga. De nordiska länderna har en lång tradition av samarbete men det faktiska gränsöverskridande samarbetet i fråga är fortfarande ”en bit bort”. De nordliga delarna av Sverige, Norge och Finland är förenade av historiskt gemensamma värderingar, men de språkliga och kulturella barriärerna kan bromsa ett fortsatt effektivt informationsutbyte och näringsverksamhet över gränserna. Nordprogrammet strävar därför efter att påverka attityder och förhållningssätt för att minimera påtagliga gränshinder i samarbetsprojekt, samt främja gränsöverskridande projekt för att på så sätt kunna utveckla regionen tillsammans på ett smart, hållbart och inkluderande sätt. Ambitionen är att olika utvecklingsområden tillsammans bildar en kompletterande struktur, där varje beståndsdel ses som en viktig del av en attraktiv och välmående region.

En av de gemensamma utmaningarna i hela programområdet är främst att det är ett glest befolkat område som består av allt fler äldre och något färre unga personer. Finska Lappland och svenska Norrbotten har en något negativ befolkningsutveckling, medan Norra Österbotten i Finland och Troms fylke i Norge har den mest positiva befolkningsutvecklingen. De demografiska utmaningarna leder bland annat till en sämre

förutsättning att kunna tillgodose näringslivets behov av arbetskraft, att upprätthålla ett tillfredsställande utbud av service samt möjligheten att uppnå en kritisk massa. Den kritiska massan är viktig för att kunna överföra kunskap, påverka människor eller genomföra vissa processer som är viktiga en för socialt och ekologiskt hållbar utveckling av regionen. För att motverka denna trend, är det viktigt för programområdet att skapa attraktiva och robusta samhällen i kombination med kvalificerade jobb och utbildningar för att locka utrikesfödda, unga vuxna och andra personer att flytta till och stanna kvar i regionen. Jämställdhet är också viktigt för att skapa attraktiva regioner.

Det finns också ett betydande kunskapsbehov för att kunna möta framtida utmaningar i ett välfärdssamhälle med gles och åldrande befolkning som dessutom lever i ett arktiskt klimat. Glesheten och kylan innebär även att energiförbrukningen i området är mycket hög. Att satsa på kunskap och forskning är en avgörande faktor för ökat värdeskapande och lönsamhet bland företagen och den offentliga sektorn i regionen. Att stärka samarbetet mellan den privata och offentliga sektorn är därför nödvändigt inför framtiden för att därigenom öka graden av hållbar grön innovation, kommersialisering och nya arbetstillfällen. De gemensamma utmaningarna för programområdet i detta fall är de långa avstånden och glesheten mellan industrierna samt de relativt små institutionerna.

Det finns ett antal forsknings- och teknikutvecklingscenter i regionen, som har en påverkan på inriktningen av såväl stora som små orter. Med hjälp av informationsteknik kan regionen bli oberoende av de långa distanserna och därmed använda tekniken så att alla delar av regionen får ta del av kunskapsutvecklingen hos olika forskningsaktörer. Ett resultat av detta är att flera av forsknings- och utvecklingscentren kunnat positionera sig inom specifika områden, trots små forskningsmiljöer, och är som sådana betydelsefulla för utvecklingen av regionen. Dessa forskningsmiljöer behöver betonas och lyftas fram både på den nordiska och på den europeiska nivån då de har benägenhet att bortses från på grund av sin lilla storlek. För att tydligare visa vikten av forskning utanför de mest centrala regionerna på EU nivå, behöver det gleset befolkade norr framhålla möjligheterna att fokusera på lokala industriers behov och utveckla nära relationer som gör det möjligt att skapa innovationer hos små utspridda FoU-team. Området kan visa på hur denna typ av aktiviteter väl kompletterar de större centralt lokaliserade forskningsinstitutioner som EU satt i fokus.

Det geografiska läget och de långa avstånden inom regionen påverkar också arbetsmarknaden. En konsekvens av de långa avstånden är i många fall geografiskt stora arbetsmarknadsregioner.

När det gäller regionens näringsliv består den till största delen av små företag, och majoriteten av dessa är så kallade mikroföretag med färre än 10 anställda. Detta leder till att företagen i regionen behöver samverka gränsöverskridande för att få tillgång till kunskap och andra resurser som de själva saknar för att stärka sin konkurrenskraft på marknaden. En ökad samverkan mellan företagen, mellan befintliga och nya företag samt tvärs över industrisektorer är särskilt viktigt för att därigenom hitta nya affärsmöjligheter och en utvecklad samverkan för ökad lönsamhet. Små och medelstora företag (SMF) i regionen behöver också främjas när det gäller internationalisering och möjligheterna att nå ut till nya marknader. Lokala och närmarknader är inte alltid tillräckligt stora för företagens lönsamhet och avstånden till internationella marknader är långa och många gånger omgärdade av institutionell, mental och språklig gränshinderproblematik. Företagen inom regionen behöver dra nytta av de möjligheter som finns på nya

marknader och därmed blir det även viktigt att minimera gränshindrens betydelse. Framtida möjligheter för ökad konkurrenskraft kan också åstadkommas genom kompetensutveckling, produktutveckling samt vidareförädling av produkter. En god förmåga till innovation och förnyelse är avgörande för den regionala konkurrenskraften. Förutsättningar för utveckling och framväxt av regionala gränsöverskridande innovativa miljöer behöver därmed stärkas liksom främjandet av entreprenörskap och företagens internationaliseringsgrad samt utvecklingen av ett mer varierande näringsliv som inkluderar nya näringar, och genom nya affärsmodeller, kvinnors företagande och mångfald i företagande.

Företagen i regionen visar stor investeringsvilja, verksamhetsutveckling och nyrekrytering vilket ger en positiv effekt för hela programområdet. Å andra sidan är det brist på kvalificerad arbetskraft inom vissa områden medan arbetslösheten är stor inom andra områden (se bilaga 2). Speciellt ungdomsarbetslösheten ökar stadigt vilket kan utgöra ett hot mot tillväxten i regionen (se bilaga 1, ref 4). Det finns dock stora regionala skillnader när det gäller arbetslösheten. I Lappland och Norrbotten är arbetslösheten relativt hög medan de norska fylkena har den lägsta arbetslösheten av alla regioner. En konsekvens av arbetskraftsbristen är att arbetspendlingen av kompetent arbetskraft ökar till och från regionen. Denna lösning är dock inte tillfredsställande och därför behöver även mobiliteten bland invånarna underlättas.

Ungdomar är en viktig arbetskraftsreserv som programområdet bör sträva efter att nyttja i högre grad liksom utrikesfödda. Det råder dock en svag integrering av utrikesfödda på arbetsmarknaden och en bättre integrering behöver möjliggöras med hjälp nya och mer flexibla metoder (se bilaga 1, ref 5). Därför är det viktigt att kunna bidra med insatser för matchning mellan arbetskraftsbehov och den arbetskraftsresurs som ungdomar och utrikes födda utgör. Det är också viktigt med åtgärder för NEETs "drop-outs" (dvs. ungdomar under 20 år som avbryter en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan) och för de ungdomar som efter genomgången grund- eller gymnasieskola varken studerar vidare eller har etablerat sig på arbetsmarknaden. Dessa ungdomar har t.ex. behov av praktikplatser och riktade åtgärder för att kunna matcha dem med behov på arbetsmarknaden. Även åtgärder för att minska könsuppdelning på arbetsmarknaden är också viktiga. Ett gränsöverskridande mervärde kan skapas genom erfarenhetsutbyte för att lära av varandra och för att utvecklas, se och skapa nya sysselsättningsmöjligheter tillsammans. Detta gäller i lika hög grad utrikes födda och andra som står utanför arbetsmarknad och utbildningssystem.

Programområdet har en unik och rik kultur samt ett unikt och rikt kulturarv som regionen har ett gemensamt ansvar att bevara, främja och utveckla till både nuvarande och kommande generationer. Det är också en resurs som kan användas som inspiration för utveckling av nya tjänster, näringar och attraktioner som långsiktigt bidrar till regionens attraktivitet både inom och utanför programområdet. Vidare utgör de långa samarbetstraditionerna i regionen en viktig bas för vidareutveckling av det gränsöverskridande samarbetet. Här har regionens kultur och kulturarv en given plats som inspirationskälla för nya mötesplatser och kontakter som bidrar till en starkare gränsöverskridande sammanhållning. För regionens urfolk – samerna – är samverkan över nationsgränserna speciellt viktigt när det gäller bevarande och förstärkande av den samiska kulturen och språket.

Regionen skiljer sig från andra europeiska områden genom sina arktiska särdrag. Detta innebär kallt klimat, polarnätter och stora naturområden. Området omfattas också av en odlingsgräns vilket innebär att växtligheten är extremt begränsad. Regionens ekosystem är unikt, särskilt med tanke på att det finns vissa arter som är geografiskt begränsade. Det karakteristiska för programområdet är att gränsen mellan två länder oftast består av vattendrag, gränserna mellan Finland och Sverige och Finland och Norge och det gemensamma handlar oftast om att vårda och följa upp dessa vattendrag. Om miljön i området förändras, till exempel genom globala och regionala klimatförändringar, kan det medföra allvarliga hot för många näringar och miljön i området. Detta gäller inte minst de samiska områdena då en del av deras sysselsättning och försörjningsmöjligheter i området försvinner (se bilaga 1, ref 6). Arktiska ekosystem spelar en avgörande roll för den fysiska, kemiska och biologiska balansen på vår planet och klimatförändringarna påverkar den biologiska mångfalden i Arktis på ett avgörande sätt. Regeringarna driver aktivt på arbetet att öka kunskapen om hur vi kan minska de risker som klimatförändringarna innebär. Det är viktigt att programområdets kommuner och andra aktörer har hög kompetens för att kunna bemöta klimatförändringar i de arktiska förhållandena. Klimatförändringar kan å andra sidan medföra även ekonomiska möjligheter i form av större tillgång till naturresurser och energikällor samt kortare transportleder via Nordostpassagen. Det är viktigt för framtida utveckling av programområdets naturresurser och omgivande miljö att hitta en balans mellan nyttjandet och bevarandet av den känsliga naturen. Ekonomisk utveckling medför oftast en ökad resursförbrukning och ökad miljöbelastning. Med tanke på områdets relativt höga resursåtgång är det viktigt att programområdet följer med den allmänna samhällsutvecklingen mot ett grönt och resurseffektivt samhälle (se bilaga 1, ref 7). För att kunna främja miljövänlig tillväxt i programområdet är samarbetet över kommun- och landsgränser nödvändigt. Det är viktigt att hitta en balans mellan ett ekonomiskt nyttjande och ett skyddande av naturresurserna. Därför måste dagens ekonomiska tillväxt vara starkt anknuten till en grön ekonomisk tillväxt där man tar aktivt hänsyn till kommande generationer.

Unikt för Sápmi

Det samiska folket är ett urfolk med egen kultur, samhällsliv, historia, traditioner, näringar, egna språk och egna framtidsvisioner. Det är viktigt att samernas kultur; det samiska språket, de samiska näringarna och samernas samhällsliv får utvecklas och leva vidare. De nordiska länderna har ratificerat FN:s Urfolksdeklaration vilket skapar en trygghet för den samiska kulturen med ett reellt inflytande över den ekonomiska, sociala och kulturella utvecklingen i Sápmi. Programområdet omfattar den traditionella samiska regionen - Sápmi - vilket innebär att programmet utgör en viktig resurs för säkerställandet och utvecklandet av den samiska kulturen, näringar och framför allt det samiska språket.

1.1.4 Regionens tillväxtområden

EUs strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt ställer krav på att regionerna ska leverera tydliga områden som har komparativa fördelar för regionen och som skapar lokala, regionala och europeiska mervärden (se bilaga 1, ref 8). Programområdets olika regionala utvecklingsstrategier visar på några tydliga områden där regionen kan skapa detta mervärde och är därmed grunden till valda fokusområden (se bilaga 1, ref 9) för programmet. För mer detaljerad information se bilaga 4.

Regionen har till exempel genom sina råvarutillgångar och basindustri (inom gruv-, olje-, gas- och skogsnäring) samt forsknings- och utvecklingskompetens unika tillväxtförutsättningar och stora möjligheter till ytterligare förädling av basindustrins produkter. I samarbeten mellan programområdets bas- och processindustri samt forskning och SMF skapas förutsättningar som kan leda till att regionen intar en global position gällande kunskapsintensiv, industriell utveckling.

Ytterligare ett tillväxtområde med stor regional, nationell och internationell utvecklingspotential är tjänsteutvecklingen, inom både privat och offentlig verksamhet, som genom gränsöverskridande samarbete kan stimulera innovationskraft, idéutveckling, intraprenörskap och entreprenörskap. Genom samverkan inom t.ex. hälso- och sjukvård, omsorg samt wellness, kan tjänsteutvecklingen inom dessa områden stärka regionens och företagens konkurrenskraft, kunskapsutveckling och innovationskraft.

På grund av programområdets arktiska klimat och förutsättningar skapar områden som energi och miljöteknik samt samiska näringar viktig hållbar tillväxt i regionen. Genom tillgången på skog, vatten- och vindkraft samt den ekologiska långsiktiga hushållningen med naturresurser i det samiska näringslivet kan nya tillväxtmöjligheter utvecklas inom t.ex. förnybara energikällor och ekologiskt bärkraftiga näringar.

Slutligen visar analysen att kombinationen av ny teknik, forskning och innovationskraft främjar utvecklingen av nya affärsidéer, vilket ger goda möjligheter för de kulturella och kreativa näringarna att vara konkurrenskraftiga även i ett internationellt perspektiv. I detta sammanhang skapar digitala tjänstenäringar som utvecklar verktyg, tjänster och produkter som kopplar samman regionen internt och mot resten av världen unika förutsättningar för tillväxt. Satsningar på ny teknik och innovationssystem i kunskaps- och upplevelsebaserade segment ger även möjligheter till utveckling av kvalificerade tjänster.

1.1.5 Val av tematiska mål

De olika förslagen på tematiska mål från EU kommissionen (se bilaga 1, ref 10) har vid flera tillfällen, i olika sammanhang, med en rad olika intressenter presenterats och diskuterats i regionen. Vid dessa tillfällen har även diskussioner förts om vilket gränsregionalt mervärde som eftersträvas. Med utgångspunkt i en programområdesanalys, de strategiska regionala programmen i Norge, Sverige och Finland, kopplingar till andra EU-program och inspel från intressenterna i regionen framkommer det att många av de tematiska målen och dess investeringsprioriteringar är relevanta och viktiga för regionen. Men då valen ska koncentreras till ett mindre antal teman, d.v.s. max 4 stycken för 80 % av medlen, måste en prioritering göras kring vad programmet bäst kan bidra till samt var de största möjligheterna finns till gränsöverskridande samarbete. För motivering av icke prioriterade tematiska mål se bilaga 3. Hela programområdet, dvs. delområde Nord och delområde Sápmi, har störst behov och de bästa möjligheterna att arbeta gränsöverskridande inom följande områden:

Tematiskt mål 1: Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.

Analysen av programområdet visar att en gränsöverskridande utmaning, som även andra industriländer har, är den åldrade befolkningen som förutsätter nya gemensamma utvecklingsområden inom FoU i regionen. Här finns stora kunskapsbehov inom den offentliga sektorn för att kunna möta framtida utmaningar i ett välfärdssamhälle. Men det finns även behov av nya innovativa lösningar inom regionens basindustri. Att stärka det gränsöverskridande samarbetet och tillsammans med privat och offentlig sektor utveckla nya lösningar, bl.a. genom ny teknik, kan nya produkter och tjänster utvecklas för SMF.

Ökad internationell samverkan är särskilt angeläget för utvecklingen i regionen, bland annat för att stärka arbetet med öppna innovationer. I synergi med EU:s strategi för Östersjöregionen och genom EU:s forsknings- och innovationsprogram Horisont 2020 kan internationella samarbeten stärkas. Forsknings- och innovationsprojekt som har kopplingar till så kallade miljödrivna marknader ligger i linje med regionens fokusområden (se bilaga 4), och insatser för att öka utbudet av miljöanpassade varor och tjänster möter också upp målsättningar inom EU:s strategi för Östersjöregionen.

En metod att tillämpa, i syfte att stärka regionens fokusområden är så kallade skärningspunkter. Forskning visar att när ett kompetensområde eller bransch korsar ett annat område kan nya innovationer, så kallade innovativa språng, uppstå i skärningen mellan de två. Det finns därmed en möjlighet för framtida innovationer genom underlättandet av möten inom och mellan branscher samt olika typer av företag, organisationer och kompetensområden. Skärningspunkter kan också bidra till ökad jämställdhet när traditionellt könsuppdelade branscher möts.

Innovation betyder i detta sammanhang att begreppet har breddats från att tidigare ha omfattat tekniska produkter och processer till att även inbegripa tjänster, upplevelser, organisationssätt, marknadsföring och hur man tar sig an sociala utmaningar tillsammans. Innovationer uppstår där olika aktörer samarbetar och interagerar (se bilaga 1, ref 11). Såväl kvinnor som män utvecklar innovationer både i offentlig och privat verksamhet. En innovation är en ny idé om t ex en produkt, lösning eller tjänst, men de betecknas inte som innovationer förrän de tagits i bruk på en kommersiell marknad eller implementerats i en faktisk verksamhet.

Öppen innovation är en gränsöverskridande strategi som blivit allt mer vägledande för innovationsarbete. Det innebär att arbetet sker i samspel med externa aktörer såsom forskare, offentliga och ideella aktörer, användare, kunder och entreprenörer från olika branscher. Processen för att utveckla innovationer har därmed blivit allt mindre sluten och präglas allt mer av att man nyttiggör sig av kompetens utanför den egna organisationen. För företag, myndigheter, organisationer samt universitet och forskningsinstitut verksamma i regionen, likväl som för regionens utveckling i stort, är det viktigt att delta i och gärna leda denna utveckling. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av den glesa befolkningsstruktur och de långa avstånden till större marknader som gäller för regionen (se bilaga 1, ref 12).

En innovation behöver inte vara en stor radikal lösning med global spridning. Den kan lika gärna vara en stegvis nyhet, en liten förändring av en produkt, metod eller tjänst som ett mindre företag eller organisation använder sig av. Med radikala innovationer avses helt nya innovationer som omskapar verksamheter och samhällen medan stegvisa innovationer är successiva och kontinuerliga förändringar (se bilaga 1, ref 13). De stegvisa innovationerna kan ha stor betydelse för den samlade innovationskraften i samhället och kan därmed leda till radikala innovationer. De vardagsnära innovationerna med den bredd som innovations begreppet beskriver kan i första hand betraktas som stegvisa innovationer. Sådana kommer även i fortsättningen att uppstå runt om i regionen – inte bara i regionens universitet – och är därför viktiga för hur innovationsstödsystemet utformas i framtiden. De båda formerna av innovationer bygger dock på olika former av utvecklingslogik och kräver därför olika typer av resurser och supportstrukturer. Radikala innovationer utvecklas med fördel i mer täta kluster och kunskapsintensiva miljöer med god tillgång till riskkapital – miljöer som ofta återfinns i närheten av universitet, högskolor och forskningsinstitut. Stegvisa innovationer som ofta baseras på smart kopiering kan med fördel utvecklas i mer glesa miljöer och främjas av gränsregional samverkan inom den s.k. kunskapstriangeln där forskning och utbildning i nära samverkan med etablerade företags resurser bidrar till helt nya lösningar. Samspelet ger tillgång till en större kritisk massa med fler aktörer och mer kompetens. Detta kan bidra till bättre förutsättningar för hållbar utveckling både ur ett lokalt, regionalt och globalt perspektiv. Det kan även bidra till en kapacitetsuppbyggnad av universitetens, forskningsinstitutens och näringslivets förmåga att medverka i EU:s innovations- och forskningsprogram Horisont 2020.

Unikt för Sápmi

Från ett samiskt perspektiv är det en mycket viktig åtgärd att stärka tillämpad forskning för att främja produktion m.m. för tillväxten inom samiska näringar. Därför behövs ett gränsöverskridande samarbete mellan forsknings- och utbildningsinstitutioner som möjliggör forskarnas tillgänglighet till de samiska näringarna. Det finns goda möjligheter att överföra erfarenheter från forskning och teknikutveckling till de samiska näringarna. Här finns utrymme att arbeta med innovationer som kan bli unika i sitt slag och som kan leda till nya tillväxtmöjligheter. Kraven på förändring och utveckling av de samiska näringarna gör att forskning och innovation skulle kunna resultera i viktiga kunskaper och kompetenser för alla som bor inom Sápmi.

Erfarenheter från programperioden 2007-2013 visar att samverkan mellan företagen, den offentliga sektorn och de akademiska institutionerna varit väl fungerande med ett stort engagemang och eget ansvar hos aktörerna att delta i utvecklingen av innovationssystemet. Den utvärdering som genomfördes av Kontigo år 2012 (se bilaga 1, ref 14) visar att gränsregional samverkan inom forskning och utveckling också kan ge upphov till mervärden genom:

- Att man kan skapa en större kritisk massa av forskare, forskningsinstitutioner och företag genom att samverka på tvärs över gränsen, inte minst inom avgränsade högt specialiserade områden.
- Att det finns kompletterande miljöer och strukturer på var sidan om gränsen som genom samverkan kan bli starkare och nå längre än var för sig.

- Att det faktum att det råder olika villkor för forskare, forskningsinstitutioner och företag på var sida om gränsen kan skapa mervärden grundade på dessa olikheter.

Val av investeringsprioritering:

Främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål.

Denna investeringsprioritet har valts på grund av att förmågan att samspela med omvärlden skapar tillgång till en större kritisk massa av aktörer och kompetens och därigenom stärkt innovationsförmåga. Detta kan bidra till en hållbar utveckling både ur ett lokalt och globalt perspektiv samt kapacitetsuppbyggnad av universitetens och forskningsinstitutionernas förmåga att medverka i Europeiska forskningsprogram. Det är också vitalt att stimulera innovationsförmågan i näringslivet genom att främja kunskapsutvecklingen hos främst SMF och att förbättra företagens förutsättningar att ta del av kunskapsutvecklingen inom universitet och forskningsinstitut.

Erfarenhet från programperioden 2007-2013 visar även att universitet och forskningsinstitutioner i hela regionen ofta använder Nordprogrammet som ett medel för sitt internationella samarbete.

Genom att prioritera forskning och innovation kan programområdets resurser optimeras till att utveckla innovativa miljöer och mötesplatser i regionen. På så sätt kan innovationsmiljöerna kopplas ihop för att skapa en större kritisk massa. Vidare kan Nordprogrammet 2014-2020 bidra till ett mer samspelt gränsregionalt innovationsstödsystem som utvecklar innovationskraften i regionen. Målsättningen är att få fram nya gränsöverskridande innovationer samt stärka små och medelstora företags (SMF) möjligheter att ta del av och samverka gränsöverskridande med forsknings- och innovationsmiljöer i regionen.

Alla regioner i programområdet har gemensamt valt att fortsätta vidareutveckla detta område.

Tematiskt mål 3: Att öka konkurrenskraften för små och medelstora företag

Analysen av programområdet visar att konkurrenskraften för programområdets SMF ökar, bland annat för att möta upp industrins behov och investeringar men även för att

klara av den ökade globaliseringen. Näringslivets SMF består å andra sidan till största del av företag med färre än 10 anställda, så kallade mikroföretag, och har därmed svårt att konkurrera på internationella marknader. Programområdets SMF kan i och med det behöva stärka sin internationaliseringsgrad för att bli mer konkurrenskraftiga. Genom en ökad samverkan över nationsgränserna kan regionens näringsliv få tillgång till kunskap, resurser och information som utvecklar deras affärsverksamheter samt stärker positionerna både på närmarknader och utanför regionen.

Specifika utmaningar som identifierats för medlemstaterna Sverige och Finland i Europa 2020 strategin är bland annat att stärka företagens, speciellt mikroföretagens, konkurrenskraft. Även i EU:s strategi för Östersjöregionen prioriteras arbetet med entreprenörskap och framväxten av små- och medelstora företag. Syftet är att företagens medverkan på internationella marknader ska öka och att deras medverkan i internationella projekt ska stimuleras och resultera i ökade marknadsandelar för företagen.

En förutsättning för ökad tillväxt och utveckling i programområdet är ett ökat regionalt entreprenörskap. För att åstadkomma en förbättrad konkurrenskraft inom näringslivet behöver näringslivsstrukturen diversifieras, bland annat för att kunna lära av varandra och för att klara eventuella konjunktursvängningar. Regioner som har ett diversifierat näringsliv blir även mindre beroende av enstaka stora arbetsgivare. Nyckeln till ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft har under de senaste 20 åren skiftat från arbetare och kapital till mänskliga resurser och deras kunskaper (se bilaga 1, ref 15). Information och kunskap ses därmed som strategiska resurser. I detta avseende är till exempel entreprenöriella företag (se bilaga 1, ref 16) (det vill säga företag som agerar proaktivt, innovativt och risktagande) viktiga då de ofta kombinerar FoU med andra produktionsfaktorer och därmed har förmågan att upptäcka nya möjligheter och dra nytta av dem.

Många SMF har små och begränsade resurser för att skapa en hållbar konkurrensfördel. Mest påtagligt är detta i innovativa, högteknologiska och/eller kunskapsintensiva företag och de behöver därför engagera sig i samverkan och utbyte med andra externa kontakter (se bilaga 1, ref 17). Många nya och goda idéer skapas i nätverk av heterogena företag (se bilaga 1, ref 18) med specialiserad kunskap, kompetens och/eller resurser som kompletterar eller ersätter andra företags begränsade resurser. Behållningen av ett diversifierat nätverk kan därmed leda till unika konkurrensfördelar som förbättrar företagens prestationer (se bilaga 1, ref 19). Till exempel kan företag tillsammans skapa en resurs som är svår att imitera, öka sin innovationsgrad eller underlätta inträdet på nya marknader. Det är framför allt fyra typer av kontakter som ses som viktiga för företag att samverka med för att uppnå en förbättrad prestation. Dessa är andra företag, universitet och forskningsinstitut, riskkapitalister och företagsorganisationer (se bilaga 1, ref 20). Andra viktiga förutsättningar för att främja ett utvecklat näringsliv i programområdet är elimineringen av olika gränshinder för att främja gränsöverskridande samverkan och en kompletterande struktur som stödjer näringslivsutvecklingen på båda sidor av landsgränserna.

Genom att prioritera insatsområdet entreprenörskap kan programområdets resurser optimeras för att utveckla konkurrenskraftiga och internationella företag. Målsättningen är att åstadkomma fler gränsöverskridande näringslivssamarbeten så att kunskaper och resurser mellan företagen tillvaratas och vidareutvecklas. Samtidigt är regionens SMF

viktiga vid kommersialiseringen av ny kunskap och teknologi på grund av deras entreprenöriella egenskaper och nytänkande. SMFs innovations- och konkurrenskraft är avgörande för att upprätthålla och skapa nya arbetstillfällen och i förnyelsen av det regionala näringslivet.

Unikt för Sápmi

Majoriteten av företagen inom det samiska näringslivet är mikroföretag där samisk kultur och traditionell kunskap är utgångspunkten för ett samiskt företag. De samiska näringarna kan vara traditionella som rennäring, jakt, fiske och duodji (slöjd och konsthantverk). Det finns även nya verksamhetsområden med allt från vidareförädling av produkter, turism, tolktjänster, design till musik- och mediaproduktion. Dessutom är företagen oftast uppbyggda genom kombinationer av olika verksamheter beroende på årstiden. Det är därmed viktigt för näringslivsutvecklingen att kunna samarbeta organiserat över gränserna utifrån verksamheterna. Detta medför att mikroföretagen får ökad kompetens och blir mer konkurrenskraftiga även mot den internationella marknaden.

Det finns en betydande gränsregional mervärdespotential i att främja företagssamverkan och entreprenörskap (se bilaga 1, ref 21). Dessa potentiella mervärden kan sammanfattas enligt nedan:

- Genom gränsöverskridande samverkan kan nystartande samt små och medelstora företag få tillgång till en större men ändå homogen marknad.
- Fokusering kan underlättas genom att den kritiska massan ökar och därmed också möjligheterna att finna underleverantörer och kunder som återfinns inom smala specialiseringsområden
- Utvecklingen av nätverks- eller klusterliknande samverkan i området kan främjas av den större kritiska massan.
- Kompletterande miljöer och strukturer på var sidan om gränsen kan nå längre genom samverkan än vad de kan var för sig.
- Gränsregionala mervärden kan skapas genom undanröjandet av olika typer av gränshinder som idag hämmar utvecklingen av nätverk, kluster, smart specialisering, internationalisering av företagen.

Under programperioden 2007-2013 har flera projekt genomförts i syfte att stärka företagens konkurrenskraft genom gränsöverskridande samverkan. Utvärderingen av programperioden visade att flertalet företag, oavsett storlek och bransch, förväntade sig tillgång till ny kunskap och kompetens och sade sig också ha uppnått nya kontaktnätverk och samarbetspartners genom att delta i samverkansprojekten. Dessa upparbetade kontakter och kunskaper har visat sig öka förtroendet mellan företagen vilket är en bra grund till att vidareutveckla samarbetena till nästa nivå. Men för att skapa ett mervärde som bidrar till utveckling av ny kunskap, innovationer, nya metoder eller nya produkter så behöver projekten även skapa inslag av att parterna ska ”lära av varandra” eller ”lära tillsammans”.

Val av investeringsprioritering:

Utveckla och tillämpa nya affärsmodeller för små och medelstora företag, särskilt för internationalisering.

Investeringsprioriteringen har valts på grund av ökad global konkurrens och ett accelererande förändringsbehov som kräver ökad konkurrenskraft hos regionens företag. I Norge har landets industriinvesteringar till stor del genomförts i Nordnorge vilket visar på att den nordnorska industrin är mycket kapitalintensiv och skapar ekonomisk verksamhet inom till exempel byggbranschen. Det förväntas också att tillväxten i industrisektorn kommer att fortsätta öka. I Sverige och Finland, inklusive Sápmi, är däremot tjänste- och servicesektorn, besöksnäringen samt kreativa och kulturella näringar växande sektorer. Inom dessa sektorer finns möjligheter att tillsammans, över nationsgränserna, hitta nya affärsmodeller som kombinerar, kompletterar eller utvecklar de redan befintliga företags-verksamheterna för att därigenom stärka SMFs konkurrenskraft både inom och utanför regionen.

Alla regioner i programområdet har gemensamt valt att fortsätta vidareutveckla detta område.

Tematiskt mål 6: Att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurserna

Analysen av programområdet visar att den kultur- och naturrikedom, som finns i programområdet, utgör en viktig del av regionens gemenskap och attraktionskraft och det är en resurs som regionen tillsammans kan nyttja till att utveckla och profilera regionen. Kulturen är också en viktig drivkraft för att stärka människors kreativitet och skapa en lokal och regional sammanhållning. Lika viktigt, som det är att förmedla och levandegöra den regionala gemenskapen i språk, traditioner och kulturarv, är det viktigt att skapa förutsättningar för utvecklandet av framtidens gemensamma kulturarv.

Erfarenheter från tidigare programperiod visar att samarbetsprojekt inom området har varit goda. Dessa har bidragit till att synliggöra regionens kultur och kulturarv samtidigt som ett stort antal personer har engagerats i det gränsöverskridande samarbetet. Projekten har även bidragit till större regional sammanhållning och det är därför viktigt att möjligheterna för fortsatt kultur- och erfarenhetsutbyte finns med även i detta program. I detta sammanhang är det viktigt att insatserna genomförs för alla, oavsett kön och etnisk tillhörighet. Genom att uppmärksamma kulturens och kulturarvets sociala betydelse för programområdets tillväxt och sammanhållning kan programmet bidra till genomförandet av Europa 2020-strategin och EUs strategin för Östersjöregionen.

Programområdet karakteriseras även av stora naturtillgångar med en geografi som omfattar en mängd olika naturmiljöer med rikt fiske- och djurliv samt en säregen flora och fauna. För regionens innevånare och besökare erbjuder naturen och dess mångfald unika möjligheter till naturupplevelser och naturrelaterade aktiviteter. Vidare visar analysen av programområdet att skötsel av diverse naturmiljöer i programområdet ser olika ut mellan länderna och det finns ytterst få nätverk över nationsgränserna. Under tidigare programperioder har mycket av miljöarbetet bedrivits under benämningen

gränsöverskridande myndighetssamarbete. Samarbetet har huvudsakligen fokuserat på kartläggning av naturområdenas status för bevarande samt återställning av mänsklig påverkan på naturområdena. Särskild fokus har legat på gemensamma älvar och deras tillrinningsområden. Även om det handlar om samma älv och dess geografiska miljö, kan arbetssättet och markanvändningen se helt olika ut på vardera sidan om älven, det vill säga på vardera sidan om landsgränserna. EU:s vattenpolitik med de tillhörande ramdirektiven för vatten respektive översvämningar förutsätter en gemensam gränsöverskridande samverkan och förvaltning. Erfarenheterna visar att det finns ett fortsatt behov för gränsöverskridande insatser när det gäller vård av angränsande älvar och dess tillrinningsområden. I enlighet med EU:s strategi för Östersjöregionen kan många miljömässiga utmaningar lösas genom ett ännu närmare samarbete mellan länderna. Det sätt som regionen använder naturresurser samt mark- och vattentillgångar på är avgörande för den långsiktiga biologiska mångfalden, resurshushållningen samt för kvinnors och mäns välmående och naturens rekreativvärde.

Enligt EU 2020:s miljöhandlingsprogram måste medlemstaterna skydda, bevara och stärka naturkapitalet (se bilaga 1, ref 22). Bedömningar inom EU visar att den biologiska mångfalden inom EU fortfarande utarmas och de flesta ekosystem har försämrats allvarligt (se bilaga 1, ref 23). Programområdets naturmiljöer mår idag förhållandevis bra och det är viktigt att regionen klarar av att bevara dessa områden när den allmänna trenden pekar åt det negativa hållet. Erfarenheter från tidigare program har visat att det fortfarande finns möjlighet att återställa en rad naturmiljöer från mänsklig påverkan där det i många områden i Europa inte längre är möjligt. Det har också visat sig att sådana insatser får större genomslagskraft när arbetet utförs både gränsöverskridande och tvärsektorielt, särskilt med tanke på att naturkapitalet i det arktiska området är en besöksanledning inom besöksnäringen och en grundförutsättning för de samiska näringarnas existens.

Den ökade utvinningen av råvaror och energikällor kan även den utgöra ett hot mot regionens speciella miljö- och klimatförhållanden. Analysen visar att regionen befinner sig i ett geografiskt avlägset område med periodvis mörker och ett kallt klimat. Detta innebär bland annat en hög resursförbrukning i regionens samhällen. Ekonomisk utveckling medför oftast en ökad resursförbrukning och ökad miljöbelastning. Det är därför viktigt att det finns gröna samhällsfunktioner för att skapa grön tillväxt. Många Europeiska utvecklingsrön inom samhällsutveckling är inte anpassade för nordområden för att kunna klara klimatutmaningarna inom EU 2020 och Östersjöstrategin. Många resurseffektiva och miljövänliga lösningar har behov av gränsregionalt utbyte och utveckling, inte minst på grund av programområdets arktiska läge med kallt klimat och långa avstånd. Erfarenheter från tidigare program har visat på offentliga aktörers vilja och nytta genom gränsregionalt samarbete inom resurseffektivisering i olika samhällsfunktioner. Kommuner i regionen har kommit olika långt och det finns utmaningar inom exempelvis transportoptimering, hantering av hushållsavfall (se bilaga 1, ref 24), energioptimering inom samhället osv. Den största utmaningen är dock att höja kompetensen och medvetenheten inom kommunerna. Det är viktigt att regionen höjer sin attraktivitet genom resurssnål utveckling i samhället. Genom erfarenhetsutbyte över sektorer och nationsgränser skapas en grönare ekonomisk tillväxt i offentlig och privat sektor (se bilaga 1, ref 25). Att omvandla områdets ekonomiska förutsättningar till resurseffektiva, gröna, konkurrenskraftiga och koldioxid snåla alternativ är i linje med EU:s 2020- och Östersjöstrategin. En av målsättningarna i Nordprogrammet är att stärka kompetensen och kunskapen på miljöområdet. Detta även med tanke på den arktiska dimensionen havsområdesstrategin för norra Ishavet.

Det finns en gränsregional mervärdespotential att samarbeta kring frågor kopplat till kultur och kulturarv samt natur och miljö. Dessa potentiella mervärden kan sammanfattas enligt nedan:

- Fler får möjlighet att ta del av regionens rika kultur och kulturarv samtidigt som samarbetet ökar regionens synlighet och attraktionskraft.
- Gränsöverskridande kultursamarbete utvecklar och förstärker samarbetsrelationerna och gemenskapen inom regionen.
- Insatserna för bevarande och återställande av regionens naturområden ger större genomslagskraft när arbetet utförs gränsöverskridande.
- Regionens gemensamma arktiska förhållanden ger goda förutsättningar för att tillsammans arbeta fram gemensamma lösningar för framtidens samhälleliga utmaningar kopplat till grön tillväxt och resurseffektivitet.

Unikt för Sápmi

Samerna har sedan urminnes tider bott i och förvaltats markerna och vattnet inom det samiska bosättningsområdet med stor respekt och försiktighet. De traditionella formerna för samernas näringar har alltid tagit utgångspunkt i långsiktighet och ett hållbart nyttjande av naturresurserna. Om de naturliga förutsättningarna sviktade på ett visst område fanns möjligheten att nyttja alternativa resurser samtidigt som de försvagade resurserna fick återhämta sig. Samernas språk är ett uttryck för förhållningssättet till naturen och till varandra. Det är ett nödvändigt redskap vid överföringen av kunskap från generation till generation.

Samernas förmåga att klara av förändringar och vidareutvecklas beror på en rad faktorer. En bärkraftig natur med biologisk mångfald och ett intakt, sammanhållet landskap är en av de viktigaste förutsättningarna för en hållbar och långsiktig vidareutveckling av det samiska samhället. Naturen utsätts alltmer för slitage och skador som inte kan återställas inom överskådlig tid. Markerna har förändrats till följd av skogsbrukets utbredning, vattenkraftsutbyggnader och under senare tid vindkraftsparker och gruvbrytningen. Graden av klimatförändringarna som kan observeras i Sápmi har sedan många år varit oroväckande. Det samiska samhället har genomlevt många förändringar. Det samiska folket har dock klarat att möta förändringar utan att den samiska kulturen har försvunnit, men för varje ingrepp i den natur som samerna är helt beroende av ökar riskerna att den samiska kulturen påverkas. Under de tidigare programperioderna har ambitionen för gränsöverskridande samarbetet inom Sápmi bland annat varit att stärka och utveckla det samiska språket.

Erfarenheterna från tidigare programperioder har varit goda och gemensamma satsningar i bland annat utbildningar, utbildningsmaterial och språkmiljöer har varit långsiktigt viktiga insatser för bevarande och förstärkande av det samiska språket. Vidare har det skapats mötesplatser, där speciellt barn och ungdomar, har kunnat utveckla sina språkkunskaper och träffa andra samiska barn och ungdomar i de andra länderna. Dessa mötesplatser har även varit viktiga för både utveckling av egen identitet och en gränsöverskridande samisk region. En annan central del av det gränsöverskridande samarbetet har varit att dokumentera och synliggöra samiska kulturminnen och samiska kulturlandskap för att förhindra att känsliga miljöer inte uppmärksammas och därmed riskerar att förstöras för all framtid exempelvis vid exploateringar av olika slag. Det har

också varit viktigt att genom traditionella arkeologiska metoder och kvalitativa historiska metoder ta fram den samiska historiebeskrivningen i ett sammanhang där samerna nyttjat ett visst landområde på båda sidor av nuvarande nationsgräns. Den historiebeskrivningen har tidigare varit väldigt generell och ibland rent av felaktig. Det har också skapats arenor och nätverk där renskötkvinnor samlats, praktiserat och diskuterat traditionella ekologiska kunskaper, ett hållbart bruk av naturresurser, för att sedan kunna föra dessa kunskaper vidare till nästa generation samt till andra arenor i samhället. Vidare är det fortsatta gränsöverskridande samarbetet inom Sápmi en förutsättning för uppbyggandet av en starkare samisk region och identitet.

Det finns en gränsregional mervärdespotential att samarbeta kring frågor kopplat till samisk kultur, historia och kulturav. Dessa potentiella mervärden kan sammanfattas enligt nedan:

- Samisk kultur, kulturlandskap, kulturarv och historia blir mer synlig när arbetet med att stärka och utveckla den genomförs gränsöverskridande dvs. det uppnås större kritisk massa för att synas.
- Samarbetsrelationer och gemenskap inom Sápmi utvecklas och förstärks när det skapas gränsöverskridande mötesplatser.
- Gemensamt arbete för att öka användningen av det samiska språket ger ökade förutsättningar för att bibehålla ett levande språk.
- Gränsöverskridande samarbete ger bättre förutsättningar att arbeta med gemensamma samiska frågeställningar utifrån ett helhetsperspektiv.

Alla regioner i programområdet har gemensamt valt att fortsätta vidareutveckla detta område.

Val av investeringsprioriteringar:

Att bevara och skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser genom att:

- *bevara, skydda, främja och utveckla natur-och kulturarvet.*

Denna investeringsprioritering har valts på grund av att programrådet framförallt har ett rikt kulturarv och ett behov av gemensamma gränsöverskridande åtgärder för bevarande, främjande och utveckling.

- *skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur.*

Denna investeringsprioritering har valts på grund av programrådets geografiska läge där det finns mängder av olika ekosystem med säregen biologisk mångfald. Områdets sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Fjällen och kustmiljöer ska ha en hög grad ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Programområdet har behov av

att harmonisera arbetsmetoder för att bevara, implementera och återställa programområdets naturområden och dess habitat. Under begreppet naturmiljöer avses både mark och vattenmiljöer.

- *stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn.*

Denna investeringsprioritering har valts på grund av att många resurseffektiva och miljövänliga lösningar har behov av gränsregionalt utbyte och utveckling, inte minst på grund av programområdets arktiska och geografiska läge med kallt klimat och långa avstånd. Genom erfarenhetsutbyte tvärs över sektorer och länder skapas en grönare ekonomisk tillväxt i regionens kommuner.

Tematiskt mål 8: Att främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet

Analysen av programområdet visar att frågor kring sysselsättning och arbetskraftens rörlighet alltmer framträder som en strategiskt viktig framtidsfråga för regionen. För närvarande pågår en kraftig expansion och stora investeringar inom vissa branscher, vilket leder till ett ökat behov av kompetent arbetskraft och tillgång till rätt kompetens. Det finns därför goda möjligheter att arbeta gränsöverskridande med gemensamma sysselsättningsinitiativ, för att tillsammans främja arbetskraftens rörlighet. Samarbete är särskilt viktigt med tanke på att regionen utgör ett stort och geografiskt perifert område. Den glesa befolkningen och de långa avstånden mellan samhällena medför stora arbetsmarknadsregioner med en rad olika förutsättningar för kompetens-försörjning och utveckling av näringslivet.

Ungdomsarbetslösheten i regionen är relativt hög i förhållande till den totala arbetslösheten. Det finns stora grupper välutbildade, kvalificerade ungdomar som har svårt att hitta arbete i regionen och andelen ungdomar som varken har arbete eller utbildning efter den obligatoriska grund- och gymnasieskolan – s. k NEETs – ökar i hela programområdet. Utrikesfödda som står utanför arbetsmarknaden utgör också en viktig arbetskraftsresurs i regionen. Etableringen på arbetsmarknaden skiljer sig tydligt mellan inrikes- och utrikesfödda då sysselsättningen är lägre och arbetslösheten högre för utrikesfödda jämfört med inrikes födda (se bilaga 1, ref 26). Eftersom problematiken inom hela programområdet är liknande finns ett behov av gränsöverskridande erfarenhetsutbyte mellan arbetsmarknadens aktörer (se bilaga 1, ref 27). Dessa insatser ligger också helt i linje med Europa 2020-strategin om inkluderande tillväxt för att stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och ökad social och territoriell sammanhållning.

Europa 2020-strategins målsättning om ökad sysselsättning har delvis sin grund i de framtida demografiska förändringarna som kommer att påverka många europeiska länder de närmaste decennierna, med stora ålderskullar av äldre befolkning som innebär stora pensionsavgångar med följderna att arbetskraften minskar i antal. Dessa demografiska utmaningar ställer även höga krav på offentlig service i form av vård och omsorg

samtidigt med stora pensionsavgångar inom just offentlig sektor. Den demografiska utvecklingen kan å andra sidan vändas till en möjlighet och leda till en ökad efterfrågan som kan skapa ökad sysselsättning genom nya innovativa tjänster och produkter (se bilaga 1, ref 28).

Med en åldrande befolkning i programområdet, större andel pensionsavgångar än ungdomar som träder in på arbetsmarknaden, samt hög arbetslöshet bland ungdomar och utrikesfödda i stora delar av regionen uppstår ett stort behov av matchning och validering av kompetens för ungdomar och utrikes födda (se bilaga 1, ref 29). I enlighet med EU:s strategi för Östersjöregionen (se bilaga 1, ref 30) kan programmet genom att prioritera tematiskt mål 8 bidra till ett fördjupat samarbete genom att främja och bidra till att utveckla gränsöverskridande lösningar för sysselsättning och arbetskraftens rörlighet. Det finns därmed både potential och behov för detta tema som inte förekommit under tidigare programperioder.

Unikt för Sápmi

För Sápmi är kunskapsöverföring med koppling till samisk näringslivsverksamhet, kultur och traditioner några av de grundläggande förutsättningarna för bevarandet av den samiska kulturen och identiteten. De samiska utbildningsinstitutionerna samt andra samiska organisationer är viktiga som kunskaps- och kulturförmedlare samt kompetensutvecklare. Behoven av kunskap och utbildning inom olika områden är likartad för de länder som omfattas i Sápmi. Gränsöverskridande yrkesinriktade utbildningar för unga vuxna främjar arbetet med att stärka de samiska näringarna, språken och kulturen. Genom gränsöverskridande utbildningsinsatser, workshops, erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande kan fortsatt dialog och samverkan länderna emellan etableras. Genom detta stärks förutsättningarna för urfolkens möjlighet till inflytande i frågor som berör deras liv och kultur.

Under programperioden 2007-2013 har detta tema inte varit ett eget prioriterat område utan frågor med koppling till arbetskrafts- och kompetensförsörjning har bedrivits inom samtliga prioriterade områden.

De mervärden som kan uppnås genom att främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet är sammanfattat:

- Ett utvidgat och mer diversifierat arbetsmarknadsområde med utökade möjligheter för både offentliga och privata arbetsmarknadsaktörer och arbetskraft.
- Genom samarbete skapas tillgång till ökad kunskap och olika kompetenser inom fler områden och branscher tillsammans än var för sig.
- Bildandet av nya eller utökade nätverk kan genom samverkan över gränser och branscher i programområdet främjas av en större kritisk massa.
- Tillsammans skapas kompletterande miljöer och strukturer över gränserna, och genom samarbete kan nya möjligheter och gränsregionala mervärden främjas.

Val av investeringsprioritering:

Främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet genom integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning.

Denna investeringsprioritering är specifik för de Europeiska territoriella programmen och har valts på grund av den arbetskraftsbrist som finns i programområdet samtidigt som ungdomar och utrikesfödda möter ökad arbetslöshet. Genom gränsöverskridande samverkan finns potential och goda förutsättningar att främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet över gränserna. Programmet kommer att samverka med ESF-åtgärder i Sverige och Finland.

Alla regioner i programområdet har gemensamt valt att fortsätta vidareutveckla detta område.

Förhandsutvärdering

Förhandsutvärderarna medverkade vid uppstartsmötet inför programskrivningen, den 6-7 maj 2013 i Haparanda där de informerade om uppdraget och de frågeställningar som förhandsutvärderingen skulle behandla. Förhandsutvärderarna har därefter kontinuerligt deltagit på arbets- och styrgruppsmöten och lämnat synpunkter och vägledning på programutkastet. Inför dessa möten har både programutkast och analys av programområdet lämnats till förhandsutvärderarna.

Under programmeringsprocessen har programsekretariatet haft en skriftlig och muntlig dialog med förhandsutvärderarna för konsultation och vägledning av både programbeskrivning, indikatorer och programlogik. Den 26 november 2013 lämnade förhandsutvärderarna sin ex ante-utvärdering. Rapporten och dialogen som funnits under processen har varit konstruktiv och värdefull för utvecklingen av programutkastet.

Programsekretariatet har tagit hänsyn till förhandsutvärderarnas bedömning av vad som bör förbättras och förtydligas i den löpande texten. Nyttan och värdet av insatsområde 4 och investeringsprioritering (IP) 3 inom insatsområde 3 har förtydligats och avgränsats enligt rekommendationerna. I analysen har beskrivningen av de specifika behoven i regionen gällande IP 3 gjorts mer framträdande. Även specifika mål har justerats i samband med dessa förtydliganden samt fördelning av medel. Aktörerna i programområdet har uttryckt en stark vilja att både insatsområde 3 med dess tre investeringsprioriteringar och insatsområde 4 skall finnas med i programutkastet.

Förhandsutvärderarnas synpunkter har även beaktats i samband med val av indikatorer, dess utformning och målvärden. Resultat- och aktivitetsindikatorer har justerats för att vara relevanta och korrekt formulerade. Fler EU-gemensamma indikatorer har valts och målvärdena är rimliga för samtliga och realistiskt satta. Indikatorerna ligger dessutom i linje med andra Interreg-program.

1.1.2 Motivering till valet av tematiska mål och motsvarande investeringsprioriteringar, som beaktar den gemensamma strategiska ramen och som bygger på en analys av behoven inom hela programområdet och den strategi som valts för att hantera dessa behov, som när så är lämpligt omfattar saknade förbindelselänkar i gränsöverskridande infrastruktur med beaktande av resultaten från förhandsutvärderingen

Tabell 1: Motivering till valet av tematiska mål och investeringsprioriteringar

Valt tematiskt mål	Vald investeringsprioritering	Motivering till valet
01 - Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål	1) Förstärka gränsöverskridande kapacitetsuppbyggnad för regionens aktörer för att uppnå horisont 2020. 2) Förstärka och vidareutveckla det gränsöverskridande innovationssystemet som uppnåtts under tidigare programperiod.
03 - Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för EJFLU) och fiske- och vattenbrukssektorn (för EHFF)	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering	1) Behov av ökad gränsöverskridande samverkan bland SMF. 2) Ökad internationell konkurrens. 3) Många små (mikro) företag som behöver kompletterande resurser för att öka sin konkurrenskraft.
06 - Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet	1) I området finns ett rikt kulturarv som har behov av gränsöverskridande åtgärder för bevarandet och utvecklandet.
06 - Bevara och skydda miljön och	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken	2) I området finns det mängder av olika eko-system med säregen

Valt tematiskt mål	Vald investeringsprioritering	Motivering till valet
främja resurseffektivitet	samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur	biologisk mångfald. Behov av harmonisering av arbetsmetoder för att bevara, implementera och återställa naturområden och dess habitat.
06 - Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet	6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn	3) På grund av områdets arktiska läge och långa avstånd finns det behov av resurseffektiva och miljövänliga lösningar, gränsregionalt utbyte och utveckling, tvärs över sektorer och länder.
08 - Främja hållbar sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens rörlighet	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)	1) Behov av matchning då det i programområdet både finns arbetskraftsbrist och arbetslöshet, särskilt bland ungdomar och utrikes födda, också för att möta demografiska förändringar. 2) Främja regionala gränsöverskridande initiativ för att fånga upp ungdomar, som varken arbetar eller studerar ”NEETs” och utrikes födda för att öka deras möjligheter på arbetsmarknaden, samt främja rörligheten för ungdomar över arbetsmarknadsgränserna inom regionen. 3) Hitta möjligheter till sysselsättning och arbetstillfällen genom att möta näringslivets expansion och behov av arbetskraft.

1.2 Motivering för anslaget

Motivering för anslaget (unionens stöd) till varje tematiskt mål och i tillämpliga fall investeringsprioriteringar, i enlighet med kraven på tematisk koncentration, och med hänsyn till förhandsutvärderingen.

Med utgångspunkt i en programområdesanalys, de strategiska regionala programmen, kopplingar till andra EU-program samt erfarenheter från programperioden 2007-2013

och förhandsutvärderingen har aktörerna i programområdet kommit fram till följande fördelning av medel mellan de fyra insatsområdena samt TA.

- 31 % till tematiskt område 1, Att stärka forskning, utveckling och innovation,
- 28 % till tematiskt område 3, Att öka konkurrenskraften för SMF,
- 28 % till tematiskt område 6, Att bevara och skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser
- 7 % till tematiskt område 8, Att främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet och
- 6 % till TA

Erfarenheterna från föregående programperiod visar att motsvarande tematiskt mål 1 och 3 har varit starka insatsområden som redovisat goda resultat. Förhandsutvärderingen föreslår också en fortsatt satsning på dessa 2 områden mot bakgrund av detta. Regionerna har valt att fördela 59 % av programmets medel till dessa 2 områden, 31 % till tematiskt område 1 och 28 % till tematiskt område 3 då man anser att tillväxten bäst sker i företag och i företag med nära samarbete med forskning och innovation. En hög prioritet finns på tematiskt mål 3 där regionerna skärskilt valt att utveckla de samiska näringarna. Genom en ökad samverkan över nationsgränserna kan regionens näringsliv få tillgång till kunskap, resurser och innovation som utvecklar deras affärsverksamhet samt stärker positionerna både på närmarknader och utanför regionen. Målsättningen är att få fram nya innovationer genom gränsöverskridande samarbete samt stärka små och medelstora företagens möjligheter att ta del av gränsöverskridande forsknings- och innovationsmiljöer i regionen.

När det gäller tematiskt mål 6 så har regionerna valt tre investeringsprioriteringar. Med tanke på att det är tre investeringsprioriteringar och med erfarenhet från föregående programperiod för motsvarande insatser har man därför valt att fördela 28 % av programmets medel till tematiskt mål 6. Den kulturrikedom, som inte minst delområde Sápmi utgör, är en viktig del av regionens gemenskap och attraktionskraft som regionen tillsammans kan utveckla och profilera. Programområdets naturområden är mycket värdefulla och bör bevaras och skyddas för framtiden. Regionens förutsättningar med långa avstånd, gleshet, periodvis mörker och ett kallt klimat innebär en hög resursförbrukning i regionens samhällen. Framtagandet av resurssnåla samhällslösningar behöver utvecklas för grönare och miljövänligare förutsättningar. Ett gränsöverskridande samarbete är en viktig förutsättning för detta.

För tematiskt mål 8 som är ett relativt nytt för programmet görs bedömningen att det kommer att ta tid att inarbeta och det därför blir färre och storleksmässigt mindre projekt. Till skillnad från socialfonden som jobbar med enskilda individer vill man inom Nordprogrammet till exempel kunna göra insatser för att påverka strukturer kring matchningsproblematik. Programmet ska också bidra till erfarenhetsutbyte och lärande för aktörer som arbetar med personer som står utanför arbetsmarknaden.

Matchning av och tillgång på arbetskraft med rätt kompetens är en förutsättning för utveckling och stärkt konkurrenskraft i programområdet där en gränsöverskridande rörlighet på arbetsmarknaden behöver stimuleras.

När det sedan gäller medel för tekniskt stöd så har regionerna valt att avsätta en större andel än tidigare programperiod med tanke på det stora programområdet som medför höga omkostnader i samband med möten och informationsinsatser ute i regionerna. Dessutom är programspråken både svenska och finska vilket medför omfattande översättnings- och tolkkostnader men även i vissa fall även kostnader för översättning av till samiska. Den resultatuppföljning och utvärdering som krävs kommer också att medföra ökade kostnader i jämförelse med tidigare programperiod.

Tabell 2: Översikt över samarbetsprogrammets investeringsstrategi

Insatsområde	Eruf-stöd (i euro)	Andel (%) av unionens totala stöd till samarbetsprogrammet (per fond)			Tematiskt mål – Investeringsprioritering – Särskilt mål	Resultatindikatorer som motsvara den särskilda indikatorn
		Eruf	ENI (om tillämpligt)	IPA (om tillämpligt)		
1	18 724 744,00	30,99%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 01 - Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödjade teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Företagens kommersialiseringsförmåga av innovationer har stärkts inom regionens fokusområden. ▼ 2 - Aktörer inom innovationssystemet har stärkt sin förmåga att agera på den Europeiska forskningsarenan inom regionens fokusområden. 	[1, 2]
2	16 667 611,00	27,59%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 03 - Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för EJFLU) och fiske- och vattenbrukssektorn (för EHFF) <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller. ▼ 2 - Ökad export bland regionens SMF. 	[3, 4]
3	16 878 557,00	27,94%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 06 - Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Regionens kultur och kulturarv har blivit stärkt och levande. ▼ 2 - Unikt mål för Sápmi: Stärkt samiskt språk inom den samiska befolkningen. ▼ 6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer. ▼ 6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Offentliga sektorns kunskap och kompetens om grön tillväxt och resurseffektivitet har ökat i regionen. 	[5, 6, 7, 8]
4	4 517 992,00	7,48%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 08 - Främja hållbar sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens rörlighet <ul style="list-style-type: none"> ▼ 8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande) <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden har ökat. ▼ 2 - Specifikt mål för Sápmi: Stärkt kompetens och kunskapsutveckling inom samiska näringar 	[10, 9]
5	3 624 823,00	6,00%	0,00%	0,00%	1 - Skapa förutsättningar för ett effektivt programgenomförande	[]

2. INSATSOMRÅDEN

2.A BESKRIVNING AV INSATSOMRÅDEN ANDRA ÄN TEKNISKT STÖD

2.A.1 Insatsområde

Insatsområdets id-nummer	1
Insatsområdets rubrik	Forskning och innovation

- Insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument
- Hela insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument som inrättas på unionsnivå
- Hela insatsområdet kommer att genomföras med instrument för lokalt ledd utveckling

2.A.2 Motivering till inrättandet av ett insatsområde som omfattar mer än ett tematiskt mål (i tillämpliga fall)

Programmet kommer inte använda sig av flera tematiska mål inom insatsområdena.

2.A.3 Fond och beräkningsunderlag för unionens stöd

Fond	Beräkningsunderlag (summa stödberättigande utgifter eller stödberättigande offentliga utgifter)
ERDF	Totalt

2.A.4 Investeringsprioritering

Investeringsprioriteringens id-nummer	1b
Investeringsprioriteringens rubrik	Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål

2.A.5 Särskilda mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Företagens kommersialiseringsförmåga av innovationer har stärkts inom regionens fokusområden.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	<p>Företagens delaktighet i kunskapsutvecklingen inom universitet och forskningsinstitut behöver underlättas, till exempel genom strukturer som stimulerar kunskapsöverföring mellan företag och forskningsmiljöer. Med förbättrad innovationsförmåga bland regionens företag kan fler produkter och tjänster för en större, internationell marknad utvecklas, kommersialiseras eller implementeras.</p> <p>Innovativa miljöer ska inte bara utgöras av en mötesplats där innovatörer, entreprenörer, studenter, forskare, ingenjörer, affärsutvecklare etc. kan träffas utan också en miljö där kompetensutveckling och inspiration ska tillhandahållas inom innovationsområdet. Ytterst ska dessa miljöer fungera som kreativa labbmiljöer som ska genomsyras av samverkan mellan universitet/forskningsinstitut, näringsliv, myndigheter och det omgivande samhället med målet att snabbare få ut fler gränsöverskridande produkter och tjänster på marknaden.</p> <p>Det är viktigt att stimulera innovationsförmågan i näringslivet och att utveckla strukturer som stimulerar gränsöverskridande kunskapsöverföring mellan företag och FoU-miljöer. Genom strategiska, långsiktiga satsningar på forskning och utveckling kan den offentliga sektorn i samspel med näringslivet på ett bättre sätt tillgodose regionens behov, men också utveckla konkurrenskraftiga produkter och tjänster för en större, internationell marknad.</p>
Det särskilda målets id-nummer	2
Det särskilda målets rubrik	Aktörer inom innovationssystemet har stärkt sin förmåga att agera på den Europeiska forskningsarenan inom regionens fokusområden.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens	Förmågan att samspela med omvärlden är mycket viktig för en utvecklad innovationsförmåga. Samspelet ger tillgång till en större kritisk massa med fler aktörer och mer kompetens. Detta kan bidra till bättre förutsättningar för hållbar utveckling

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Företagens kommersialiseringsförmåga av innovationer har stärkts inom regionens fokusområden.
stöd	<p>både ur ett regionalt och globalt perspektiv. Det kan även bidra till en kapacitetsuppbyggnad av universitetens, forskningsinstitutens och näringslivets förmåga att medverka i EU:s innovations- och forskningsprogram (Horisont 2020).</p> <p>Nätverksbyggande och utveckling av strategiska allianser mellan forskningsinstitutioner är utgångspunkter för ett långsiktigt gränsöverskridande samarbete. Den befintliga potentialen för forskning och teknisk utveckling kan utnyttjas mer effektivt om det skapas en regelbunden och systematisk dialog mellan centrala aktörer i programområdet. Den gränsregionala nyttan kan uppnås när forskningsinsatser kopplas ihop med näringslivssamarbete.</p>

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Särskilt mål		1 - Företagens kommersialiseringsförmåga av innovationer har stärkts inom regionens fokusområden.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
1	Aktörer med innovationsverksamhet i regionen	Antal	106,00	2013	116,00	Statistik	2014, 2018, 2020, 2023

Särskilt mål		2 - Aktörer inom innovationssystemet har stärkt sin förmåga att agera på den Europeiska forskningsarenan inom regionens fokusområden.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
2	Beviljade ansökningar i FP7/Horisont 2020	Antal	1,00	2013	5,00	Statistik	2014, 2018, 2020, 2023

2.A.6 Åtgärder som ska få stöd inom investeringsprioriteringen (per investeringsprioritering)

2.A.6.1 En beskrivning av den typ av åtgärder som ska få stöd, med exempel, och hur de förväntas bidra till de särskilda målen, bland annat, i tillämpliga fall, med identifiering av huvudsakliga målgrupper, särskilda territorier och typer av stödmottagare TTT

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
---------------------------------	---

För företag, myndigheter, organisationer och universitet/forskningsinstitut i regionen, och för regionens utveckling i stort, är det mot bakgrund av de långa avstånden till större marknader viktigt att stimulera och skapa delaktighet i gränsöverskridande innovationssystem i de glesa delarna av regionen. En öppen gränsöverskridande innovation ska bidra till att fler aktörer med olika resurser, kön och etniskt ursprung inkluderas, samt att en stimulerande korsbefruktnings sker mellan idéer från olika branscher, regioner, nationer och internationellt. Några exempel på gränsöverskridande åtgärder för insatsområdet är:

- Insatser som utvecklar mötesplatser mellan olika branscher och sektorer.
- Aktiviteter som möjliggör kommersialisering av forskningsresultat
- Insatser som uppmuntrar och möjliggör innovation, produktutveckling och entreprenörskap inklusive grön ekonomi.
- Att säkerställa ett ökat nyttiggörande av forskningens resultat, idéer och kunskap i befintliga och nya företag.

För att möjliggöra en stark forskning, teknisk utveckling och innovationsutveckling behövs en förbättrad och utökad gränsöverskridande samverkan mellan universitet/forskningsinstitut, näringsliv, myndigheter och övriga samhället. Några exempel på gränsöverskridande åtgärder för insatsområdet är:

- Skapandet av fler innovativa miljöer som fungerar som fysiska och virtuella mötesplatser samt kreativa labbmiljöer för innovativt arbete. Dessa ska vara mångsidiga, tillåtande och innovativa miljöer för alla.
- Aktiviteter för att stimulera utvecklingen av innovationssystem samt öppna innovationssystem.

Ökad internationell samverkan är särskilt angeläget för utvecklingen i programområdet, bland annat för att stärka arbetet med öppna innovationer. I synergi med EU:s strategi för Östersjöregionen och genom EU:s forsknings- och innovationsprogram Horisont 2020, kan internationella samarbeten stärkas exempelvis genom åtgärder så som:

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
---------------------------------	---

- Insatser som bidrar till en utbyggd gränsöverskridande kunskapstriangel (samverkan mellan utbildning, forskning och innovation) inom regionens fokusområden.
- Gränsöverskridande insatser som stärker universitetens, forskningsinstitutionernas, yrkeshögskolornas, högskolor, näringslivets och offentliga sektorns förmåga att medverka i Horisont 2020 inom regionens fokusområden.
- Aktiviteter som stärker metodutveckling och kunskapsspridning om genus- och mångfaldsfrågor i innovationsstödsystemet för att öka unga vuxnas, kvinnors och utrikesföddas deltagande i regionens innovationsprocesser och innovationssystem.

Huvudsakliga målgrupper för aktiviteterna är: Universitet, högskolor, yrkeshögskolor och forskningsinstitutioner, samt den offentliga sektorn och näringslivet.

Huvudsakliga stödmottagare är: Universitet, högskolor, yrkeshögskolor och forskningsinstitutioner, samt den offentliga sektorn och näringslivet.

Specifika målterritorier: Delområde Nord och delområde Sápmi.

2.A.6.2 Vägledande principer för urval av insatser

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
---------------------------------	---

Genomgående för projekten är att de ska bidra till genomförandet av Europa 2020 och innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. Nedanstående kriterier ska ses som principer för projekturval inom insatsområdet.

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
---------------------------------	---

Gränsregionalt mervärde De projekt som finansieras av programmet ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom geografin för Nordprogrammet. Det är också eftersträvansvärt att samarbetet sker mellan alla tre nationer så långt det är möjligt.

Resultatorientering Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.

EUs strategi för Östersjöregionen Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Nordprogrammet.

Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt De horisontella kriterierna som beskrivs i kapitel 8 ska beaktas i projekten. Dessa är hållbar tillväxt, lika möjligheter samt icke-diskriminering, jämställdhet mellan kvinnor och män samt det samiska språket (speciellt för de samiska projekten).

Bestående effekter Projekten ska sträva efter att varaktiga samarbetsstrukturer etableras samt att insatserna ger långsiktiga och bestående förändringar inom de områden som prioriteras inom programmet.

Dessutom finns **specifika principer för projekturval** inom detta insatsområde. EUs strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt ställer krav på att regionerna ska leverera tydliga områden som har komparativa fördelar för regionen och som skapar lokala, regionala och europeiska mervärden (se bilaga 1, ref 8). Nordprogrammet ska stödja och stimulera utveckling inom regionens styrkeområden. Programmet ska fokusera (se bilaga 1, ref 9) inom sju prioriterade fokusområden för att uppnå målen i temaområdet samt dess investeringsprioritering. Detta är något som även använts under tidigare programperiod med framgångsrika resultat. Fokusområdena kommer att ha en styrande funktion vid prioriteringar av projekt inom detta insatsområde, och det gäller projekt inom både delområde Nord som Sápmi. *Här prioriteras projektidéer som kommer från innovationssystemet.* För

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
---------------------------------	---

mer detaljerad information se bilaga 4.

Fokusområdena är:

- Tjänstenärings inom servicesektorn
- Samverkan mellan basindustri och SMF
- Testverksamhet
- Energi och miljöteknik/ Clean Tech
- Digitala tjänstenärings
- Kulturella och kreativa näringar
- Samiska näringar

2.A.6.3 Planerad användning av finansieringsinstrument (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
---------------------------------	---

Inte aktuellt för Nordprogrammet

2.A.6.4 Planerad användning av större projekt (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.5 Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Investeringsprioritering	1b - Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål				
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
CO01	Produktiv investering: Antal företag som får stöd	Företag	200,00	Rapporterad	Årligen
CO27	Forskning, innovation: Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt	euro	860 000,00	Rapporterad	Årligen
CO28	Forskning, innovation: Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Företag	15,00	Rapporterad	Årligen
CO29	Forskning, innovation: Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Företag	48,00	Rapporterad	Årligen
CO41	Produktiv investering: Antal företag som deltar i gränsöverskridande, transnationella eller interregionala forskningsprojekt	Företag	200,00	Rapporterad	Årligen
A1	Deltagande aktörer i insatser som leder till nya produkter, tjänster eller metoder	Antal aktörer	250,00	Rapporterad	Årligen
A2	Ansökningar till Horisont 2020 inom regionens fokusområden	Antal ansökningar	10,00	Rapporterad	Årligen

2.A.7 Resultatram

Tabell 5: Resultatram för insatsområdet

Insatsområde		1 - Forskning och innovation					
ID	Typ av indikator	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla	Förklaring av indikatorns relevans, i tillämpliga fall
CO41	Aktivitet	Produktiv investering: Antal företag som deltar i gränsöverskridande, transnationella eller interregionala forskningsprojekt	Företag	3	200,00	Rapporterad	
F1	Finansiell	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	2616930	28 807 375,00	Rapporterade	

Ytterligare kvalitativa uppgifter om inrättandet av resultatramen

2.A.8 Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel

Tabellerna 6–9: Insatskategorier

Tabell 6: Dimension 1 Interventionsområde

Insatsområde	1 - Forskning och innovation
Kod	Belopp (euro)
060. Forsknings- och innovationsverksamheter inom offentliga forsknings- och kompetenscentrum, inklusive nätverksarbete	3 744 950,00
061. Forsknings- och innovationsverksamheter inom privata forskningscentrum, inklusive nätverksarbete	936 237,00
062. Tekniköverföring och samarbete mellan universitet och företag, främst till stöd för små och medelstora företag	4 681 186,00
063. Klusterstöd och företagsnätverk, främst till stöd för små och medelstora företag	4 681 186,00
064. Forsknings- och innovationsprocesser i små och medelstora företag (inklusive kupongsystem och innovation inom processer, design och tjänster samt på det sociala området)	3 744 949,00

Insatsområde	1 - Forskning och innovation
065. Forsknings- och innovationsinfrastruktur, processer, tekniköverföring och samarbete i företag med inriktning på en koldioxidsnål ekonomi och motståndskraft mot klimatförändringar	936 236,0 0

Tabell 7: Dimension 2 Typ av finansiering

Insatsområde	1 - Forskning och innovation
Kod	Belopp (euro)
01. Bidrag utan återbetalningsskyldighet	18 724 744,00

Tabell 8: Dimension 3 – Typ av område

Insatsområde	1 - Forskning och innovation
Kod	Belopp (euro)
01. Storstadsområden (tätbefolkade, >50 000 invånare)	1 872 475,00
02. Mindre stadsområden (mindre tätbefolkade, >5 000 invånare)	9 362 372,00
03. Landsbygdsområden (glesbefolkade)	1 872 474,00
04. Makroregionala samarbetsområden	5 617 423,00

Tabell 9: Dimension 6 – territoriella genomförandemekanismer

Insatsområde	1 - Forskning och innovation
Kod	Belopp (euro)
07. Ej tillämpligt	18 724 744,00

2.A.9 En sammanfattning av den planerade användningen av tekniskt stöd som vid behov omfattar åtgärder för att stärka den administrativa kapaciteten hos de myndigheter är delaktiga i förvaltningen och kontrollen av programmen och stödmottagarna samt vid behov åtgärder för att öka den administrativa kapaciteten hos relevanta parter att delta i genomförandet av programmen (i tillämpliga fall) (i tillämpliga fall)

Insatsområde:	1 - Forskning och innovation
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.1 Insatsområde

Insatsområdets id-nummer	2
Insatsområdets rubrik	Entreprenörskap

- Insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument
- Hela insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument som inrättas på unionsnivå
- Hela insatsområdet kommer att genomföras med instrument för lokalt ledd utveckling

2.A.2 Motivering till inrättandet av ett insatsområde som omfattar mer än ett tematiskt mål (i tillämpliga fall)

Programmet kommer inte använda sig av flera tematiska mål inom insatsområdena.

2.A.3 Fond och beräkningsunderlag för unionens stöd

Fond	Beräkningsunderlag (summa stödberättigande utgifter eller stödberättigande offentliga utgifter)
ERDF	Totalt

2.A.4 Investeringsprioritering

Investeringsprioriteringens id-nummer	3b
Investeringsprioriteringens rubrik	Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering

2.A.5 Särskilda mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	Programområdet behöver stärka ett långsiktigt och konkurrenskraftigt näringsliv med hållbar tillväxt i fokus. Företagens kreativitet och engagemang är en nödvändighet för att skapa förnyelse som bidrar till regionens välfärd. För att uppnå detta behövs ett företagsklimat som främjar positiva attityder till entreprenörskap och förutsättningar för fler gränsöverskridande affärsmodeller, dvs. gränsöverskridande näringslivssamarbeten där kunskaper och resurser mellan företagen tillvaratas och

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller.
	<p>vidareutvecklas. Viktigt i detta sammanhang är insatser som stimulerar fler grupper, särskilt ungdomar, kvinnor och utrikesfödda, till att vara entreprenöriella genom att arbeta med alternativa affärsmodeller, samhällsentreprenörskap, socialt företagande och sociala innovationer så att fler möjligheter till nya och varierande idéer och affärsmodeller skapas.</p> <p>Gränsöverskridande samverkan som leder till ökad tillgång på kompetens, kunskap och teknologi för utveckling av nya affärsmodeller och företagens ökade internationalisering behöver lära av varandra. Genom ett aktivt lärande och främjande av informations- och kunskapsutbyte, tillgång till nya kontakter och marknader samt utveckling av nya idéer kan regionens tillväxt och utveckling gynnas. För att åstadkomma en utveckling av nya gränsöverskridande affärsmodeller, d.v.s. nya tjänster, produkter eller metoder som är utvecklade gemensamt över gränserna, är det viktigt att fler affärsinriktade samarbeten utvecklas inom och mellan företag i olika branscher samt tillsammans med näringsliv, offentliga organisationer och universitet. En ökad konkurrenskraft hos regionens SMF stärker deras positioner på marknaden.</p>
Det särskilda målets id-nummer	2
Det särskilda målets rubrik	Ökad export bland regionens SMF.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	Genom gränsöverskridande samverkan kan regionens SMF bland annat få tillgång till specifika resurser, kunskaper och kontakter för att lättare nå ut på internationella marknader då den nationella marknaden i många fall kan vara allt för begränsad. Dessutom kan företagen tillsammans, över nationsgränserna, utveckla nya affärsmodeller som kombinerar, kompletterar eller utvecklar de befintliga företagsverksamheterna, vilket i sin tur stärker företagens konkurrenskraft både inom och utanför regionen. Exportorienterade företag med ett internationellt perspektiv, d.v.s. goda kunskaper om internationella frågor samt goda internationella nätverk, är betydelsefulla för näringslivets förnyelse, regionens arbetsmarknad och den ekonomiska tillväxten.

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Särskilt mål		1 - Ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
3	SMF som har gränsöverskridande affärssamarbete inom programmets fokusområden	Andel	19,70	2013	22,00	Enkät	2014, 2018, 2020, 2023

Särskilt mål		2 - Ökad export bland regionens SMF.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
4	SMF som exporterar	Andel	23,90	2013	26,00	Statistik och enkät	2014, 2018, 2020, 2023

2.A.6 Åtgärder som ska få stöd inom investeringsprioriteringen (per investeringsprioritering)

2.A.6.1 En beskrivning av den typ av åtgärder som ska få stöd, med exempel, och hur de förväntas bidra till de särskilda målen, bland annat, i tillämpliga fall, med identifiering av huvudsakliga målgrupper, särskilda territorier och typer av stödmottagareTTT

Investeringsprioritering	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering
<p>En viktig förutsättning för att främja ett utvecklat näringsliv i programområdet är att eliminera olika gränshinder för att främja gränsöverskridande samverkan. Det behövs dessutom en kompletterande struktur på båda sidor av landsgränserna som stödjer näringslivsutvecklingen.</p> <p>Att företag använder sig av ett diversifierat nätverk av kontakter i sin verksamhetsutövning kan leda till unika konkurrensfördelar som förbättrar företagets prestationer (se bilaga 1, ref 31). Till exempel kan företag i gränsöverskridande samverkan skapa nya produkter, tjänster och metoder, öka innovationsgraden och/eller underlätta inträdet på nya marknader. Bra och beprövade metoder som därtill leder till ökad kunskap, förståelse och praktisk erfarenhet tros vara av stor betydelse när det gäller att skapa konkurrenskraft både i befintliga och nya verksamheter.</p> <p>Inom detta insatsområde främjas framför allt åtgärder som verkar för ökad gränsöverskridande samverkan mellan branscher, sektorer och företag för att uppnå en ökad konkurrenskraft bland regionens SMF. Även gränsöverskridande åtgärder som stimulerar entreprenörskap och innovationer samt ökad internationalisering bland företagen understöds. Med gränsöverskridande verksamhet, samverkan eller andra åtgärder avses olika aktörers samarbete över nationsgränserna för att kunna utveckla produkter, tjänster, metoder och annat som ökar konkurrenskraften hos regionens SMF.</p> <p>Några exempel på gränsöverskridande åtgärder för insatsområdet är:</p>	

Investeringsprioritering	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering
<ul style="list-style-type: none"> • Utveckling av näringsverksamhet inom programmets fokusområden. • Samverkan för vidareutveckling och tillväxt av olika näringar, däribland kombinationsnäringar och samiska näringar. • Samverkan för kunskapsöverföring och utveckling av nya affärsmodeller. • Företagssamarbete inom marknadsutveckling på globala och närmarknader. • Tillvaratagande av underleverantörsverksamhet hos regionens SMF. • Insatser som stödjer entreprenörskap med avsikt att kommersialisera nya idéer. <p>Unikt för Sápmi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Insatser för företagsutvecklande aktiviteter, till exempel branschorganisationer. <p>Huvudsakliga målgrupper: Offentliga organisationer på lokal, regional och nationell nivå, Universitet och högskolor, Utbildningsaktörer/-organisationer, Företagsfrämjande aktörer, Näringslivet, Kluster och branschorganisationer, ideella föreningar.</p> <p>Huvudsakliga stödmottagare: Näringslivet, Offentlig sektor, Företagsfrämjande aktörer, Kluster och branschorganisationer, ideella föreningar.</p> <p>Specifika målterritorier: Delområde Nord och delområde Sápmi.</p>	

2.A.6.2 Vägledande principer för urval av insatser

Investeringsprioritering	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering
<p>Genomgående för projekten är att de ska bidra till genomförandet av Europa 2020 och innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. Nedanstående kriterier ska ses som principer för projekturval inom insatsområdet.</p>	

Gränsregionalt mervärde De projekt som finansieras av programmet ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom geografin för Nordprogrammet. Det är också eftersträvansvärt att samarbetet sker mellan alla tre nationer så långt det är möjligt.

Resultatorientering Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.

EUs strategi för Östersjöregionen Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Nordprogrammet.

Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt De horisontella kriterierna som beskrivs i kapitel 8 ska beaktas i projekten. Dessa är hållbar tillväxt, lika möjligheter samt icke-diskriminering, jämställdhet mellan kvinnor och män samt det samiska språket (speciellt för de samiska projekten).

Bestående effekter Projekten ska sträva efter att varaktiga samarbetsstrukturer etableras samt att insatserna ger långsiktiga och bestående förändringar inom de områden som prioriteras inom programmet.

Dessutom finns **specifika principer för projekturval** inom detta insatsområde. EUs strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt ställer krav på att regionerna ska leverera tydliga områden som har komparativa fördelar för regionen och som skapar lokala, regionala och europeiska mervärden (se bilaga 1, ref 8). Nordprogrammet ska stödja och stimulera utveckling inom regionens styrkeområden. Programmet ska fokusera (se bilaga 1, ref 9) inom sju prioriterade fokusområden för att uppnå målen i temaområdet samt dess investeringsprioritering. Detta är något som även använts under tidigare programperiod med framgångsrika resultat. Fokusområdena kommer att ha en styrande funktion vid prioriteringar av projekt inom detta insatsområde, och det gäller projekt inom både delområde Nord som Sápmi. *Här prioriteras projektidéer som kommer från näringslivet.* För mer detaljerad information se bilaga 4.

Investeringsprioritering	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering
<p>Fokusområdena är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tjänstenärings inom servicesektorn • Samverkan mellan basindustri och SMF • Testverksamhet • Energi och miljöteknik/ Clean Tech • Digitala tjänstenärings • Kulturella och kreativa näringar • Samiska näringar 	

2.A.6.3 Planerad användning av finansieringsinstrument (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.4 Planerad användning av större projekt (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.5 Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Investeringsprioritering		3b - Att utveckla och tillämpa nya företagsmodeller för små och medelstora företag, särskilt med avseende på internationalisering			
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
CO01	Produktiv investering: Antal företag som får stöd	Företag	200,00	Rapporterad	Årligen
CO04	Produktiv investering: Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	Företag	200,00	Rapporterad	Årligen
CO06	Produktiv investering: Privata investeringar som matchar offentligt stöd till företag (bidrag)	euro	1 200 000,00	Rapporterad	Årligen
A3	Deltagande i affärsutvecklande insatser	Antal deltagare	1 600,00	Rapporterad	Årligen
A3a	Deltagande i affärsutvecklande insatser	Antal kvinnor	800,00	Rapporterade	Årligen
A3b	Deltagande i affärsutvecklande insatser	Antal män	800,00	Rapporterade	Årligen
A3c	Deltagande i affärsutvecklande insatser	Antal ungdomar (16-24 år)	400,00	Rapporterade	Årligen
A4	Deltagande i kompetensutvecklingsinsatser för SMFs internationalisering	Antal deltagare	2 000,00	Rapporterad	Årligen
A4a	Deltagande i kompetensutvecklingsinsatser för SMFs internationalisering	Antal kvinnor	1 000,00	Rapporterade	Årligen
A4b	Deltagande i kompetensutvecklingsinsatser för SMFs internationalisering	Antal män	1 000,00	Rapporterade	Årligen
A5	Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	Antal företag	200,00	Rapporterad	Årligen
A5a	Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	Företag som ägs av kvinnor	80,00	Rapporterade	Årligen
A5b	Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	Företag som ägs av män	80,00	Rapporterade	Årligen
A5c	Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	Företag som har ett blandat ägande	40,00	Rapporterade	Årligen

2.A.7 Resultatram

Tabell 5: Resultatram för insatsområdet

Insatsområde		2 - Entreprenörskap					
ID	Typ av indikator	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla	Förklaring av indikatorns relevans, i tillämpliga fall
A3	Aktivitet	Deltagande i affärsutvecklande insatser	Antal deltagare	16	1 600,00	Rapporterad	
A5	Aktivitet	Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	Antal företag	1	200,00	Rapporterade	

Insatsområde		2 - Entreprenörskap					
ID	Typ av indikator	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla	Förklaring av indikatorns relevans, i tillämpliga fall
F1	Finansiell	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	2994286	25 642 479,00	Rapporterade	

Ytterligare kvalitativa uppgifter om inrättandet av resultatramen

2.A.8 Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel

Tabellerna 6–9: Insatskategorier

Tabell 6: Dimension 1 Interventionsområde

Insatsområde	2 - Entreprenörskap
Kod	Belopp (euro)
066. Avancerade stödtjänster för små och medelstora företag och grupper av sådana företag (inklusive lednings-, marknadsförings- och designtjänster)	3 748 775,00
067. Företagsutveckling av små och medelstora företag, stöd till entreprenörskap och företagskuvöser (inklusive stöd till spin-off- och spin-out-företag)	3 748 775,00
069. Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag	836 255,00
073. Stöd till sociala företag (små och medelstora företag)	836 255,00
075. Utveckling och främjande av turismtjänster i och för små och medelstora företag	3 748 775,00
077. Utveckling och främjande av kulturella eller kreativa tjänster i eller för små och medelstora företag	3 748 776,00

Tabell 7: Dimension 2 Typ av finansiering

Insatsområde	2 - Entreprenörskap
Kod	Belopp (euro)
01. Bidrag utan återbetalningsskyldighet	16 667 611,00

Tabell 8: Dimension 3 – Typ av område

Insatsområde	2 - Entreprenörskap
Kod	Belopp (euro)
01. Storstadsområden (tätbefolkade, >50 000 invånare)	1 666 761,00
02. Mindre stadsområden (mindre tätbefolkade, >5 000 invånare)	5 833 664,00
03. Landsbygdsområden (glesbefolkade)	5 833 664,00
04. Makroregionala samarbetsområden	3 333 522,00

Tabell 9: Dimension 6 – territoriella genomförandemekanismer

Insatsområde	2 - Entreprenörskap
Kod	Belopp (euro)
07. Ej tillämpligt	16 667 611,00

2.A.9 En sammanfattning av den planerade användningen av tekniskt stöd som vid behov omfattar åtgärder för att stärka den administrativa kapaciteten hos de myndigheter är delaktiga i förvaltningen och kontrollen av programmen och stödmottagarna samt vid behov åtgärder för att öka den administrativa kapaciteten hos relevanta parter att delta i genomförandet av programmen (i tillämpliga fall) (i tillämpliga fall)

Insatsområde:	2 - Entreprenörskap
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.1 Insatsområde

Insatsområdets id-nummer	3
Insatsområdets rubrik	Kultur och miljö

- Insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument
- Hela insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument som inrättas på unionsnivå
- Hela insatsområdet kommer att genomföras med instrument för lokalt ledd utveckling

2.A.2 Motivering till inrättandet av ett insatsområde som omfattar mer än ett tematiskt mål (i tillämpliga fall)

Programmet kommer inte använda sig av flera tematiska mål inom insatsområdena.

2.A.3 Fond och beräkningsunderlag för unionens stöd

Fond	Beräkningsunderlag (summa stödberättigande utgifter eller stödberättigande offentliga utgifter)
ERDF	Totalt

2.A.4 Investeringsprioritering

Investeringsprioriteringens id-nummer	6c
Investeringsprioriteringens rubrik	Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet

2.A.5 Särskilda mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Regionens kultur och kulturarv har blivit stärkt och levande.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	Med natur- eller kulturarv avses unika kultur- eller naturhistoriska miljöer som vittnar om människan eller jordens historia. Det är viktigt att skydda dem mot förfall och förstörelse så att dessa miljöer kan överföras från generation till generation (se bilaga 1, ref 32). Begreppet kulturarv inrymmer såväl materiella som immateriella uttryck. Den omfattar traditioner, språk, konstnärliga verk, historiska lämningar, arkiv- och föremålssamlingar samt kulturmiljöer och kulturlandskap som överförs

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Regionens kultur och kulturarv har blivit stärkt och levande. från generation till generation (se bilaga 1, ref 33).
	<p>Programmet innefattar tre länder med ett urfolk vilket medför flera olika kulturer och flera språk. Detta i sig är en styrka som programområdet bör eftersträva att dra nytta av. Exempelvis kan regionens kulturarv och kulturella särdrag användas som inspiration för utveckling av nya attraktioner. Regionen behöver tillsammans hitta nya gränsöverskridande lösningar som bidrar till att regionens rika kultur och kulturarv blir framhållen och mer betydelsefull, samt att dess efterlevnad till kommande generationer säkerställs. Speciellt i gränsområdena och i Sápmi finns det förutsättningar för gemensamma insatser för att stärka och bevara natur- och kulturtillgångar som långsiktigt kan utgöra en bas för utveckling och tillväxt.</p> <p>Unikt för Sápmi</p> <p>Att stärka och utveckla den samiska kulturen och det samiska samhällslivet är viktigt för det samiska folket. Dokumentation och skydd av samiska kulturminnen och samiska kulturlandskap samt vidareföring av traditioner och sedvänjor kommer att bidra till att stärka och föra den samiska kulturen vidare. Nya uttrycksformer för samisk kultur har tillkommit under de senaste årtionden vilket innebär att det skapats nya utvecklingsmöjligheter att arbeta med och leva av den samiska kulturen.</p>
Det särskilda målets id-nummer	2
Det särskilda målets rubrik	Unikt mål för Sápmi: Stärkt samiskt språk inom den samiska befolkningen.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	Det samiska språket är på grund av dess starka koppling till samisk kultur och identitet särskilt betydelsefull för kontinuitet och förmedlandet av den samiska kulturen. Programområdet innefattar en stor del av den traditionella samiska regionen –

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Regionens kultur och kulturarv har blivit stärkt och levande.
	Sápmi, vilket innebär att programmet utgör en viktig resurs för bevarandet och utvecklandet av den samiska kulturen och framför allt det samiska språket. Att utveckla och bevara språket är därför en central del i det gränsöverskridande arbetet, där gemensamma satsningar på strategiska insatser är viktiga.

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Särskilt mål		1 - Regionens kultur och kulturarv har blivit stärkt och levande.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
5	Registrerade gästnätter	Antal	9 749 000,00	2012	10 723 000,00	Statistik	2014, 2018, 2020, 2023

Särskilt mål		2 - Unikt mål för Sápmi: Stärkt samiskt språk inom den samiska befolkningen.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
6	Språkindex	Numerär	2,15	2013	2,30	Enkät	2014, 2018, 2020, 2023

2.A.6 Åtgärder som ska få stöd inom investeringsprioriteringen (per investeringsprioritering)

2.A.6.1 En beskrivning av den typ av åtgärder som ska få stöd, med exempel, och hur de förväntas bidra till de särskilda målen, bland annat, i tillämpliga fall, med identifiering av huvudsakliga målgrupper, särskilda territorier och typer av stödmottagareTTT

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
<p>Trots långa samarbetstraditioner finns det fortfarande behov av att vidareutveckla och bredda samarbetet mellan länderna. Samarbetet och relationerna behöver fördjupas och utvecklas så att fler aktörer och individer får möjlighet att delta i det gränsöverskridande samarbetet. Här kan kulturen och det gemensamma kulturarvet fungera som en viktig drivkraft för gränsöverskridande samverkan och bidra till både bredare engagemang och en lokal och regional gemenskap och samhörighet.</p> <p>Inom detta område främjas framför allt åtgärder som bidrar till långsiktig och hållbar utveckling och bevarande av det gemensamma kulturarvet. Att tillvarata, överföra och tillämpa den traditionella kunskapen – speciellt det samiska kulturarvet – är betydelsefullt för regionen. Gränsöverskridande</p>	

samverkan inom åtgärder som attraherar människor stärker regionens kultur och kulturarv samt samarbetet mellan urfolken som är av särskild vikt.

För delområde Sápmi kan stöd företrädesvis ges till gränsöverskridande samarbete med samerna på Kolahalvön i Ryssland samt också med urfolk i hela världen under förutsättning att det gynnar programområdet. Samerna bor i Norge, Sverige, Finland och Ryssland och det är viktigt att samarbetet som redan existerar dem emellan kan fortsätta. Det är också viktigt att urfolk i världen kan samarbeta i vissa gemensamma frågor, särskilt med tanke på att det Arktiska området blivit intressant för exploatering av naturresurser och det då kan komma att drabba urfolken som bor i området.

Några exempel på gränsöverskridande åtgärder för insatsområdet är:

- Åtgärder som bidrar till utveckling av framtidens gemensamma kulturarv och gemenskap bland regionens invånare, särskilt bland ungdomar.
- Användning av nya teknologiska lösningar för att lyfta fram regionens kultur och kulturarv.
- Åtgärder för dokumentering och bearbetning av kulturarvet för framtida produkt- och tjänsteutveckling, bl.a. med hjälp av informations- och kommunikationsteknologi.

Unikt för Sápmi

- Åtgärder som bidrar till aktivt samiskt språkutvecklingsarbete och ökad kulturförståelse för den samiska kulturen och de samiska förhållandena samt förvaltning av samiska kulturminnen och övriga resurser.
- Utveckling av tematiska samarbetsprojekt om gemensamma frågor med andra urfolk om traditionell kunskap m.m.

Huvudsakliga målgrupper: Offentliga organisationer, utbildningsinstitutioner, ideella föreningar, näringsliv.

Huvudsakliga stödmottagare: Offentliga organisationer och ideella föreningar.

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
Specifika målterritorier: Delområde Nord och delområde Sápmi.	

2.A.6.2 Vägledande principer för urval av insatser

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
<p>Genomgående för projekten är att de ska bidra till genomförandet av Europa 2020 och innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. Nedanstående kriterier ska ses som principer för projekturval inom insatsområdet.</p> <p>Gränsregionalt mervärde De projekt som finansieras av programmet ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom geografin för Nordprogrammet. Det är också eftersträvansvärt att samarbetet sker mellan alla tre nationer så långt det är möjligt.</p> <p>Resultatorientering Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.</p> <p>EUs strategi för Östersjöregionen Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Nordprogrammet.</p> <p>Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt De horisontella kriterierna som beskrivs i kapitel 8 ska beaktas i projekten. Dessa är hållbar tillväxt, lika möjligheter samt icke-diskriminering, jämställdhet mellan kvinnor och män samt det samiska språket (speciellt för de samiska projekten).</p> <p>Bestående effekter Projekten ska sträva efter att varaktiga samarbetsstrukturer etableras samt att insatserna ger långsiktiga och bestående förändringar inom de områden som prioriteras inom programmet.</p>	

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
<p>Förutom dessa generella principer finns även specifika principer för projekturval inom insatsområde 3.</p> <p>– När det gäller regionens kultur och kulturarv prioriteras framförallt projekt som skapar förutsättningar som bidrar till utveckling av kulturella, kreativa och samiska näringar.</p> <p>De specifika principerna kommer att ha en styrande funktion vid prioriteringar av projekt inom dessa områden och gäller projekt inom både delområde Nord som Sápmi.</p>	

2.A.6.3 Planerad användning av finansieringsinstrument (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.4 Planerad användning av större projekt (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.5 Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Investeringsprioritering	6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet				
ID	Indikator	Måttenheter	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens

Investeringsprioritering		6c - Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet			
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
A6	Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	Antal deltagare	9 000,00	Rapporterad	Årligen
A6a	Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	Antal kvinnor	4 500,00	Rapporterade	Årligen
A6b	Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	Antal män	4 500,00	Rapporterade	Årligen
A6c	Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	Antal ungdomar	3 000,00	Rapporterade	Årligen
A7	Deltagande i utvecklings-främjande insatser för samisk kultur och samiska förhållanden	Antal deltagare	8 500,00	Rapporterad	Årligen
A7a	Deltagande i utvecklings-främjande insatser för samisk kultur och samiska förhållanden	Antal kvinnor	4 250,00	Rapporterade	Årligen
A7b	Deltagande i utvecklingsfrämjande insatser för samisk kultur och samiska förhållanden	Antal män	4 250,00	Rapporterade	Årligen
A8	Deltagande i aktiviteter som bidrar till ökad användning av det samiska språket	Antal deltagare	10 000,00	Rapporterad	Årligen
A8a	Deltagande i aktiviteter som bidrar till ökad användning av det samiska språket	Antal kvinnor	5 000,00	Rapporterade	Årligen
A8b	Deltagande i aktiviteter som bidrar till ökad användning av det samiska språket	Antal män	5 000,00	Rapporterade	Årligen

2.A.4 Investeringsprioritering

Investeringsprioriteringens id-nummer	6d
Investeringsprioriteringens rubrik	Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur

2.A.5 Särskilda mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	En av utmaningarna i det gränsöverskridande miljöarbetet är att bygga ett "ekologiskt sammanhängande" nätverk som bidrar till att uppnå gynnsam bevarandestatus för den biologiska mångfalden som finns i regionen. Programmet eftersträvar att uppnå en gynnsam bevarandestatus över våra naturmiljöer och en god ekologisk status över våra vattenmiljöer i enlighet med europeiska habitat-och vattendirektivet. Ekologiskt sammanhängande nätverk kan beröra både skyddade och andra naturmiljöer i mark, luft och vatten. Att harmonisera ländernas metodik och kunskaper inom förvaltning av naturmiljöer gynnar ekosystemens bevarandestatus och ger bättre möjligheter till miljöområdenas återställning (se bilaga 1, ref 34) För att kunna möjliggöra en gemensam arbetsmetodik måste det finnas kunskap om ländernas miljölagstiftning och laginstrument. Ur besöks- och rennäringssperspektiv är det också viktigt att utveckla gemensamma metoder för hur gränsöverskridande naturmiljöer kan tillgängliggöras för näringarna. Det är också viktigt att kunna implementera åtgärder

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer.
	och arbetsmetoder som man har åstadkommit tillsammans.

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Särskilt mål		1 - Förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
7	Miljöindex	Numerär	68,00	2014	69,00	Statistik	2014, 2018, 2020, 2023

2.A.6 Åtgärder som ska få stöd inom investeringsprioriteringen (per investeringsprioritering)

2.A.6.1 En beskrivning av den typ av åtgärder som ska få stöd, med exempel, och hur de förväntas bidra till de särskilda målen, bland annat, i tillämpliga fall, med identifiering av huvudsakliga målgrupper, särskilda territorier och typer av stödmottagareTTT

Investeringsprioritering	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur
<p>I regionen finns en stor tillgång till råvaror och energikällor för industrierna. En stor del av den välfärd som regionen har i dag baseras på användandet av naturrikedomar såsom skog, vatten, malm, mineraler, fisk, olja och gas. Flera av dessa naturtillgångar finns i områden som är viktiga för Sápmi utifrån höga natur- och kulturvärden. Det sätt som regionen använder naturresurser samt mark- och vattentillgångar på är avgörande för den långsiktiga biologiska mångfalden, resurshushållningen samt för befolkningens välmående och naturens rekreativsvärde.</p> <p>Inom detta insatsområde kan åtgärder som förbättrar och bibehåller bevarandestatus för regionens naturmiljöer i mark, luft och vatten genomföras. Genom att skapa, utveckla och implementera nya gränsöverskridande metoder för bevarande och återställande av naturområden och dess habitat kan vi åstadkomma bättre bevarandestatus över våra naturmiljöer. I vissa situationer måste först skillnader och förutsättningar över ländernas regelverk utredas för att harmonisera med ländernas lagstiftning eller arbetsmetoder. En viktig aspekt för programområdet är exempelvis gränsälvar, där vi vet att arbetsmetoderna på vardera sidan av älven ser annorlunda ut. Ur naturmiljöernas synpunkt är det essentiellt att skötsel över naturområden harmoniseras mellan länderna så långt som möjligt. Här finns också möjligheter till gränsöverskridande erfarenhetsutbyte och gemensamma arbetsinsatser avseende återställandet av naturmiljöer och dess habitat.</p>	

Investeringsprioritering	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur
<p>Huvudsakliga målgrupper: Offentliga organisationer, utbildningsinstitutioner, ideella föreningar, näringsliv.</p> <p>Huvudsakliga stödmottagare: Offentliga organisationer och ideella föreningar.</p> <p>Specifika målterritorier: Delområde Nord och delområde Sápmi.</p>	

2.A.6.2 Vägledande principer för urval av insatser

Investeringsprioritering	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur
<p>Genomgående för projekten är att de ska bidra till genomförandet av Europa 2020 och innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. Nedanstående kriterier ska ses som principer för projekturval inom insatsområdet.</p> <p>Gränsregionalt mervärde De projekt som finansieras av programmet ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom geografin för Nordprogrammet. Det är också eftersträvansvärt att samarbetet sker mellan alla tre nationer så långt det är möjligt.</p> <p>Resultatorientering Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.</p> <p>EUs strategi för Östersjöregionen Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Nordprogrammet.</p> <p>Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt De horisontella kriterierna som beskrivs i kapitel 8 ska beaktas i projekten. Dessa är hållbar tillväxt,</p>	

Investeringsprioritering	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur
lika möjligheter samt icke-diskriminering, jämställdhet mellan kvinnor och män samt det samiska språket (speciellt för de samiska projekten).	
Bestående effekter Projekten ska sträva efter att varaktiga samarbetsstrukturer etableras samt att insatserna ger långsiktiga och bestående förändringar inom de områden som prioriteras inom programmet.	
Förutom dessa generella principer finns även specifika principer för projekturval inom insatsområde 3.	
– När det gäller miljö kommer projekt som bidrar till ekosystemens ökade resiliens att prioriteras. Detta för att stärka naturkapitalet och ge kostnadseffektiva alternativ för begränsning av och anpassning till klimatförändringar och katastrofriskhantering.	
De specifika principerna kommer att ha en styrande funktion vid prioriteringar av projekt inom dessa områden och gäller projekt inom både delområde Nord som Sápmi.	

2.A.6.3 Planerad användning av finansieringsinstrument (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.4 Planerad användning av större projekt (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.5 Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Investeringsprioritering		6d - Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur			
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
CO23	Natur och biologisk mångfald: Ytarea med livsmiljöer som får stöd för att uppnå bättre bevarandestatus	Hektar	2 500 000,00	Rapporterad	Årligen

2.A.4 Investeringsprioritering

Investeringsprioriteringens id-nummer	6g
Investeringsprioriteringens rubrik	Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn

2.A.5 Särskilda mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Offentliga sektorns kunskap och kompetens om grön tillväxt och resurseffektivitet har ökat i regionen.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	<p>För att kunna skapa gynnsamma marknadsförhållanden och främja grön tillväxt i regionen måste programområdets samhällsfunktioner vara resurseffektiva och miljövänliga. Detta innebär en ökad miljömedvetenhet och kompetens hos nyckelpersoner inom offentlig sektor, framför allt inom olika kommunala sektorer för att kunna initiera gröna beslut inom samhällsutvecklingen. Eftersom länderna kan ha olika institutionella strukturer vid olika utvecklingsfrågor inom samhället innebär begreppet offentlig sektor både kommuner och andra offentliga myndigheter som har regional ämnesspecifik kompetens.</p> <p>Utifrån områdets arktiska förutsättningar, måste regionens kommuner skapa lokala och gränsöverskridande strukturella lösningar som håller en förbättrad nivå för resurseffektivitet och främjandet av grön tillväxt. Med tanke på att kunskapsnivån och kompetens kan vara mycket varierande mellan kommuner kan det åstadkommas mycket genom gränsregionalt erfarenhetsutbyte. Gröna samhällslösningar och bättre resursförvaltning under hela livscykeln är förutsättningar för grön tillväxt.</p>

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Särskilt mål		1 - Offentliga sektorns kunskap och kompetens om grön tillväxt och resurseffektivitet har ökat i regionen.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
8	Kunskapsindex	Numerär	2,30	2013	2,50	Enkät	2014, 2018, 2020, 2023

2.A.6 Åtgärder som ska få stöd inom investeringsprioriteringen (per investeringsprioritering)

2.A.6.1 En beskrivning av den typ av åtgärder som ska få stöd, med exempel, och hur de förväntas bidra till de särskilda målen, bland annat, i tillämpliga fall, med identifiering av huvudsakliga målgrupper, särskilda territorier och typer av stödmottagareTTT

Investeringsprioritering	6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn
<p>För att åstadkomma en högre miljömedvetenhet och resurseffektivitet i programområdet måste kunskapsnivån höjas hos offentlig sektor, hos kommuner och hos deras invånare. Med tanke på att de flesta initiativ och beslut för samhällsomvandling mot resurseffektivitet görs på lokala beslutsnivån är det viktigt att nyckelpersoner har hög kompetensnivå inom dagens utveckling mot grön tillväxt. En hög kompetens hos kommunala verksamheter bidrar till processer och teknologiska lösningar som är mer miljövänliga och mer bärkraftiga än dagens. Kunskaps- och kompetenshöjande insatser kan genomföras inom flera kommunala sektorer. Exempelvis finns det flera kommunala verksamheter där energieffektivisering är en central fråga. Detta innebär bland annat kunskapshöjande åtgärder för utveckling av en miljövänligare avfallsektor, effektivisering av energiförbrukning, utveckling av hållbara transportlösningar samt nyttjandet av IT-tjänster inom samhället. I programområdet finns det varierande kunskap och kompetens som är anpassad till det kalla klimatet, vilket leder till goda förutsättningar för gränsöverskridande samarbete. Med tanke på programområdets specifika fysiska förutsättningar är det viktigt med erfarenhets- och kunskapsutbyte inom regionen.</p> <p>Huvudsakliga målgrupper: Offentliga organisationer, utbildningsinstitutioner, ideella föreningar, näringsliv.</p> <p>Huvudsakliga stödmottagare: Offentliga organisationer och ideella föreningar.</p> <p>Specifika målterritorier: Delområde Nord och delområde Sápmi.</p>	

2.A.6.2 Vägledande principer för urval av insatser

Investeringsprioritering	6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn
---------------------------------	---

Genomgående för projekten är att de ska bidra till genomförandet av Europa 2020 och innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. Nedanstående kriterier ska ses som principer för projekturval inom insatsområdet.

Gränsregionalt mervärde De projekt som finansieras av programmet ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom geografien för Nordprogrammet. Det är också eftersträvarvärt att samarbetet sker mellan alla tre nationer så långt det är möjligt.

Resultatorientering Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.

EUs strategi för Östersjöregionen Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Nordprogrammet.

Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt De horisontella kriterierna som beskrivs i kapitel 8 ska beaktas i projekten. Dessa är hållbar tillväxt, lika möjligheter samt icke-diskriminering, jämställdhet mellan kvinnor och män samt det samiska språket (speciellt för de samiska projekten).

Bestående effekter Projekten ska sträva efter att varaktiga samarbetsstrukturer etableras samt att insatserna ger långsiktiga och bestående förändringar inom de områden som prioriteras inom programmet.

Förutom dessa generella principer finns även **specifika principer** för projekturval inom insatsområde 3.

– När det gäller resurseffektivisering kommer projekt som bidrar till ökade ansträngningar för minskade klimateffekter och bättre anpassning till

Investeringsprioritering	6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn
klimatförändringar att prioriteras.	
De specifika principerna kommer att ha en styrande funktion vid prioriteringar av projekt inom dessa områden och gäller projekt inom både delområde Nord som Sápmi.	

2.A.6.3 Planerad användning av finansieringsinstrument (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.4 Planerad användning av större projekt (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.5 Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Investeringsprioritering		6g - Stödja industriell omställning till en resurseffektiv ekonomi, främja grön tillväxt, miljöinnovation och miljöledning i den offentliga och den privata sektorn			
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
A9	Deltagande i kunskapsutvecklande eller kompetenshöjande åtgärder som bidrar till grön tillväxt och resurseffektivitet.	Antal deltagare	250,00	Rapporterad	Årligen
A9a	Deltagande i kunskapsutvecklande eller kompetenshöjande åtgärder som bidrar till grön tillväxt och resurseffektivitet	Antal kvinnor	125,00	Rapporterade	Årligen
A9b	Deltagande i kunskapsutvecklande eller kompetenshöjande åtgärder som bidrar till grön tillväxt och resurseffektivitet	Antal män	125,00	Rapporterade	Årligen

2.A.7 Resultatram

Tabell 5: Resultatram för insatsområdet

Insatsområde		3 - Kultur och miljö					
ID	Typ av indikator	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla	Förklaring av indikatorns relevans, i tillämpliga fall
CO23	Aktivitet	Natur och biologisk mångfald: Ytarea med livsmiljöer som får stöd för att uppnå bättre bevarandestatus	Hektar	35000	2 500 000,00	Rapporterad	
A6	Aktivitet	Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	Antal deltagare	50	9 000,00	Rapporterad	
A9	Aktivitet	Deltagande i kunskapsutvecklande eller kompetenshöjande åtgärder som bidrar till grön tillväxt och resurseffektivitet.	Antal deltagare	10	250,00	Rapporterad	
F1	Finansiell	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	2616930	25 967 080,00	Rapporterade	

Ytterligare kvalitativa uppgifter om inrättandet av resultatramen

2.A.8 Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel

Tabellerna 6–9: Insatskategorier

Tabell 6: Dimension 1 Interventionsområde

Insatsområde	3 - Kultur och miljö
Kod	Belopp (euro)
085. Skydd och förbättring av den biologiska mångfalden, naturskydd samt grön infrastruktur	2 109 820,00
086. Skydd, återställande och hållbar användning av Natura 2000-platser	2 109 820,00

Insatsområde	3 - Kultur och miljö
087. Klimatanpassningsåtgärder och förebyggande och hantering av klimatrelaterade risker, t.ex. erosion, bränder, översvämningar, stormar och torka, inklusive informationskampanjer, civilskydd samt system och infrastrukturer för katastrofhantering	2 531 784,00
091. Utveckling och främjande av naturområdets turismpotential	3 375 711,00
094. Skydd, utveckling och främjande av offentliga kultur- och kulturarvstillgångar	3 375 711,00
095. Utveckling och främjande av offentliga kultur- och kulturarvstjänster	3 375 711,00

Tabell 7: Dimension 2 Typ av finansiering

Insatsområde	3 - Kultur och miljö
Kod	Belopp (euro)
01. Bidrag utan återbetalningsskyldighet	16 878 557,00

Tabell 8: Dimension 3 – Typ av område

Insatsområde	3 - Kultur och miljö
Kod	Belopp (euro)
01. Storstadsområden (tätbefolkade, >50 000 invånare)	843 928,00
02. Mindre stadsområden (mindre tätbefolkade, >5 000 invånare)	6 751 423,00
03. Landsbygdsområden (glesbefolkade)	8 439 279,00
04. Makroregionala samarbetsområden	843 927,00

Tabell 9: Dimension 6 – territoriella genomförandemekanismer

Insatsområde	3 - Kultur och miljö
---------------------	-----------------------------

Kod	Belopp (euro)
07. Ej tillämpligt	16 878 557,00

2.A.9 En sammanfattning av den planerade användningen av tekniskt stöd som vid behov omfattar åtgärder för att stärka den administrativa kapaciteten hos de myndigheter är delaktiga i förvaltningen och kontrollen av programmen och stödmottagarna samt vid behov åtgärder för att öka den administrativa kapaciteten hos relevanta parter att delta i genomförandet av programmen (i tillämpliga fall) (i tillämpliga fall)

Insatsområde:	3 - Kultur och miljö

2.A.1 Insatsområde

Insatsområdets id-nummer	4
Insatsområdets rubrik	Gemensam arbetsmarknad

- Insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument
- Hela insatsområdet kommer att genomföras endast med finansieringsinstrument som inrättas på unionsnivå
- Hela insatsområdet kommer att genomföras med instrument för lokalt ledd utveckling

2.A.2 Motivering till inrättandet av ett insatsområde som omfattar mer än ett tematiskt mål (i tillämpliga fall)

Programmet kommer inte använda sig av flera tematiska mål inom insatsområdena.

2.A.3 Fond och beräkningsunderlag för unionens stöd

Fond	Beräkningsunderlag (summa stödberättigande utgifter eller stödberättigande offentliga utgifter)
ERDF	Totalt

2.A.4 Investeringsprioritering

Investeringsprioriteringens id-nummer	8e
Investeringsprioriteringens rubrik	Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)

2.A.5 Särskilda mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden har ökat.
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	Erfarenheter från de projekt som bedrivits under tidigare programperiod med beröring till arbetsmarknad och sysselsättning har fokuserat bl. a på praktikplatser, yrkesinriktade kompetens-utvecklingsinsatser samt kartläggning och undan-röjande av gränshinder. Projekten har drivits av aktörer från både näringslivet och offentliga sektorn. Insatser under kommande

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden har ökat.
	<p>programperiod kan delvis ske i samarbete med de aktörer som arbetar med sysselsättning, matchning och andra frågor på arbetsmarknaden.</p> <p>Det programmet kan tillföra genom att arbeta inom detta insatsområde är ett gränsöverskridande perspektiv för att främja rörligheten över gränserna. Därmed kan tillgång fås till ett större och mer diversifierat arbetsmarknadsområde med ett breddat och utökat utbud av arbetskraft. Inom regionen råder stora variationer gällande arbetstillfällen och tillgång till arbetskraft. Dessutom har programområdet en differentierad näringslivsstruktur, vilket främjar gränsöverskridande samarbete och en ökad rörlighet. Med gemensamma resurser kan regionen tillsammans bidra till en bättre matchning mellan arbetsmarknadens behov och kompetens.</p> <p>Genom att arbeta med utveckling av gräns-överskridande sysselsättningsinitiativ, som t.ex. matchning, erfarenhetsutbyte, mötesplatser och praktikplatser, skapas kontinuitet och långsiktighet samt bidrag till kompetensförsörjningen i regionen. Detta skapar även möjligheter för de grupper på arbetsmarknaden som varken etablerat sig på arbetsmarknaden eller har utbildning efter grund- och gymnasieskolan, s.k. "NEETs". Dessa ungdomar kan också vara lämpliga arbetskrafts- och kompetensresurser för SMF i regionen.</p>
Det särskilda målets id-nummer	2
Det särskilda målets rubrik	Specifikt mål för Sápmi: Stärkt kompetens och kunskapsutveckling inom samiska näringar
Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd	Inom Sápmi är kunskapsöverföring med koppling till samisk näringslivsverksamhet, kultur och traditioner några av de grundläggande förutsättningarna för bevarandet av den samiska kulturen och identiteten. De samiska utbildningsinstitutionerna samt andra samiska organisationer är viktiga som kunskaps- och kulturförmedlare samt kompetensutvecklare.

Det särskilda målets id-nummer	1
Det särskilda målets rubrik	Den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden har ökat.
	Behoven av kunskap och utbildning inom olika områden är likartad för alla de länder som omfattas i Sápmi. Gränsöverskridande utbildningar främjar arbetet med att stärka de samiska näringarna. Genom gränsöverskridande utbildningsinsatser, workshops, erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande kan fortsatt dialog och samverkan länderna emellan etableras. Genom detta stärks också förutsättningar för urfolkens möjlighet att utveckla både traditionella och nya näringar.

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Särskilt mål		1 - Den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden har ökat.					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
9	Förfrågningar kring arbetspendling över gränserna	Antal	401,00	2012	600,00	Statistik	2014, 2018, 2020, 2023

Särskilt mål		2 - Specifikt mål för Sápmi: Stärkt kompetens och kunskapsutveckling inom samiska näringar					
ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
10	Utbildningsinsatser inom samiska näringar	Antal	12,00	2013	15,00	Statistik	2014, 2018, 2020, 2023

2.A.6 Åtgärder som ska få stöd inom investeringsprioriteringen (per investeringsprioritering)

2.A.6.1 En beskrivning av den typ av åtgärder som ska få stöd, med exempel, och hur de förväntas bidra till de särskilda målen, bland annat, i tillämpliga fall, med identifiering av huvudsakliga målgrupper, särskilda territorier och typer av stödmottagare TTT

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
En viktig förutsättning för ökad sysselsättning i programområdet är att främja gränsöverskridande rörlighet på arbetsmarknaden. Att arbeta gränsöverskridande ger ett större underlag av arbetskraftsresurser vilket ökar möjligheterna att hitta arbetskraft med rätt kompetens för att matcha med arbetsmöjligheter.	
Därigenom skapas också möjligheter för grupper som står utanför arbetsmarknaden, t ex. utrikes födda, ungdomar och ”NEETs” som varken fått fäste	

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
---------------------------------	---

på arbetsmarknaden eller studerar vidare efter obligatorisk grundskola. Eftersom situationen i hela regionen är liknande för dessa grupper kan förutsättningar att främja sysselsättning skapas genom kompletterande strukturer mellan länderna.

Med skillnader i näringslivsstruktur, geografi och annat finns möjlighet att genom erfarenhetsutbyte och genom att fånga upp goda exempel lära av varandra och därigenom öka och stärka regional samverkan. Ett gränsöverskridande erfarenhetsutbyte kan också bidra till förändrade attityder och en ökad medvetenhet om de möjligheter och mervärde som ett gränsöverskridande samarbete kan leda till.

Några exempel på gränsöverskridande åtgärder för insatsområdet är:

- Initiativ för matchning av arbetskraft mot arbetsmarknadens behov i programområdet, både inom den offentliga och privata sektor, för att stötta de största rekryteringsbehoven. Det kan t.ex. vara i form av mässor, studieresor etc.
- Initiativ för erfarenhetsutbyte och lärande som bidrar till att öka etableringsgraden för personer som står utanför arbetsmarknaden, t.ex. ungdomar och utrikesfödda. Detta kan t.ex. ske i form av konferenser, workshops, studieresor med mera.

Unikt för Sápmi

- Initiativ för erfarenhetsutbyte mellan samiska företag, organisationer och institutioner som bidrar till kompetensutveckling som skapar fler arbetstillfällen. Det är t.ex. gemensamma gränsöverskridande yrkesutbildningar, workshops, praktik och studiebesök hos andra etablerade företag som då kan fungera som mentorer, särskilt för ungdomar eller företagare som är under en nyetableringsfas.

Huvudsakliga målgrupper: Offentliga och privata aktörer inom arbetsmarknad och sysselsättning, utbildningsaktörer, aktörer inom näringslivet, personer som är tillgängliga för matchning på arbetsmarknaden, ungdomar, utrikesfödda.

Huvudsakliga stödmottagare: Offentliga och privata aktörer inom arbetsmarknad och sysselsättning, utbildningsaktörer, aktörer inom näringslivet,

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
ideella föreningar.	
Specifika målterritorier: Delområde Nord och delområde Sápmi.	

2.A.6.2 *Vägledande principer för urval av insatser*

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
Genomgående för projekten är att de ska bidra till genomförandet av Europa 2020 och innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. Nedanstående kriterier ska ses som principer för projekturval inom insatsområdet.	
Gränsregionalt mervärde De projekt som finansieras av programmet ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom geografin för Nordprogrammet. Det är också eftersträvansvärt att samarbetet sker mellan alla tre nationer så långt det är möjligt.	
Resultatorientering Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.	
EUs strategi för Östersjöregionen Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Nordprogrammet.	
Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt De horisontella kriterierna som beskrivs i kapitel 8 ska beaktas i projekten. Dessa är hållbar tillväxt, lika möjligheter samt icke-diskriminering, jämställdhet mellan kvinnor och män samt det samiska språket (speciellt för de samiska projekten).	

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
<p>Bestående effekter Projekten ska sträva efter att varaktiga samarbetsstrukturer etableras samt att insatserna ger långsiktiga och bestående förändringar inom de områden som prioriteras inom programmet.</p> <p>Förutom dessa generella principer finns även en specifik princip för projekturen inom insatsområde 4. Huvudprincipen är att projekten ska bidra till en gemensam arbetsmarknad med utgångspunkt från arbetsmarknadens behov, i första hand inom programmets fokusområden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tjänstenärings inom servicesektorn • Samverkan mellan basindustri och SMF • Testverksamhet • Energi och miljöteknik/ Clean Tech • Digitala tjänstenärings • Kulturella och kreativa näringar • Samiska näringar <p>Fokusområdena kommer att ha en styrande funktion vid prioriteringar av projekt inom detta insatsområde, och det gäller projekt inom både delområde Nord som Sápmi.</p>	

2.A.6.3 Planerad användning av finansieringsinstrument (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.4 Planerad användning av större projekt (i tillämpliga fall)

Investeringsprioritering	8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.A.6.5 Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Investeringsprioritering		8e - Integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning (ETS-Gränsöverskridande)				
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens	
CO43	Arbetsmarknad och utbildning: Antal deltagare i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ	Personer	1 300,00	Rapporterad	Årligen	
A10	Deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom samiska näringar.	Antal deltagare	80,00	Rapporterad	Årligen	
A10a	Deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom samiska näringar	Antal kvinnor	40,00	Rapporterade	Årligen	
A10b	Deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom samiska näringar.	Antal män	40,00	Rapporterade	Årligen	
A10c	Deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom samiska näringar.	Antal ungdomar	40,00	Rapporterade	Årligen	

2.A.7 Resultatram

Tabell 5: Resultatram för insatsområdet

Insatsområde		4 - Gemensam arbetsmarknad					
ID	Typ av indikator	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla	Förklaring av indikatorns relevans, i tillämpliga fall
CO43	Aktivitet	Arbetsmarknad och utbildning: Antal deltagare i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ	Personer	20	1 300,00	Rapporterade	
F1	Finansiell	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	775380	6 950 716,00	Rapporterade	

Ytterligare kvalitativa uppgifter om inrättandet av resultatramen

2.A.8 Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel

Tabellerna 6–9: Insatskategorier

Tabell 6: Dimension 1 Interventionsområde

Insatsområde	4 - Gemensam arbetsmarknad
Kod	Belopp (euro)
108. Åtgärder för att modernisera arbetsmarknadsinstitutionerna, såsom offentliga och privata arbetsförmedlingstjänster, och förbättra matchning till arbetsmarknadens behov, inklusive genom åtgärder för att öka arbetstagarnas rörlighet över gränserna samt genom rörlighetssystem och bättre samarbete mellan institutioner och berörda parter	3 162 594,00
117. Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla åldersgrupper i formella, icke-formella och informella sammanhang, öka arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens och främja flexibla utbildningsvägar inklusive genom yrkesvägledning och validering av förvärvad kompetens	1 355 398,00

Tabell 7: Dimension 2 Typ av finansiering

Insatsområde	4 - Gemensam arbetsmarknad
Kod	Belopp (euro)
01. Bidrag utan återbetalningsskyldighet	4 517 992,00

Tabell 8: Dimension 3 – Typ av område

Insatsområde	4 - Gemensam arbetsmarknad
Kod	Belopp (euro)
01. Storstadsområden (tätbefolkade, >50 000 invånare)	451 799,00
02. Mindre stadsområden (mindre tätbefolkade, >5 000 invånare)	1 807 197,00
03. Landsbygdsområden (glesbefolkade)	1 807 197,00

Insatsområde	4 - Gemensam arbetsmarknad
Kod	Belopp (euro)
04. Makroregionala samarbetsområden	451 799,00

Tabell 9: Dimension 6 – territoriella genomförandemekanismer

Insatsområde	4 - Gemensam arbetsmarknad
Kod	Belopp (euro)
07. Ej tillämpligt	4 517 992,00

2.A.9 En sammanfattning av den planerade användningen av tekniskt stöd som vid behov omfattar åtgärder för att stärka den administrativa kapaciteten hos de myndigheter är delaktiga i förvaltningen och kontrollen av programmen och stödmottagarna samt vid behov åtgärder för att öka den administrativa kapaciteten hos relevanta parter att delta i genomförandet av programmen (i tillämpliga fall) (i tillämpliga fall)

Insatsområde:	4 - Gemensam arbetsmarknad
Inte aktuellt för Nordprogrammet	

2.B BESKRIVNING AV INSATSOMRÅDEN FÖR TEKNISKT STÖD

2.B.1 Insatsområde

ID	5
Rubrik	Tekniskt stöd

2.B.2 Fond och beräkningsunderlag för unionens stöd

Fond	Beräkningsunderlag (summa stödberättigande utgifter eller stödberättigande offentliga utgifter)
Eruf	Offentlig

2.B.3 Särskilda mål och förväntade resultat

ID	Särskilt mål	Resultat som medlemsstaterna försöker uppnå med unionens stöd
1	Skapa förutsättningar för ett effektivt programgenomförande	Målet för tekniskt stöd är att ge förutsättningar för ett effektivt programgenomförande inom programmets administration, informationsverksamhet och utvärdering. För att programmet ska genomföras på ett effektivt sätt, så att såväl stödmottagare, finansiärer som administrationen upplever en tillfredställande och ekonomiskt välskött förvaltning förutsätts att administration, information och ekonomihantering ges tillräckliga ekonomiska och personella resurser.

2.B.4 Resultatindikatorer

Tabell 10: Programspecifika resultatindikatorer (per särskilt mål)

Insatsområde		1 - Skapa förutsättningar för ett effektivt programgenomförande					
ID	Indikator	Mättenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens

2.B.5 En beskrivning av åtgärder som ska få stöd och hur de förväntas bidra till de särskilda målen (per insatsområde)

2.B.5.1 En beskrivning av åtgärder som ska få stöd och hur de förväntas bidra till de särskilda målen

Insatsområde	5 - Tekniskt stöd
<p>Tekniskt stöd kan finansiera åtgärder i samband med förberedelser, förvaltning av programmet, genomförandeorganisationen, administration, datasystem, kontroller och revision, övervakning, uppföljning och utvärdering samt informations- och kommunikationsinsatser. Övervakningskommittén beslutar om användningen och fördelningen av tekniskt stöd. Förvaltande myndighet, det gemensamma sekretariatet, informationspunkten i Finland samt revisionsmyndigheten kan få finansiering genom programmets budget för tekniskt stöd. Stödet kommer att utgöra 7 % av det totala belopp som tilldelats programmet. Tekniskt stöd kommer att medfinansieras av nationella myndigheter. Sekretariatsuppgifter i Norge finansieras helt med norska medel.</p> <p>Utvärdering och resultatuppföljning Utvärdering av programmet kommer att ske vid ett flertal tillfällen och hur detta ska genomföras kommer att beslutas av övervakningskommittén på dess första möte då en utvärderingsplan ska antas. Exempelvis är det många av resultatindikatorerna som ska mätas med hjälp av enkäter eller expertgrupper.</p> <p>Även i tidigare programperiod har ett antal utvärderingar av programmet utförts. Tillväxtverket har då genomfört en gemensam upphandling av konsulter för tre gränsregionala program, både avseende genomförandeorganisation och uppnådda resultat. Erfarenheterna är mycket goda. Inom detta område kommer samverkan kring resultatspridning och utvärdering att utvecklas vidare.</p> <p>Kommunikation och information Övervakningskommittén beslutar om en kommunikationsplan för programmet. Kommunikationsplanen ska följas upp årligen på övervakningskommitténs möten.</p> <p>Samordning i kommunikationsfrågor sker genom Nätverket för kommunikatörer i strukturfondsprogram. De träffas ungefär två gånger per år för erfarenhetsutbyte. Nätverket planerar för fortsatt verksamhet i nästkommande programperiod.</p>	

2.B.5.2 Aktivitetsindikatorer som förväntas bidra till resultaten (per insatsområde)

Tabell 11: Aktivitetsindikatorer

Insatsområde		5 - Tekniskt stöd		
ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla
A11	Programmets medel ska ha fördelats till projekt enligt programmets intentioner.	%	100,00	Programmets datasystem
A12	Utbetalade medel av programmets totala EU-budget.	%	95,00	Programmets datasystem
A13	Externa utvärderingar har genomförts under programperioden.	Antal	2,00	Antal genomförda utvärderingar
A14	Årsarbetskrafter som medfinansieras av tekniskt stöd	Antal heltidsekvivalenter	7,00	Rapporterade uppgifter

2.B.6 Insatskategorier

Motsvarande insatskategorier, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär fördelning av unionens medel

Tabellerna 12–14: Insatskategorier

Tabell 12: Dimension 1 Interventionsområde

Insatsområde	5 - Tekniskt stöd
Kod	Belopp (euro)
121. Förberedelse, genomförande, övervakning och kontroll	3 262 344,00
122. Utvärdering och undersökningar	181 240,00
123. Information och kommunikation	181 239,00

Tabell 13: Dimension 2 Typ av finansiering

Insatsområde	5 - Tekniskt stöd
Kod	Belopp (euro)
01.Bidrag utan återbetalningsskyldighet	3 624 823,00

Tabell 14: Dimension 3 – Typ av område

Insatsområde	5 - Tekniskt stöd
Kod	Belopp (euro)
07.Ej tillämpligt	3 624 823,00

3. FINANSIERINGSPLAN

3.1 Medel från Eruf (i euro)

Tabell 15

Fond	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Eruf	2 080 844,00	3 038 315,00	4 338 907,00	7 883 769,00	14 073 942,00	14 355 420,00	14 642 530,00	60 413 727,00
Totalt	2 080 844,00	3 038 315,00	4 338 907,00	7 883 769,00	14 073 942,00	14 355 420,00	14 642 530,00	60 413 727,00

3.2.A Summa medel från Eruf och nationell medfinansiering (i euro)

Tabell 16: Finansieringsplan

Insatsområde	Fond	Beräkningsunderlag för unionens stöd (Summa stödberättigande kostnader eller offentliga stödberättigande kostnader)	Unionens stöd (a)	Nationell medfinansiering (b) = (c) + (d)	Preliminär uppdelning av nationell medfinansiering		Summa finansiering (e) = (a) + (b)	Medfinansieringsgrad (f) = (a) / (e) (2)	För kännedom	
					Nationell offentlig finansiering (c)	Nationell privat finansiering (d)			Bidrag från tredjeländer	Bidrag från EIB
1	Eruf	Totalt	18 724 744,00	10 082 631,00	8 930 415,00	1 152 216,00	28 807 375,00	64,9998273012%	4 676 598	
2	Eruf	Totalt	16 667 611,00	8 974 868,00	7 949 119,00	1 025 749,00	25 642 479,00	64,9999986351%	5 369 426	
3	Eruf	Totalt	16 878 557,00	9 088 523,00	8 049 911,00	1 038 612,00	25 967 080,00	64,9998267037%	4 676 598	
4	Eruf	Totalt	4 517 992,00	2 432 724,00	2 154 652,00	278 072,00	6 950 716,00	65,0003826944%	1 385 658	
5	Eruf	Offentlig	3 624 823,00	3 624 823,00	3 624 823,00	0,00	7 249 646,00	50,0000000000%	1 212 452	
Totalt	Eruf		60 413 727,00	34 203 569,00	30 708 920,00	3 494 649,00	94 617 296,00	63,8506166991%		
Totalsumma			60 413 727,00	34 203 569,00	30 708 920,00	3 494 649,00	94 617 296,00	63,8506166991%	17 320 732	0

(1) Ska endast fyllas i om de insatsområdena uttrycks i totala kostnader.

(2) Detta tal kan rundas av till närmaste heltal i tabellen. Den exakta satsen som används för att ersätta betalningar är kvoten (f).

3.2.B Uppdelning per insatsområde och tematiskt mål

Tabell 17

Insatsområde	Tematiskt mål	Unionens stöd	Nationell medfinansiering	Summa finansiering
1	Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	18 724 744,00	10 082 631,00	28 807 375,00
2	Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för EJFLU) och fiske- och vattenbrukssektorn (för EHFF)	16 667 611,00	8 974 868,00	25 642 479,00
3	Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet	16 878 557,00	9 088 523,00	25 967 080,00
4	Främja hållbar sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens rörlighet	4 517 992,00	2 432 724,00	6 950 716,00
Totalt		56 788 904,00	30 578 746,00	87 367 650,00

Tabell 18: Preliminärt stödbelopp som ska användas för mål om klimatförändringar

Insatsområde	Preliminärt stödbelopp som ska användas för mål om klimatförändringar (i euro)	Andel av det samlade anslaget till programmet (i %)
1	936 236,00	1,55%
2	334 502,00	0,55%
3	4 219 640,00	6,98%
Totalt	5 490 378,00	9,09%

4. INTEGRERAT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT VID TERRITORIELL UTVECKLING

Beskrivning av det integrerade tillvägagångssättet vid territoriell utveckling, med beaktande av samarbetsprogrammets innehåll och mål, även när det gäller regioner och områden som avses i artikel 174.3 i EUF-fördraget, med hänsyn till de deltagande medlemsstaternas partnerskapsöverenskommelser, som visar hur programmet bidrar till att uppfylla dess mål och förväntade resultat

Programmets geografi innehåller områden med långa avstånd, kallt klimat, låg befolkningstäthet och olika språk och utmaningar som demografiska, kulturella skillnader, språkbarriärer, olikheter i ledarskaps- och organisationskulturer, brister i transport- och datakommunikation m.m. Delar av programgeografien är också en del av Barentsregionen med enorma naturresurser inom energi, skog och mineraler och ligger även i Arktis som är intressant när det gäller t.ex. effekter av klimatförändringar som hotar detta sårbara område. I programmet ska det därför genomföras insatser för att öka den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden, förbättra beredskap att hantera miljöutmaningar, innovativt nyttjande och utveckling av naturresurser, kultur och kulturarv samt stärka det gränsöverskridande innovationssamarbetet för att uppnå en större kritisk massa.

Programmet tillämpar en integrerad strategi för regional utveckling genom att bygga på regionernas territoriella styrkor och deras inbördes förhållanden. De prioriteringar som görs ska vägledas av att det finns ett mervärde av att det genomförs gränsöverskridande. Programmet ska medfinansiera insatser som syftar till att hitta gemensamma lösningar på identifierade gränsöverskridande problem. Projektansökningar bör därför så långt som möjligt adressera territoriella utmaningar, beakta relevanta regionala utvecklingsstrategier och hur projektets planerade åtgärder påverkar de regionala förhållandena. Projekten ska alltså arbeta med utmaningar som identifierats gemensamt inom programområdet som t.ex. otillräcklig tillgänglighet, svagt företagsklimat, brist på nätverk mellan lokala och regionala förvaltningar samt att ta tillvara outnyttjade potentialer i gränsområdena. Vidare ska projekten stärka det gränsöverskridande kommersialisering- och innovationssystemet samt hantera miljöutmaningar, natur- och kulturarv och rörligheten på arbetsmarknaden. Så långt som möjligt bör därför aktörer från olika områden och olika administrativa nivåer delta direkt i projekt eller som rådgivare.

För att främja och bidra till Europa 2020-strategin för tillväxt är det viktigt att etablera kontakter med andra regioner. För att se till att de gemensamma tillgångarna i programområdet används på ett samordnat och hållbart sätt är det viktigt med ett ömsesidigt lärande.

4.1 Lokalt ledd utveckling (i tillämpliga fall)

Tillvägagångssättet vid användning av instrument för lokalt ledd utveckling samt principerna för att fastställa i vilka områden de kommer att genomföras

Ej aktuellt för Nordprogrammet

4.2 Integrerade åtgärder för hållbar stadsutveckling (i tillämpliga fall)

Principer för att fastställa i vilka stadsområden som integrerade åtgärder för hållbar stadsutveckling ska genomföras och det preliminära Eruf-stödet till dessa åtgärder.

Ej aktuellt för Nordprogrammet

Tabell 19: Integrerade åtgärder för hållbar stadsutveckling – preliminära belopp för Eruf- och ESF-stöd

Preliminära belopp för Eruf-stöd (i euro)
0,00

4.3 Integrerade territoriella investeringar (ITI) (i tillämpliga fall)

Tillvägagångssättet vid användning av integrerade territoriella investeringar (enligt definitionen i artikel 36 i förordning 1303/2013) i andra fall än dem som avses i punkt 4.2, samt ett preliminärt anslag från varje insatsområde

Ej aktuellt för Nordprogrammet

Tabell 20: Preliminära anslag till integrerad territoriell investering andra än dem som avses i punkt 4.2 (aggregerat belopp)

Insatsområde	Preliminärt anslag (unionens stöd) (i euro)
Totalt	0,00

4.4 Hur de inom programmet planerade insatserna bidrar till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av berörda medlemsstater, och med hänsyn till de strategiskt viktiga projekt som anges i strategierna (i tillämpliga fall)

(När medlemsstaterna och regionerna deltar i makroregionala strategier och havsområdesstrategier)

Nordprogrammet omfattar den nordligaste regionen av ”EU:s strategi för Östersjöregionen” och EU:s havsområdes strategi. Nordregionen är ett geografiskt stort område rikt på naturresurser, storslagen fjällmiljö och ett rikt kulturav samtidigt som norra Sverige och Finland pekas ut som en av det mest innovativa regionerna i Europa (se bilaga 1, ref 35). Hur havsmiljön utvecklas i Östersjön och i Nordsjön, är till stor del beroende av ländernas insatser både i hav och i land. Med de stora olja- och gasfyndigheter samt malmen och mineralerna står regionen för en stor del av råvaruförsörjningen till Europa, men är också ett strategiskt viktigt område för Europa då regionen även ingår i Barentsområdet.

EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen har till syfte att möta de gemensamma utmaningar som länderna i Östersjöregionen står inför.

Erfarenheterna från programperioden 2007-2013 visar att Nordprogrammet har haft 89 projekt som bidragit till genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen, till en summa av drygt € 26 miljoner (se bilaga 1, ref 36). Som Östersjöstrategiprojekt räknas antingen Flaggskeppsprojekt som anges i handlingsplanen eller projekt med tydlig makroregional påverkan som bidrar till att nå strategins mål och indikatorer och som bidrar till att genomföra en eller flera åtgärder i handlingsplanen. Inom programmet finns ett flaggskeppsprojekt, ”Nordpraktik” som bedrivs av Föreningen Norden och som är en del av Baltic Training programme.

Nordprogrammet har en klar koppling till EU:s strategi för Östersjöregionen och kan bidra till dess genomförande med de valda insatsområden och tematiska målen. Kopplingen mellan de tematiska målen för Nordprogrammet och prioriteringsområdena i EU:s strategi för Östersjöregionen samt förslag på åtgärder som kan stödjas är följande:

Tematiskt mål 1: Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation
Innovation: Använda hela regionens potential inom forskning och innovation

Tematiskt mål 3: Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft
Internal market: Undanröja hinder för EU:s inre marknad *SME:* Främja entreprenörskap och stärka tillväxten i små och medelstora företag

Tematiskt mål 6: Att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurserna *Bio:* Bevara naturområden och biodiversitet inklusive inom fiske

Tematiskt mål 8: Att främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet *Internal market:* Undanröja hinder för EU:s inre marknad

Insatser inom olika insatsområden i programmet kan även, beroende på insatsens typ, bidra till andra prioriteringsområden inom EU:s strategi för Östersjöregionen än de ovanstående. Exempelvis skulle insatser inom insatsområdena näringsliv och miljö även kunna bidra till Östersjöstrategins prioriteringsområden för kultur och turism

Programmets tonvikt ligger på hållbar ekonomisk och innovativ utveckling och skydd av den arktiska miljön. Programmet har också pekat ut den sociala utvecklingen samt utvecklingen av samiska livsförhållanden och samiska näringar. Detta är helt i linje med EU:s politik för den arktiska regionen. En av målsättningarna i Nordprogrammet är att stärka kompetensen och kunskapen på miljöområdet med tanke på den arktiska dimensionen.

5. GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER FÖR SAMARBETSPROGRAMMET

5.1 Relevanta myndigheter och organ

Tabell 21: Programmyndigheter

Myndighet/organ	Namn på myndighet eller organ samt avdelning eller enhet	Namnet på den person som är ansvarig för myndigheten eller organet (befattning eller tjänst)	Address	Email
Förvaltningsmyndighet	Länsstyrelsen i Norrbottens län, Enheten för Gränsregional utveckling	Landshövding	Stationsgatan 5, 971 86 Luleå	norrboten@lansstyrelsen.se
Attesterande myndighet	Förvaltande myndighet /Länsstyrelsen i Norrbottens län	Landshövding	Stationsgatan 5, 971 86 Luleå	norrboten@lansstyrelsen.se
Revisionsmyndighet	Ekonomistyrningsverket, Avdelning EU-revision	Avdelningschef, EU-revision	Box 45 316, 104 30 Stockholm	registrator@esv.se

Det organ som kommissionen ska göra utbetalningarna till:

- Förvaltningsmyndighet
 Attesterande myndighet

Tabell 22: Organ med ansvar för att genomföra kontroller och revisioner

Myndighet/organ	Namn på myndighet eller organ samt avdelning eller enhet	Namnet på den person som är ansvarig för myndigheten eller organet (befattning eller tjänst)	Address	Email
Organ som utsetts att genomföra revision	Ekonomistyrningsverket	Avdelningschef, EU-revision		registrator@esv.se
Organ som utsetts att genomföra revision	Finansministeriet	Finansminister		valtiovarainministerio@vm.fi
Organ som utsetts att genomföra kontroller	Arbets- och näringsministeriet	Näringsminister, arbetsminister, kanslichef		kirjaamo@tem.fi
Organ som utsetts att genomföra kontroller	Länsstyrelsen i Norrbottens län	Landshövding		interregnord.norrboten@lansstyrelsen.se

5.2 Förfarande för att inrätta det gemensamma sekretariatet

Förvaltande myndighet upprättar i enlighet med artikel 23.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ett gemensamt sekretariat för att bistå den förvaltande myndigheten och övervakningskommittén när den utför sina respektive uppgifter.

Det gemensamma sekretariatet är placerat i Luleå på Länsstyrelsen i Norrbottens län för delområde Nord och på svenska Sametinget för delområde Sápmi. För att bistå det gemensamma sekretariatet upprättas informationspunkter i Finland med personal i Rovaniemi vid Lapplands förbund och Enare vid finska Sametinget. För det norska deltagandet finns ett sekretariat i Tromsø vid Troms fylkeskommune för delområdena Nord och Sápmi, samt för sydsamiska aktiviteter inom delområde Sápmi vid Nord-Trøndelag fylkeskommune. Organisationen bygger på tidigare programadministration och beaktar behovet av att synliggöra det samiska samarbetet i det nya programmet.

Det gemensamma sekretariatet och informationspunkterna i Finland kommer att finansieras av TA medel. Sekretariaten i Norge finansieras av norska medel.

5.3 Kortfattad beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystemen

Genomförandeorganisation De svenska, finska och norska regeringarna och de berörda regionerna har gemensamt beslutat att behålla den genomförandeorganisation som använts under programperioden 2007-2013.

Följande organ ska tillsättas för att genomföra programmet:

- förvaltande myndighet
- övervakningskommitté
- styrkommittéer
- gemensamt sekretariat
- infopoint
- revisionsmyndighet

Förvaltande myndighet

Sveriges och Finlands regeringar har i samråd med Norges regering genom överenskommelse utsett Länsstyrelsen i Norrbottens län till förvaltande myndighet i enlighet med artikel 21.1 i förordning (EU) nr 1299/2013. Förvaltande myndighet utför uppgifter enligt artikel 125 i förordning (EU) nr 1303/2013 med undantag för kontroller enligt artikel 125.4.a (se nedan om nationella kontrollanter). Regeringarna har även valt att låta förvaltande myndighet utföra de atterande uppgifterna enligt artikel 126 i förordningen (EU) nr 1303/2013. Funktionerna kommer att vara åtskilda på lämpligt sätt och beskrivas i samband med utnämning av myndigheter. Länsstyrelsen i Norrbottens län ansvarar för samma uppgifter under föregående programperiod.

Förvaltande myndighets samarbetspart i medlemsländerna och Norge är ansvariga departement/ministerier.

Förvaltande myndighet ska svara för att förvaltning och genomförande sker effektivt och korrekt samt aktivt arbeta för att de mål som är angivna i programmet uppnås. I det ingår särskilt att se till att:

- besluta om stöd till projekt efter styrkommittéernas prioriteringar.
- utbetalning av EU-stödet till stödmottagarna
- förbereda och ansöka om utbetalning från EU-kommissionen.
- utarbeta och skicka in förvaltningsförklaring.
- utarbeta och efter övervakningskommitténs godkännande skicka in den årliga rapporten till EU-kommissionen.
- det finns ett system för att i datoriserad form registrera och spara räkenskaper och uppgifter om genomförandet, som krävs för ekonomisk förvaltning, övervakning, kontroller mm
- skapa rutiner som säkerställer att en tillfredsställande verifieringskedja av dokument sparas

Om stöd från fonderna beviljas till ett stort företag ska förvaltande myndighet förvissa sig om att det finansiella bidraget från fonderna inte resulterar i en betydande förlust av arbetstillfällen på befintliga arbetsplatser inom Unionen. Nordprogrammet planerar inte att bevilja stöd till stora företag.

Den förvaltande myndigheten ska även förbereda och ansöka om utbetalning från EU-kommissionen. Länsstyrelsen har för detta ändamål valutakonto i svensk bank. EU-kommissionen ska överföra ERUF-finansieringen direkt till detta konto. Kontot kan generera ränta, övervakningskommittén beslutar om användning av ränta. För att säkerställa hanteringen av ERUF-finansieringen ska valutakontot kopplas till Agresso (eller liknande ekonomiadministrativt system).

Förvaltande myndighet kommer utföra samtliga uppgifter i enlighet med artikel 125 och övriga krav som följer av EU-regelverket. Här ingår bland annat att bedöma om stödmottagaren har den administrativa, ekonomiska och operativa förmågan att genomföra projektet.

Förvaltande myndigheter är enligt nationella regelverk för intern styrning och kontroll ålagda att utföra riskanalyser som omfattar samtliga risker för att myndigheten inte ska uppfylla kraven på ett korrekt genomförande av sin verksamhet, inklusive att vara förvaltande myndighet för Nordprogrammet. Risken för bedrägerier ingår i dessa riskanalyser och regelverken gör ingen åtskillnad om verksamheten avser förvaltning av nationella medel eller EU-medel.

I allmänna råd till 3 § i förordningen om intern styrning och kontroll (SFS 2007:603) omnämns särskilt att myndigheter ska upprätta rutiner och handlingsplaner för att upptäcka och begränsa händelser vad gäller otillbörlig påverkan och brottslighet.

Länsstyrelsen ingår också i rådet för skydd av EU:s finansiella intressen, SEFI-rådet, som ansvarar för att samordna åtgärder i Sverige mot bedrägerier och andra missbruk av EU-relaterade medel.

Övervakningskommitté I enlighet med artikel 47.3 i förordning (EU) nr 1303/2013 kommer Finland, Sverige och Norge att i samförstånd med förvaltande myndighet inrätta en gemensam Övervakningskommitté inom tre månader från det datum då beslutet om antagandet av samarbetsprogrammet har meddelats till medlemsstaterna.

I enlighet med artikel 48.1 i förordning (EU) nr 1303/2013 har de deltagande länderna kommit överens om sammansättningen av Övervakningskommittén. Den skall bestå av företrädare för centrala och regionala/lokala förvaltningar, Sametingen samt näringslivets organisationer, sociala parter och övriga relevanta organisationer. Övervakningskommitténs ledamöter ska ha en balanserad representation mellan kvinnor och män. Varje land utser högst 9 ledamöter samt deras ersättare.

Övervakningskommittén ska tillsammans med förvaltande myndighet säkerställa kvaliteten och effektiviteten i genomförandet och redovisningen av genomförandet. Övervakningskommitténs uppgifter definieras i dess arbetsordning och baserar sig på artiklarna 49 och 110 i förordning (EU) nr 1303/2013 och artiklarna 12 och 18 i förordning (EU) nr 1299/2013.

Övervakningskommitténs ordförande ska vara en företrädare för någon av medlemsstaterna. EU-kommissionen kan på eget initiativ eller på begäran av övervakningskommittén delta som rådgivare i övervakningskommitténs arbete. Förvaltande myndighet ska närvara vid övervakningskommitténs möten. Vidare ska styrkommittéernas ordförande ingå som adjungerade ledamöter i övervakningskommittén.

Övervakningskommittén fastställer på sitt första möte sin egen arbetsordning.

Styrkommittéer I enlighet med artikel 12.1 i förordning (EU) nr 1299/2013 och med beaktande av de förutsättningar som gäller för det samiska samarbetet har Sveriges, Finlands och Norges regeringar i samråd med de regionala myndigheter som har regionalt utvecklingsansvar och Sametingen kommit överens om att övervakningskommittén ska inrätta två styrkommittéer, en för delområde Nord och en för delområde Sápmi. Förvaltande myndighet kan bistå övervakningskommittén i arbetet med inrättandet av styrkommittéerna. Styrkommittéernas främsta uppgift är att göra prioriteringar av projekt samt granska dem mot programmets mål och prioriteringar. Styrkommittéernas möten inleds gemensamt varefter ledamöterna delar upp sig för att prioritera bland projekt inom respektive delområde. På den gemensamma delen av mötet går inkomna ansökningar igenom och bedömning av synergier mellan projekten görs. Styrkommittéerna ska rapportera till övervakningskommittén.

Styrkommittéerna ska bestå av representanter från den regionala och lokala nivån i programområdet. Ledamöterna och deras ersättare utses av respektive land. Styrkommittéerna ska efterstäva en balanserad fördelning mellan kvinnor och män. Ordföranden ska företräda den regionala nivån. Varje land utser 6 ledamöter och deras personliga ersättare till styrkommittén för delområde Nord samt 3 ledamöter och deras personliga ersättare till styrkommittén för delområde Sápmi.

Övervakningskommittén fastställer på sitt första möte styrkommittéernas arbetsordning. Arbetsordningen ska bl.a. ta i beaktande att gällande regler om jäv enligt förvaltningslagen (2003:246) upprätthålls.

Det gemensamma sekretariatet

Förvaltande myndighet upprättar i enlighet med artikel 23.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ett gemensamt sekretariat. Sekretariatet ska bistå förvaltande myndighet, Övervakningskommittén och Styrkommittéerna när de utför sina respektive uppgifter. Sekretariatet ska också tillhandahålla information till potentiella stödmottagare om samarbetsprogrammets möjligheter och bistå stödmottagare vid genomförandet av insatserna. Sekretariatet ska betjäna stödmottagare och andra intressenter inom hela programområdet på ett likvärdigt sätt

För att underlätta för projektsökande i Finland kommer informationspunkterna vid Lapplands förbund och Sametinget att tillhandahålla information till potentiella stödmottagare om samarbetsprogrammets möjligheter och bistå stödmottagare vid genomförandet av insatserna. Informationspunkterna bistår också det gemensamma sekretariatet i dess arbete. Arbetsfördelningen mellan sekretariat och informationspunkter kommer att tydliggöras i beslut om TA.

Regionala informationsinsatser

Det är angeläget att information kan nå hela programområdet och att det är lätt att komma i kontakt med programmets handläggare bl. a. för att få råd i ansökningsprocessen. De deltagande regionerna bör aktivt samverka med det gemensamma sekretariatet i informationen kring programmet.

Nationell kontroll

För att kontrollera lagligheten och korrektheten i de utgifter som deklarerats av varje stödmottagare har Sverige och Finland upprättat nationella kontrollsystem i enlighet med artikel 23.4 i förordning (EU) nr 1299/2013. De nationella kontrollsystemen som används under programperioden 2007-2013 bedöms fungera väl, inga systemfel har konstaterats av revisorer. Programmet kommer att fortsätta med det systemet och kommer således inte använda sig av de myndigheter som ansvarar för de regionala programmets kontroll. I Sverige, som har ett centraliserat kontrollsystem, är det Länsstyrelsen i Norrbottens län som utför kontrollen avseende svenska stödmottagare. Kontrollen är fristående från förvaltande myndighet och sekretariat. Finland har valt ett decentraliserat system för den nationella kontrollen. Finska stödmottagares kontrollanter ska upphandlas av projekten och finns på revisionsbyråer runt om i regionen. Arbets- och näringsministeriet är ytterst ansvariga för kontrollen.

I Norge är det Troms fylkeskommune som utför kontrollerna i förhållande till statsbudgeten.

Revisionsmyndighet

Ekonomistyrningsverket (ESV) i Sverige är revisionsmyndighet i enlighet med artikel 21.1 i förordning (EU) nr 1299/2013. Revisionsmyndighetens uppgifter framgår av artikel 127 i förordning (EU) nr 1303/2013. ESV utförde motsvarande uppgifter under föregående programperiod.

I enlighet med artikel 25.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ska revisionsmyndigheten upprätta en grupp revisorer med företrädare i de andra länder som deltar i programmet. Finland representeras av finansministeriet, som ansvarar för revisioner som utförs på verksamheter i Finland enligt artikel 127 i förordning (EU) nr 1303/2013.

Uppföljning och utvärdering

Systematisk utvärdering är en förutsättning för att bedöma politikens effektivitet, ändamålsenlighet och verkan, särskilt när det gäller insatsernas bidrag till att nå målen i Europa 2020-strategin. Som ett led i ett förstärkt resultatfokus behöver större ansträngningar göras i syfte att systematiskt utvärdera projektens- och de tematiska insatsernas samlade resultat och effekter samt bidra till lärande och synliggöra insatsernas betydelse för att nå programmets mål och hållbar tillväxt.

För att säkerställa god kvalitet i genomförande och goda resultat i programmen behöver det finnas ett tydligt sammanhållet system där projekturval, indikatorer, utvärdering, och lärande hänger ihop. En viktig aspekt i detta är att rutiner för datainsamling avseende bl.a. indikatorer för uppföljning och utvärdering planeras i ett tidigt skede. Generellt sett behövs ett större resultatfokus, inte minst mot bakgrund av kraven på detta på EU-nivå denna programperiod. Ett område som behöver utvecklas är uppföljning och resultatutvärdering, exempelvis bör nyttan med viss regelbundenhet mätas samt olika former för mätning av resultat och effekter på bl.a. tillväxt och sysselsättning bör utvecklas.

Uppföljning och utvärdering av genomförandet av program och projekt ska ske löpande under programperioden i syfte att belysa och förbättra resultaten av programmet. En utvärderingsplan ska godkännas av Övervakningskommittén vid dess första möte. I den ska erfarenheter från programperioden 2007-2013 beaktas.

Programperioden 2014-2020 ska präglas av en medveten återföring av erfarenheter från projekten och kunskapsbildning från programgenomförandet. Det handlar om att:

- säkerställa att regionala och nationella utvecklingsaktörer får tillräcklig kunskap om pågående och avslutade projekts resultat för att utveckla och förbättra genomförandet;

- säkerställa att ÖK/SK har tillräcklig kunskap om tidigare och pågående insatser i syfte att kunna prioritera vilka projekt som skall stödjas;
- säkerställa de pågående projektens möjligheter att lära från sitt eget och andras genomförande

Utvärderingsarbetet under programgenomförandet ska utföras av oberoende part och ska präglas av metoder för följeforskning och teoridrivna utvärdering i enlighet med kommissionens riktlinjer. Såväl process som resultat och effekter på kort och lång sikt ska utvärderas. Det är viktigt att utvärderingarna analyserar och visar hur programmen bidrar till smart, hållbar och inkluderande tillväxt. En viktig förutsättning för detta är att berörda parter i programgenomförandet drar lärdomar av programmets insatser genom att följa utvärderingarna och ta del av utvärderingsresultaten. Slutförda utvärderingar ska i linje med Kommissionens direktiv publiceras för att kunna nå alla berörda av programmet men också för att bidra till ett vidare lärande och medverka till att resultaten tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Svenska Tillväxtverket kommer att stödja den förvaltande myndigheten med upphandling av utvärderingar och spridning av god praxis mellan gränsöverskridande program som förvaltas i Sverige. Under programperioden 2007-2013 har Tillväxtverket haft rollen att samordna utvärdering och resultatspridning för strukturfonderna i Sverige. Erfarenheterna är goda och det finns fördelar med att fortsätta med detta även under programperioden 2014-2020.

Finansiering av projekt

Medfinansieringsgraden för EU-stöd är max 65 % i insatsområde 1 – 4. Tekniskt stöd finansieras till 50 % av EU-medel. För norska stödmottagare är medfinansieringsgraden 50 %. Programperioden 2007-2013 varierade medfinansieringsgraden mellan insatsområdena. För programperioden föreslås samma medfinansieringsgrad för samtliga tematiska mål.

Nationell medfinansiering av programmets insatser är en viktig princip, inte minst som en kvalitetssäkring och en garanti för att det finns ett ägandeskap och engagemang lokalt och regionalt för programmets prioriteringar.

För att nå Nordprogrammets målsättningar och resultat är näringslivets medverkan viktig, speciellt inom insatsområde 1 och 2. Privata aktörer kan medfinansiera och delta som partners på samma sätt som övriga aktörer under förutsättning att EU-regler och nationella regler om statsstöd beaktas. Privat och offentlig medfinansiering genererar EU-stöd inom samtliga insatsområden. Det samma gäller för norska IR-midler. Den privata medfinansieringen utgör 4 % av total finansiering och 11 % av den nationella medfinansieringen.

Datasytem

Vid överföring av data till kommissionen använder sig Sverige av det system som tillhandahålls av kommissionen, SFC2014 ”System for Fund Management in the European Community”. Sverige har utsett Tillväxtverket att ansvara för systemet och kommer vidare att utse de personer som ska ha behörighet att använda systemet.

För genomförandet av programmet kommer systemet NYPS2020 att användas. Systemet ägs och tillhandahålls av Tillväxtverket. Via systemet kommer det att vara möjligt att skicka in ansökningar och ansöka om utbetalningar elektroniskt. I största möjliga mån kommer kommunikation mellan handläggare, samordnande stödmottagare och programekonom att ske via NYPS2020.

Hantering av klagomål relaterade till genomförandet av program och projekt

Klagomål från sökande eller stödmottagare om bedömningar, beslut eller beredning ska i första hand riktas till det gemensamma sekretariatet eller förvaltande myndighet. Klagomål på den nationella kontrollen ställs till ansvarigt organ i respektive land. Om lämpligt kan även Övervakningskommittén alternativt styrkommittén delta i hanteringen av klagomålen. Alla klagomål kommer att undersökas och besvaras av förvaltande myndighet eller det gemensamma sekretariatet. Vid behov kan Övervakningskommitténs ordförande konsulteras. Övriga medlemsstater/tredje lands myndigheter ska bistå den förvaltande myndigheten med att försöka lösa klagomålen.

I den svenska förvaltningslagen (1986:223) 22 a § finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol som ska följas. Här framgår att den förvaltande myndighetens beslut att inte betala ut stöd, att upphäva beslut om stöd och att kvitta stöd får överklagas. Detta gäller samtliga stödmottagare av EU-stöd i programmet.

5.4 Ansvarsfördelningen mellan de deltagande medlemsstaterna om den förvaltande myndigheten eller kommissionen ålägger dem finansiella korrigeringar

Oriktigheter

Medlemsstaterna ska enligt artikel 143 i förordning (EU) nr 1303/2013 utreda och korrigera oriktigheter och rapportera dessa till kommissionen. Kommissionen ska hållas informerad om hur administrativa och legala processer framskrider. Den medlemsstat där oriktigheten uppkommit, ansvarar för rapporteringen till kommissionen och till de administrativa organen för programmet. Förvaltande myndighet kommer att bistå medlemsstaten och de nationella myndigheterna med att utreda och åtgärda oegentligheter.

Återkrav och regressrätt

Enligt artikel 27 i förordning (EU) nr 1299/2013 ska förvaltande myndighet se till att alla belopp som har utbetalats oriktigt återkrävs från den samordnande stödmottagaren. Stödmottagarna ska återbetala alla felaktigt utbetalda belopp till den samordnande stödmottagaren.

Om den samordnande stödmottagaren inte lyckas utverka en återbetalning från andra stödmottagare eller om förvaltningsmyndigheten inte lyckas utverka en återbetalning från den samordnande stödmottagaren, ska den medlemsstat eller det tredjeland på vars territorium stödmottagaren är belägen återbetala det felaktigt utbetalda beloppet till förvaltningsmyndigheten. Förvaltningsmyndigheten ska ansvara för att de berörda beloppen återbetalas till unionens allmänna budget.

Ifall ansvarsfördelningen mellan länderna inte kan fastställas på ett entydigt sätt ska den summa som skall återbetalas fördelas mellan länderna i proportion till utbetalda medel vid tidpunkten för återbetalningen.

Beträffande utgifter för tekniskt stöd som baserar sig på gemensamma beslut mellan länderna ska länderna bära gemensamt ansvar i proportion till deras andel av den totala budgeten för tekniskt stöd. Vid systematiska fel rörande användningen av tekniskt stöd bärs ansvaret av det land som är värd för den organisation som använder stödet.

5.5 Användning av euro (i tillämpliga fall)

Metod som valts för omräkning av utgifter i annan valuta än euro.

Valutan för programmet är Euro. Ansökan görs i Euro, all ekonomisk redovisning sammanställs i Euro och utbetalningarna kommer att göras i Euro för medlemsstaterna Finland och Sverige. Kostnader i annan valuta (SEK) ska omvandlas enligt Kommissionens månatliga snittkurs som gäller för den månad i vilken de ekonomiska underlagen skickas in till nationell kontroll.

Norska partners får sina utgifter täckta av norska medel i valutan NOK. Dessa kostnader och finansieringar räknas om till Euro vid samordnande stödmottagares rapportering av hela projektet till programadministrationen. Norsk budget kan räknas om till euro med en fast växelkurs på 8,20 NOK.

5.6 Parternas engagemang

Åtgärder i enlighet med artikel 5 i förordning 1303/2013 för att låta parterna delta i utformningen av samarbetsprogrammet och parternas roll i utformningen och genomförandet av samarbetsprogrammet, inklusive deras deltagande i övervakningskommittén

Parternas delaktighet i förberedelser av det operativa programmet Det grundläggande syftet med Nordprogrammet är att tillföra ett gränsregionalt mervärde till det interregionala tillväxtarbetet och genomförandet av den europeiska sammanhållningspolitiken. Programmet ska bidra till att få fram kvalitativa projekt i syfte att stödja en långsiktig utveckling inom de valda tematiska områdena. Programmet ska också stödja samverkansprojekt mellan länen (i Sverige), fylkena (i Norge) och landskapen (i Finland) inom programområdet som bidrar till att utveckla regionala styrkeområden utifrån de förut-sättningarna som råder i de olika delarna av området. Utöver det ska programmet bidra till att främja insatser som bidrar till en ökad samverkan med andra relevanta EU-program samt insatser som bidrar till en ökad medverkan av näringslivet. Slutligen ska insatser genomföras för att utveckla arbetet med

utvärdering, återföring av kunskap och lärande i strukturfondsarbetet. För att säkerställa att programmet motsvarar dessa ambitioner har ett stort antal aktörer, från olika nivåer och sektorer, varit involverade i programframtagandet. Även i genomförandet av programmet är det av central betydelse att olika perspektiv och intressenter finns representerade.

De ansvariga departementen i respektive land har utsett de myndigheter som ansvarat för programframtagandet. Programmet har upprättats av Länsstyrelsen i Norrbottens län i samarbete med partnererna. Partnererna har varit Region Västerbotten, Lapplands förbund, Norra Österbottens förbund, Mellersta Österbottens förbund, Finnmarks fylkeskommun, Troms fylkeskommun, Nordlands fylkeskommun och Sametingen i Sverige, Finland och Norge.

Alla partner har själva nominerat ledamöter och ersättare till arbetsgrupp och styrgrupp för programmeringen. En skrivargrupp har inrättats av Länsstyrelsen i Norrbotten. Deltagare i skrivargrupp och arbetsgrupp har informerat intressenter om programskrivningsprocessen i olika sammanhang och har även fått med sig synpunkter och kommentarer från åhörare.

Under processen med programskrivning har flera möten och informationstillfällen arrangerats i respektive land. Representanter för de deltagande regionerna har träffats i samband med arbets- och styrgruppsmöten totalt 7 gånger under skrivprocessen. Länsstyrelsen i Norrbottens län har även arrangerat en stor konferens/hearing i Levi, Finland den 17-18 september 2013 med cirka 150 deltagare från samtliga tre länder och från olika organisationer. Kommentarer, rekommendationer och synpunkter har även samlats in via en öppen konsultationsomgång som har legat ute på regionernas websidor samt www.interregnord.com. Förutom dessa tillfällen har olika typen av möten (information, inhämtning av synpunkter och inspel) arrangerats med olika aktörer från alla tre länder (se kapitel 9.3).

Parternas delaktighet i genomförandet av det operativa programmet De parter som varit aktiva i förberedelserna av programmet kommer även att ha olika roller i genomförandet. Ett flertal aktörer som deltagit i förberedelserna med stor sannolikhet att återfinnas bland projektägarna. Finlands, Sveriges och Norges regeringar har kommit överens om att inrätta en gemensam övervakningskommitté som kommer att bestå av ledamöter från de deltagande länderna och förträda både den nationella och regionala/lokala nivån, sametingen samt näringslivets organisationer och sociala parter.

Förutom en övervakningskommitté skall två styrkommittéer tillsättas, en för delområde Nord och en för delområde Sápmi. Styrkommittéerna ska prioritera bland projekten samt granska dem mot programmets mål och prioriteringar.

Det praktiska arbetet med genomförandet av Nordprogrammet kommer att skötas av det gemensamma tekniska sekretariatet i samarbete med infopoints och norska IR-sekretariatet. Även de regioner som ingår i programområdet kommer att involveras i genomförandet av programmet, speciellt i fråga om informationsaktiviteter.

6. SAMORDNING

Mekanismerna för att säkerställa samordningen mellan Eruf, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå, inklusive samordning och eventuell kombination med Fonden för ett sammanlänkat Europa, europeiska grannskapsinstrumentet (ENI), Europeiska utvecklingsfonden (EDF) och instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA) samt EIB, med beaktande av bestämmelserna i den gemensamma strategiska ramen i bilaga I till förordning 1303/2013. Om medlemsstater och tredjeländer deltar i samarbetsprogram som omfattar användning av Eruf-anslag för de yttersta randområdena och EDF-medel, mekanismer på lämplig nivå för att effektivt samordna användningen av dessa olika resurser

Programmen för europeiskt territoriellt samarbete finansieras av regionalfonden och är en viktig del av den regionala och nationella tillväxtpolitiken och har även en stark koppling till övriga ESI-fonder. Synergier ska främjas och överlappningar ska undvikas för att europeiska, nationella och regionala satsningar ska komplettera varandra och så effektivt som möjligt bidra till målen i Europa 2020-strategin och målen i EU:s strategi för Östersjöregionen: Rädda havsmiljön, Länka samman regionen och Öka välbefindandet. För att säkerställa synergier och undvika dubbelarbete kommer genomförandet samordnas både på nationell och regional nivå.

Redan vid programskrivning har samordning skett mellan olika program; Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling samt Europeiska havs- och fiskerifonden. Detta har skett genom diskussioner och möten mellan involverade i programskrivning av olika program som täcker samma eller delvis samma geografiska eller tematiska område, men samarbeten kommer även ske under hela programperioden till exempel genom gemensamma informationsinsatser för projektägare samt gemensamma möten i samband med beredning med representanter för de andra programmen. Under framtagandet av programmet har de regioner som ingår i programområdet bidragit med värdefull kunskap och inspel från sina regionala program och strategier.

Nordprogrammet har en viss geografisk överlappning med några transnationella program för Europeiskt territoriellt samarbete. Programområdet ingår i sin helhet i programområdet för Östersjöprogrammet och programmet för Norra Periferi och Arktis . De gränsöverskridande programmen ska inte finansiera samma typ av aktiviteter som de transnationella programmen utan de ska komplettera varandra. Nordprogrammet har en viss geografisk överlappning med de gränsöverskridande programmen Botnia-Atlantica samt ENI-programmen Kolarctic och Karelen. Det finns beröringspunkter mellan Nordprogrammet och dessa program. Programmen har delvis valt att prioritera samma tematiska mål, dock skiljer sig valet av investeringsprioriteringar mellan programmen. Detta medför fler möjligheter för programrådets aktörer och bidrar till gränsregional tillväxt och utveckling.

En viktig aspekt gällande Nordprogrammet är det arktiska perspektivet. Lapplands landskap i Finland, Norrbottens län i Sverige samt Finnmarks, Troms och Nordlands fylken i Norge ingår i den geografiska definitionen av Arktis. Detta faktum innebär stora möjligheter för Nordprogrammet, både när det gäller samarbete inom forskning och

innovation samt inom entreprenörskap. Det arktiska perspektivet innebär också stora utmaningar i form av känslig natur, klimatförändringar, utvinning av naturtillgångar och urfolkens livsvillkor. Finland och Sverige kommer även att genomföra ett antal program för regional konkurrenskraft och sysselsättning. Den svenska delen av Nord/Sápmiområdet ingår i tre program för regional konkurrenskraft och sysselsättning: Övre Norrland, Mellersta Norrland samt Norra Mellansverige samt det nationella regionalfondsprogrammet som täcker hela landet. Den finska delen av programområdet ingår i Finlands landsomfattande program för regional konkurrenskraft och sysselsättning, som inbegriper både ERUF- och ESF-åtgärder. Inom dessa program finns möjlighet att göra vissa gränsöverskridande insatser.

Förutom ovan nämnda program kan programområdet beröras av insatser som görs inom Socialfondens program i Sverige, Landsbygdsprogrammen i Finland och Sverige, Programmen för havsområden och fiske i Finland och Sverige, Horisont 2020, COSME, Connecting Europe Facility, LIFE, Erasmus, Kreativa Europa, Europa för medborgare, Programmet för social förändring och social innovation, Hälsa för tillväxt med flera. Utgångspunkten för EU:s forsknings- och innovationsprogram, Horisont 2020, är excellens inom vetenskap och inom hela innovationskedjan från idé till marknad. Interreg Nordprogrammet ger goda förutsättningar och möjligheter till omfattande forsknings och innovationssamarbeten inom bland annat de valda fokusområdena. Interreg-projekten har i sin tur även möjlighet att dra nytta av resultat från projekt i Horisont 2020.

Angränsande insatser som sker inom andra program kan kompletteras med insatser inom Nordprogrammet om ett tydligt gränsöverskridande mervärde av samverkan mellan parter i programområdet finns. Varje projekt genomförs enligt respektive programs regler och projekt hanteras alltid separat av respektive programadministration. I det fall förvaltande myndighet eller sekretariat anser att ett projekt ligger väldigt nära något av de andra programmen kommer programadministrationen kontakta ansvarig myndighet för det aktuella programmet för att programmen ska kunna samverka på bästa sätt. Kontakter ska även finnas mellan programadministrationen för Nordprogrammet och de andra strukturfondsprogrammen samt med de regionalt utvecklingsansvariga organisationerna för att se till att insatser i olika program kompletterar varandra. Likaså är det viktigt att beakta att medel från strukturfonden inte ersätter offentliga medel från medlemsländerna, Finland och Sverige, utan adderas till de nationella insatserna.

Många projekt delfinansieras även med nationella medel från organisationer med regionalt utvecklingsansvar. Vid beredning av denna upptäcks synergier mellan insatser i olika program och en avstämning görs för att eliminera risken att samma insats finansieras från flera håll. Nordprogrammet särskiljer sig också från exempelvis de nationella strukturfondsprogrammen för tillväxt och sysselsättning i och med att projekten ska ha ett tydligt gränsöverskridande mervärde. I de regionala programmen finns möjlighet att samarbeta med partners i andra länder inom EU. I de fall projekten rör partners inom Nordprogrammet kommer programadministrationerna att diskutera gränsdragningen mellan de olika programmen.

En viktig förutsättning för de territoriella programmens möjligheter att bidra till hållbar tillväxt är att de är samordnade med övrigt regionalt, nationellt och europeiskt tillväxtarbete. Detta säkerställs genom ett integrerat programframtagningsarbete där

kunskaps- och informationsutbyte ska ske kontinuerligt mellan inblandade aktörer för att hitta synergier och kompletteringsmöjligheter mellan de olika insatserna.

7. MINSKNING AV DEN ADMINISTRATIVA BÖRDAN FÖR STÖDMOTTAGARNA

Sammanfattning av bedömningen av den administrativa bördan för stödmottagarna och, vid behov, planerade åtgärder tillsammans med en preliminär tidsram för att minska den administrativa bördan.

EU-programmet INTERACT har i ett flerårigt projekt (tillsammans med flertalet territoriella samarbetsprogram) utvecklat mallar för ansökningsblanketter, rapporter, faktablad om tolkning av olika kostnader mm. Detta arbete har till stora delar legat till grund för det förenklingarbete som har bedrivits av programadministrationen.

Regelverk I och med de nya förordningarna och delegerande och implementerande akter kommer det bli harmoniserade regler för t.ex. stödberättigande kostnader då dessa till stora delar bestäms på EU-nivå. Regelverk kring upphandling och statsstöd upplevs av stödmottagarna som krångliga.

Programadministrationen planerar att genomföra utbildningar i samarbete med andra program för personal i genomförandeorganisationen för att kunna ge ett bättre stöd till stödmottagarna kring dessa frågor. Kompetensutveckling kommer att genomföras inför programstart men också löpande, vid behov, under programperioden i samarbete med andra myndigheter.

Ekonomisk redovisning För att förenkla den ekonomiska redovisningen för projekten tillåter programmet schablonfinansiering för indirekta kostnader om genomförandet av projektet ger upphov till indirekta kostnader. Schablonsatsen som programmet tillåter är max 15 % av kostnader för egen personal i enlighet med artikel 68.1.b) i förordning (EU) nr 1303/2013. Under 2015 kommer programadministrationen att se över och i den mån det är möjligt ta i bruk andra typer av förenklade redovisningsformer för stödberättigande kostnader som EU:s förordningar ger möjlighet till.

Blanketter Ansökningsblanketter tas fram gemensamt utifrån Interacts förslag. Syftet är att göra så enkla blanketter som möjligt men som samtidigt fångar upp all viktig information som behövs för programadministrationen. Ett annat syfte är att få så lika blanketter som möjligt för program som ligger geografiskt nära varandra och som i vissa fall kan ha samma stödmottagare. I arbetet ingår också att utveckla NYPS2020, det elektroniska system som används av alla A-program som förvaltas i Sverige. Tanken är att både ansökan om stöd och ansökan om utbetalning samt övrig kommunikation mellan stödmottagare och programadministration ska ske elektroniskt via NYPS2020. NYPS2020 kommer att drifvas i december 2014 och medför att ansökningar kan tas emot elektroniskt.

Indikatorer För att undvika olika tolkningar av vad indikatorerna ska mäta har ett bättre uppföljningssystem med tydligare riktlinjer vad indikatorerna avser tagits fram. Detta bör underlätta både för stödmottagare och för programadministration när det kommer till att följa upp projektens och programmets måluppfyllelse.

Horisontella kriterier De horisontella kriterierna ska integreras i genomförandet av programmets verksamhet och *inte* hanteras som en aspekt vid sidan av programarbetet. Inom ramen för genomförandet av programmet ses de horisontella kriterierna som ett medel och ett verktyg för att förbättra och effektivisera arbetet för en hållbar tillväxt. Den ambition och möjlighet som programmets strategiska inriktning och val av insatsområden ger, när det gäller positiv påverkan på hållbar tillväxt och de horisontella kriterierna, måste förvaltas i programmets genomförande. Det är i urvalet och genomförandet av projekt som ambitionen om hållbar tillväxt kan förverkligas.

De horisontella kriterierna har tydliggjorts i programskrivningen och verktyg ska ges till projektägare och handläggare för ett bättre arbete med de horisontella kriterierna.

Urvalskriterier Tydligare urvalskriterier skapar bättre transparens vad gäller vilka projekt som kan beviljas och inte.

Kommunikation Programadministrationen kommer att arbeta aktivt med informationsfrågor framför allt via programmets webbplats, via kontaktpunkter ute i regionerna och via utbildningar och konferenser. Programspråken är svenska och finska och ambitionen är att viss information även kommer att finnas tillgänglig på samiska.

Utbildningar för stödmottagare och andra intressenter hålls regelbundet under programperioden.

8. ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

8.1 Hållbar utveckling

En beskrivning av de särskilda åtgärderna för att ta hänsyn till miljöskydds krav, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringar, motståndskraft mot katastrofer samt riskförebyggande och riskhantering, vid urvalet av insatser.

Klimat, miljö- och energiutmaningarna är gränsöverskridande och miljötillståndet i programområdet är i mycket hög grad beroende av vilka åtgärder som vidtas inom EU och internationellt. Hur havsmiljön utvecklas i Östersjön är t.ex. till stor del beroende av andra Östersjöländerns insatser, men innebär inte att Nordprogrammet ska åsidosätta denna fråga.

Ovan nämnda utmaningar utgör en möjlighet för teknik-, varu- och tjänsteutveckling inom alla branscher. Samhällets behov av miljöanpassade varor, tjänster och system innebär därmed marknadsmöjligheter dvs. stärkt konkurrenskraft.

Inom programmet kommer det att genomföras ett antal projekt som direkt syftar till att bidra till en bättre miljö. Det är dock viktigt att framhålla att samtliga projekt inom ramen för Nordprogrammet ska beakta det horisontella kriteriet för hållbar utveckling även om det inte utgör projektets huvudsakliga syfte.

8.2 Lika möjligheter och icke-diskriminering

En beskrivning av de särskilda åtgärderna för att främja lika möjligheter och förebygga diskriminering på grundval av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning medan samarbetsprogrammet utarbetas, utformas och genomförs, särskilt när det gäller tillgång till finansiering med beaktande av behoven hos de olika målgrupper som riskerar att utsättas för sådan diskriminering och kraven på att funktionshindrade personer ska ha tillgång.

Lika möjligheter samt icke-diskriminering innebär att se alla människors olikheter som en värdefull tillgång, vare sig det handlar om etnicitet, religiös tillhörighet eller trosuppfattning, kön, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller funktionsnedsättning. Att ta vara på människors olika bakgrund och potential ger förutsättningar för utveckling, bättre arbetsmiljö och ökad lönsamhet.

Hållbar tillväxt påverkas positivt om mångfald och integration ses som ett medel i tillväxtarbetet. Humankapitalet används mer effektivt när hela befolkningens potential, kunskap och kompetens tas tillvara. Ett aktivt mångfalds- och integrationsarbete kan bidra till tillväxt genom att attrahera inflyttning till programområdet.

Det är viktigt att arbetet med lika möjligheter samt icke-diskriminering integreras redan vid planeringen av ett projekt och inte reduceras till att bli något som läggs till i efterhand.

För Nordprogrammet intar de samiska språken en central roll i det samiska samhället. Språket är i viss mening bärare av ett folks historia. I språket finns bl.a. uttryck för social och ekonomisk organisation, för myter och den samiska föreställningsvärlden, för förhållningssätt till miljön och för rättsföreställningar och värderingar. De samiska språken har dock svårt att hävda sig i ett globalt samhälle med många majoritetsspråk. För att lyfta fram språkets betydelse och motivera till dess användning bör de samiska språken finnas med som ett horisontellt kriterium för de samiska projekten inom delområde Sápmi.

8.3 Jämställdhet mellan män och kvinnor

En beskrivning av hur samarbetsprogrammet bidrar till att främja jämställdheten mellan män och kvinnor och, där så är lämpligt, system som tryggar att genusperspektivet byggs in på program- och insatsnivå.

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för att nå tillväxt i alla delar av programområdet. För att skapa attraktiva och konkurrenskraftiga regioner måste både kvinnors och mäns kunskaper och idéer tas tillvara.

Ökad jämställdhet kan bidra till tillväxt genom att attrahera inflyttning till programområdet. Ur ett företagsperspektiv är regionens attraktivitet också viktig eftersom företagen är beroende av att kunna rekrytera nya kompetenser och arbetskraft från andra regioner.

Det finns ett behov av att operationalisera jämställdhet till konkreta aktiviteter i genomförandet av Nordprogrammet och i de beviljade projekten. Projekten kommer att uppmuntras till att ta hänsyn till båda köns behov och förutsättningar samt vara observant på vilka konsekvenser olika insatser kan få för både kvinnor och män. För att arbeta utifrån ett könsperspektiv kan man t ex. genomföra analyser ur ett genusperspektiv, könsuppdelad statistik, se över representation i olika sammanhang, såväl inom projekt som bland de målgrupper som projekten vänder sig till. Olika utvärderingar visar att jämställdhet måste integreras redan vid planeringen av ett projekt och inte reduceras till att bli något som läggs till i efterhand. Här kommer sekretariatet aktivt ge stöd och råd inför ansökningsprocessen om hur jämställdhet kan integreras i projekten.

9. SEPARATA DELAR

9.1 Större projekt som ska genomföras under programperioden

Tabell 23: Förteckning över större projekt

Projekt	Planerat datum för inlämnande (år, kvartal)	Planerat startdatum för genomförande (år, kvartal)	Planerat slutdatum (år, kvartal)	Insatsområden/investeringsprioriteringar
---------	---	--	----------------------------------	--

9.2 Resultatram för samarbetsprogrammet

Tabell 24: Resultatram (sammanfattning)

Insatsområde	ID	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Mättenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)
--------------	----	--	-------------------------------	-----------------	----------------

Insatsområde	ID	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet, i tillämpliga fall	Delmål för 2018	Slutmål (2023)
1 - Forskning och innovation	CO41	Produktiv investering: Antal företag som deltar i gränsöverskridande, transnationella eller interregionala forskningsprojekt	Företag	3	200,00
1 - Forskning och innovation	F1	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	2616930	28 807 375,00
2 - Entreprenörskap	A3	Deltagande i affärsutvecklande insatser	Antal deltagare	16	1 600,00
2 - Entreprenörskap	A5	Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	Antal företag	1	200,00
2 - Entreprenörskap	F1	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	2994286	25 642 479,00
3 - Kultur och miljö	CO23	Natur och biologisk mångfald: Ytarea med livsmiljöer som får stöd för att uppnå bättre bevarandestatus	Hektar	35000	2 500 000,00
3 - Kultur och miljö	A6	Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	Antal deltagare	50	9 000,00
3 - Kultur och miljö	A9	Deltagande i kunskapsutvecklande eller kompetenshöjande åtgärder som bidrar till grön tillväxt och resurseffektivitet.	Antal deltagare	10	250,00
3 - Kultur och miljö	F1	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	2616930	25 967 080,00
4 - Gemensam arbetsmarknad	CO43	Arbetsmarknad och utbildning: Antal deltagare i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ	Personer	20	1 300,00
4 - Gemensam arbetsmarknad	F1	Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna	Euro	775380	6 950 716,00

9.3 Berörda parter som deltagit i utformningen av samarbetsprogrammet

Partnerskapandets delaktighet beskrivs i kapitel 5.1. Under processen med programskrivning har flera möten och informationstillfällen arrangerats i respektive land. Representanter för de deltagande regionerna har träffats i samband med arbets- och styrgruppsmöten, Länsstyrelsen i Norrbottens län har även arrangerat en stor konferens/hearing i Levi i september och slutligen genomfördes en öppen konsultationsomgång i oktober-november 2013.

De aktörer som tagit del av information och som delvis kommit in med kommentarer är:

Sverige:

- Kommunal- och landstingsrådsgruppen i Norrbotten,
- Regionala partnerskapet för Norrbotten,
- Arbetsgruppen för Innovationsstrategin,
- Länsstyrelsen i Norrbottens län,
- Länsstyrelsen i Västerbottens län,
- Luleå tekniska universitet,
- Näringslivets aktörer,
- Tempen på länet-konferens,
- Svenska Samernas Riksförbund,
- Samernas Utbildningscentrum,
- Världsarvet Laponia,
- Slow Food Sápmi,
- Gaaltije Sydsamiskt kulturcentrum,
- Region Västerbotten,
- Västerbottens kommunchefer och näringslivschefer,
- Uminova Innovation,
- Connect

Finland:

- Pohjois- Pohjanmaan liitto,
- Keski-Pohjanmaan liitto,
- Lapin liitto,
- Lapin aluehallintoviranomainen,

- Lapin ELY-keskus,
- SAKK, Saamelaiskäräjät,
- SIIDA,
- Lapin rajavartiosto,
- Geologian tutkimuslaitos,
- Säteilyturvakeskus,
- Pohjois- Suomen sosiaalialan osaamiskeskus,
- Lapin yliopisto, Itä-Lapin kuntakierros,
- Arktinen keskus,
- Oulun kaupunki,
- Oulun yliopisto,
- Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskus,
- Micropolis Oy,
- Oulun ammattikorkeakoulu

Norge:

- Fylkesrådet i Troms, Nordland, Nord-Trøndelag och Finnmarks fylkeskommuner,
- Universitetet i Tromsø och i Nordland,
- FoU-sektoren,
- Innovasjonssektoren,
- Norske Sametinget,
- Høgskolan i Narvik,
- VRI-Troms och VRI-Nordland,
- RFF Nord-Norge,
- Kunnskapsparter,
- Kommuner,
- Näringslivet,
- Kommunal- och moderniseringsdepartementet,
- Norges Forskningsråd (NFR),
- Mittuniversitetet (Sverige),
- Høgskolan i Nord-Trøndelag,
- Høgskolan i Sør-Trøndelag,
- Innovasjon Norge,
- Fylkesmännene i Troms, Nordland och Finnmark
- Kystskogbruket

Övrigt:

- Nordkalotträdet,
- Interreg IV A Nord övervakningskommitté samt styrkommittéer Nord och Sápmi,
- Barents regionskommitté,
- Barents arbeidsgrupp turism,
- Barents Industrial Partnership,
- Nordkalottens Gränstjänst,
- Nordkalottens miljöråd,
- Bothnian Arc-föreningen (näringslivsutvecklare),
- Tornedalsrådet

- Rådet för gränsregioner i norr

9.4 Tillämpliga villkor för genomförandet av programmet när det gäller ekonomisk förvaltning, programplanering, övervakning, utvärdering och kontroll av tredjeländers deltagande i transnationella och interregionala program, med bidrag från europeiska granskapsinstrumentet (ENI) och instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA)

Gäller ej Nordprogrammet

Dokument

Dokumenttitel	Dokumenttyp	Dokumentdatum	Lokal referens	Kommissionens referens	Filer	Skickat den	Skickat av
ÖK:s beslut om att skicka in ansökan om programändring	Skriftlig bekräftelse om godkännande av samarbetsprogrammets innehåll	2018-sep-20		Ares(2018)5443711	ÖK:s beslut om att skicka in ansökan om programändring	2018-okt-23	nwassjon

Inlämnade bilagor enligt kommissionens genomförandeförordning, med beskrivning av programmets modell

Dokumenttitel	Dokumenttyp	Programversion	Dokumentdatum	Lokal referens	Kommissionens referens	Filer	Skickat den	Skickat av
Ex-ante	Rapport från förhandsutvärderingen	1.1	2014-jun-19		Ares(2014)3731215	Ex-ante	2014-nov-10	nwassjon
ÖK:s beslut om att skicka in ansökan om programändring	Skriftlig bekräftelse om godkännande av samarbetsprogrammets innehåll	2.1	2018-sep-20		Ares(2018)5443711	ÖK:s beslut om att skicka in ansökan om programändring	2018-okt-23	nwassjon
Programme Snapshot of data before send 2014TC16RFCB032 2.1	Ögonblicksbild av data innan du skickar	2.1	2018-okt-23		Ares(2018)5443711	Programme Snapshot of data before send 2014TC16RFCB032 2.1 sv	2018-okt-23	nwassjon

Senaste valideringsresultat

Allvarlighetsgrad	Kod	Meddelande
Info		Programversionen har validerats.